

Konstitutionsutskottets betänkande 2023/24:KU21

Behandlingen av riksdagens skrivelser

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse och riksdagsstyrelsens redogörelse till handlingarna.

Regeringens årliga redogörelse till riksdagen för vilka åtgärder den vidtagit har kommit att få en viktig roll i uppföljningen av riksdagens beslut, särskilt i fråga om tillkännagivandena. Över tid har det utvecklats en konstitutionell praxis som vägleder regering och riksdag i kommunikationen vad gäller tillkännagivanden. Utskottet framhåller att det är av stor vikt att redogörelsen ger en korrekt bild av riksdagens skrivelser till regeringen och en utförlig redovisning av regeringens vidtagna, pågående och planerade åtgärder.

Utskottet konstaterar att regeringens redogörelser för behandlingen av riksdagens skrivelser på en generell nivå ger en korrekt bild av riksdagens skrivelser till regeringen och en utförlig redovisning av de åtgärder som regeringen vidtagit. Utskottet ser positivt på hur redogörelserna nu sedan flera år är utformade och förutsätter att kvaliteten på dem kommer att behållas.

Utskottets genomgång av slutbehandlade riksdagsskrivelser i årets redogörelse på konstitutionsutskottets område ger inte anledning till några synpunkter. Konstitutionsutskottet gör inte någon bedömning av tillkännagivanden på andra utskotts områden men noterar att inte heller något annat utskott har framfört invändningar mot regeringens bedömning av slutbehandlade tillkännagivanden på dess respektive område.

När det gäller inte slutbehandlade skrivelser påminner utskottet om vikten av att regeringen behandlar riksdagens skrivelser skyndsamt. Huruvida tidsåtgången för behandlingen av tillkännagivanden är rimlig bör givetvis bedömas med hänsyn till tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som behöver vidtas. För bedömningen av om tidsåtgången är rimlig hänvisar konstitutionsutskottet till det som respektive utskott framför i sitt yttrande över redogörelsen.

Utskottet påminner också om vikten av att regeringen är utförlig i sin redovisning av vidtagna, pågående och planerade åtgärder. Vidare bör det inte

förekomma att tillkännagivanden inte är slutbehandlade efter flera år utan att det redovisas en bedömning av när de kan bli slutbehandlade.

Utskottet uttalar sig även om vikten av tydlighet i riksdagens tillkännagivanden och påminner om att det tidigare uttalat att det bör framgå av det aktuella utskottets ställningstagande vad som begärs i ett tillkännagivande. Ett ställningstagande bör således vara formulerat på ett sådant sätt att regeringen inte ska behöva läsa motionerna för att få klarhet i vad riksdagen begär i sitt tillkännagivande.

Utskottet har inget att invända mot riksdagsstyrelsens redogörelse.

I betänkandet finns ett särskilt yttrande (S).

Behandlade förslag

Skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023.

Redogörelse 2023/24:RS4 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Bakgrund	6
Utskottets överväganden.....	7
Riksdagens skrivelser till regeringen.....	7
Riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen	28
Särskilt yttrande	30
Riksdagens skrivelser till regeringen, punkt 1 (S)	30
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	31
Skrivelse 2023/24:75.....	31
Redogörelse 2023/24:RS4.....	31
<i>Bilaga 2</i>	
Tabeller.....	32
<i>Bilaga 3</i>	
Finansutskottets yttrande 2023/24:FiU3y	35
<i>Bilaga 4</i>	
Skatteutskottets yttrande 2023/24:SkU5y	56
<i>Bilaga 5</i>	
Civilutskottets yttrande 2023/24:CU5y	61
<i>Bilaga 6</i>	
Utrikesutskottets yttrande 2023/24:UU3y	67
<i>Bilaga 7</i>	
Socialutskottets yttrande 2023/24:SoU2y	78
<i>Bilaga 8</i>	
Kulturutskottets yttrande 2023/24:KrU2y	82
<i>Bilaga 9</i>	
Utbildningsutskottets protokoll 2023/24:38.....	86
<i>Bilaga 10</i>	
Trafikutskottets yttrande 2023/24:TU5y.....	87
<i>Bilaga 11</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2023/24:MJU4y	124
<i>Bilaga 12</i>	
Näringsutskottets yttrande 2023/24:NU3y.....	128
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Tid sedan riksdagens beslut för inte slutbehandlade tillkännagivanden inom konstitutionsutskottets område	15
Tabell 1 a Ännu inte slutbehandlade riksdagsskrivelser per riksmöte 1999/2000–2023/24	32
Tabell 2 a Beslutade tillkännagivanden till regeringen per riksmöte 1991/92–2023/24	33
Tabell 3 a Slutbehandlade tillkännagivanden (tkg) och genomsnittlig tidsåtgång för slutbehandling 1995/96–2023/24	34

Diagram

Figur 1 Ännu inte slutbehandlade riksdagsskrivelser per riksmöte
1999/2000–2023/24 (antal)9

Figur 2 Beslutade tillkännagivanden till regeringen per riksmöte
1991/92 till 2023/24 (antal) 10

Figur 3 Regeringens redogörelse för tillkännagivanden (tkg) samt
slutbehandlade tillkännagivanden 1995/96–2023/24 (antal)..... 11

Figur 4 Tidsåtgång för slutbehandlade tillkännagivanden 1995/96–
2023/24 (antal dagar) 12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagens skrivelser till regeringen

Riksdagen lägger skrivelse 2023/24:75 till handlingarna.

2. Riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen

Riksdagen lägger redogörelse 2023/24:RS4 till handlingarna.

Stockholm den 30 maj 2024

På konstitutionsutskottets vägnar

Ida Karkiainen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ida Karkiainen (S), Erik Ottoson (M), Matheus Enholm (SD), Hans Ekström (S), Fredrik Lindahl (SD), Mirja Räihä (S), Ulrik Nilsson (M), Per-Arne Håkansson (S), Malin Danielsson (L), Susanne Nordström (M), Jessica Wetterling (V), Gudrun Brunegård (KD), Malin Björk (C), Lars Engsund (M), Jan Riise (MP), Lars Johnsson (M) och Peter Hedberg (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 och riksdagsstyrelsens redogörelse 2023/24:RS4 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen.

Konstitutionsutskottet beslutade den 21 mars 2024 att anmoda övriga utskott att senast den 2 maj 2024 yttra sig över regeringens skrivelse och de motioner som kunde komma att väckas med anledning av skrivelsen i de delar de berör respektive utskotts beredningsområde. För utrikesutskottet gäller detta även riksdagsstyrelsens redogörelse. Följande utskott har yttrat sig: finansutskottet, skatteutskottet, civilutskottet, utrikesutskottet, socialutskottet, kulturutskottet, utbildningsutskottet, trafikutskottet, miljö- och jordbruksutskottet och näringsutskottet.

Bakgrund

Sedan 1961 har regeringen lämnat redogörelser till riksdagen för vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av riksdagens olika beslut. I och med översynen av riksdagsordningen (framst. 2013/14:RS3, bet. 2013/14:KU46, rskr. 2013/14:351) blev det reglerat i 9 kap. 8 § riksdagsordningen (RO) att regeringen varje år i en skrivelse till riksdagen ska redovisa vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen.

Sedan slutet av 1990-talet har behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen (tidigare talmanskonferensen) även redovisats för riksdagen. Riksdagsstyrelsen ska enligt tilläggsbestämmelse 9.17.3 RO årligen i en redogörelse redovisa vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till styrelsen. Detta har skett sedan 2012.

Utskottets överväganden

Riksdagens skrivelser till regeringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2023/24:75 till handlingarna.

Jämför det särskilda yttrandet (S).

Skrivelsen m.m.

Inledning

I skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 lämnar regeringen en redovisning av vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen. Redovisningen omfattar huvudsakligen åtgärder under tiden den 1 januari 2023–31 december 2023.

Nedan redovisas delar av innehållet i skrivelsen. Vidare redovisas vissa andra uppgifter som utskottet regelmässigt uppmärksammar inom ramen för ärendet och som avser utvecklingen över tid.

Regelbeståndet

Regeringen redovisar regelbeståndet i Svensk författningssamling (SFS) per den 1 mars 2024 (s. 552 f). Antalet gällande grundförfattningar var vid denna tidpunkt 4 572. Av dessa var 1 587 lagar. Motsvarande siffror vid samma tidpunkt förra året var något lägre – 4 523, varav 1 567 lagar. Totalt under 2023 kungjordes 954 grund- och ändringsförfattningar i SFS, vilket är nästan hälften så många som föregående år (1 875) och det lägsta antalet kungjorda författningar hittills under 2000-talet¹. Av de kungjorda författningarna var 112 grundförfattningar (27 lagar och 85 förordningar m.m.) medan övriga var ändringsförfattningar.

En genomgång av skrivelse 75 åren 2001/02–2023/24 visar att det totala antalet kungjorda grundförfattningar under perioden var 3 695, varav 949 lagar. Antalet kungjorda grundförfattningar per år har varierat över tid med det lägsta antalet 2023 (112) och det högsta antalet 2007 (347). Genomsnittet för perioden är ca 161 kungjorda grundförfattningar per år. När det gäller

¹ Antalet kungjorda grund- och ändringsförfattningar var 1 875 under 2022, 1 344 under 2021, 1 306 under 2020, 1 318 under 2019, 2 122 under 2018, 1 347 under 2017, 1 376 under 2016, 1 074 under 2015, 1 589 under 2014, 1 178 under 2013, 1 001 under 2012, 1 609 under 2011, 2 076 under 2010, 1 608 under 2009, 1 444 under 2008, 1 475 under 2007, 1 592 under 2006, 1 257 under 2005, 1 377 under 2004, 1 227 under 2003, 1 175 under 2002, 1 309 under 2001 och 1 477 under 2000.

ändringsförfattningarna kan det nämnas att antalet kungjorda ändringsförfattningar per år under perioden 2001–2023 i genomsnitt ligger något under 1 259. Den högsta noteringen infaller 2018 (1 912) och den lägsta 2023 (842).

Regeringen redovisar även regelbeståndet hos myndigheterna. Antalet rubriker i myndigheternas regelförteckningar den 31 december 2023 har beräknats till ca 11 962. Sett över tid var regelbeståndet hos myndigheterna relativt konstant under perioden 2012–2015 (ca 8 000). Året därpå ökade det något (till ca 8 200) för att därefter 2017 sjunka till den lägsta nivån (ca 7 709) under de senaste tio åren. Trenden sedan dess har varit att regelbeståndet ökat årsvis, särskilt fr.o.m. 2021 (till ca 10 900).

Andelen EU-relaterade författningar

Sedan flera år innehåller regeringens skrivelse uppgifter om antalet kungjorda författningar och andelen kungjorda grundförfattningar genom vilka EU-direktiv har genomförts. Under 2023 genomfördes EU-direktiv i 65 ändringsförfattningar (32 lagar och 33 förordningar) och 15 nya grundförfattningar (7 lagar och 8 förordningar).

Riksdagsskrivelserna

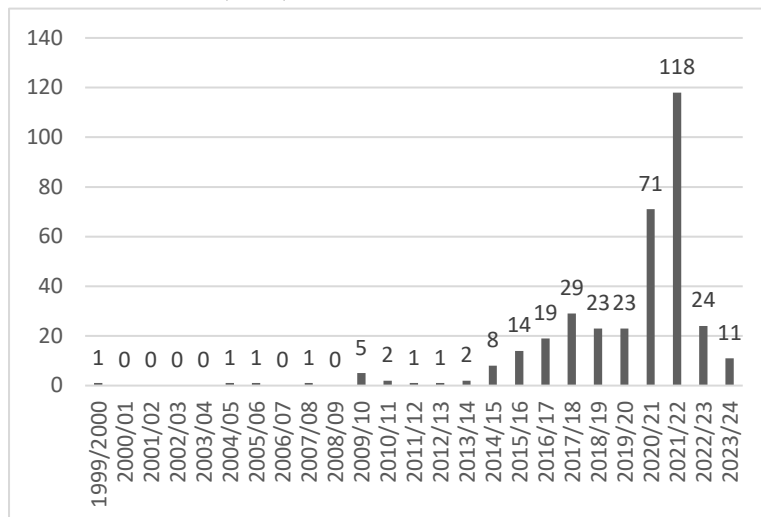
Regeringens redovisning är knuten till de skrivelser där riksdagen enligt 11 kap. 21 § riksdagsordningen meddelar regeringen sina beslut, t.ex. om lagar, anslag, bemyndiganden eller tillkännagivanden. Redovisningen tar upp samtliga riksdagsskrivelser från det senaste kalenderåret som är ställda till regeringen och äldre riksdagsskrivelser som inte tidigare har rapporterats som slutbehandlade av regeringen i den årliga skrivelsen (skrivelse 75).

I avsnitt 3 (s. 512 f.) finns ett kronologiskt register över de riksdagsskrivelser som redovisas antingen som slutbehandlade eller som inte slutbehandlade. Det totala antalet riksdagsskrivelser som redovisas är 629.

Av figur 1 framgår från vilket riksmöte de ännu inte slutbehandlade riksdagsskrivelserna härrör. De flesta är sådana som beslutades under föregående valperiod, och framför allt under de två senaste riksmötena den perioden.

När det gäller det pågående riksmötet 2023/24 omfattar redovisningen riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen fram till den 31 december 2023. Totalt redovisas 355 riksdagsskrivelser som inte slutbehandlade, vilket motsvarar ca 56 procent av samtliga redovisade riksdagsskrivelser.

Figur 1 Ännu inte slutbehandlade riksdagsskrivelser per riksmöte 1999/2000–2023/24 (antal)



Källa: Kronologiskt register i skr. 2023/24:75 s. 512 f.

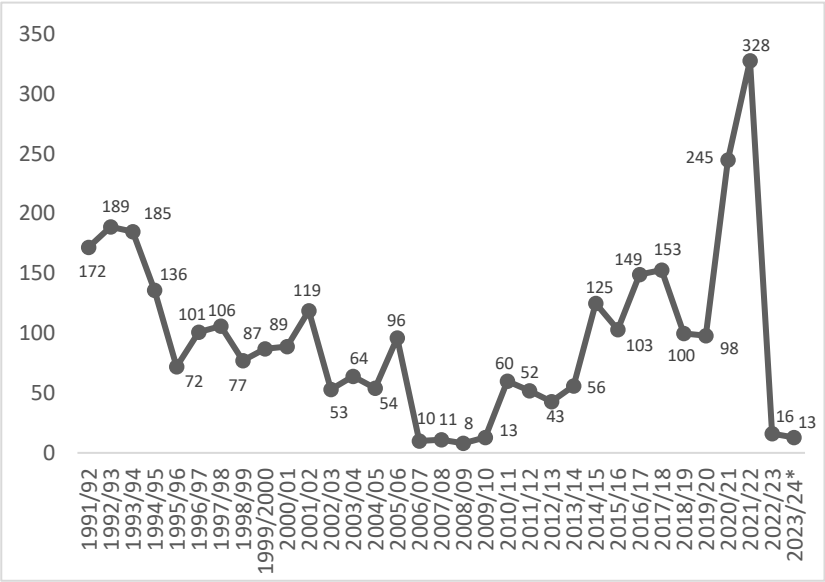
Kommentar: Uppgifterna redovisas även i tabell 1 a i bilaga 2.

Uppföljning av tillkännagivanden 1991/92–2023/24

Som framgått avser vissa riksdagsskrivelser tillkännagivanden till regeringen. Från och med riksmötet 2010/11 följer konstitutionsutskottet årligen upp regeringens hantering av riksdagens tillkännagivanden till regeringen (bet. 2010/11:KU21).

I figur 2 (se nästa sida) redovisas antalet beslutade tillkännagivanden till regeringen per riksmöte. Av figuren framgår att antalet beslutade tillkännagivanden ökade efter 2010 års val. Efter 2014 års val ökade antalet ytterligare. Riksmötet 2020/21 skedde en stor ökning till den dittills högsta nivån, och under riksmötet 2021/22 ökade antalet tillkännagivanden ytterligare. Under föregående riksmöte minskade antalet tillkännagivanden markant, och under innevarande riksmöte fram till den 16 maj 2024 fattade riksdagen beslut om 13 tillkännagivanden, vilket är i nivå med riksmötet 2022/23 vid motsvarande tidpunkt. Antalet tillkännagivanden per riksmöte har varierat kraftigt under perioden med som lägst 8 och som högst 328.

Figur 2 Beslutade tillkännagivanden till regeringen per riksmöte 1991/92 till 2023/24 (antal)

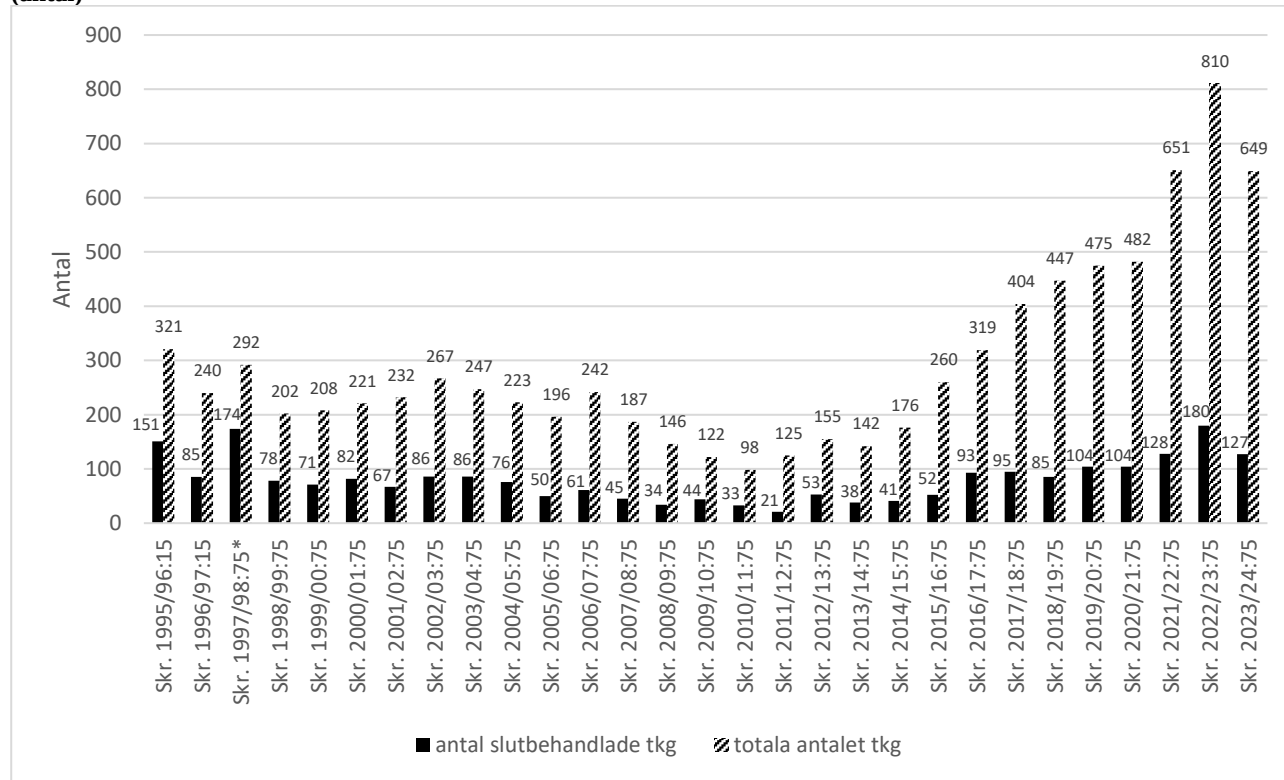


Källor: Niklas Bolin och Thomas Larue, Reparlamentariseringen av Sverige? Bruket av och betydelsen av riksdagens tillkännagivanden till regeringen, Statsvetenskaplig tidskrift, Årgång 118, 2016/3. Rapporter från utredningstjänsten – Beslutade tillkännagivanden. Kommentar: Uppgifterna redovisas även i tabell 2 a i bilaga 2. *T.o.m. den 15 maj 2024.

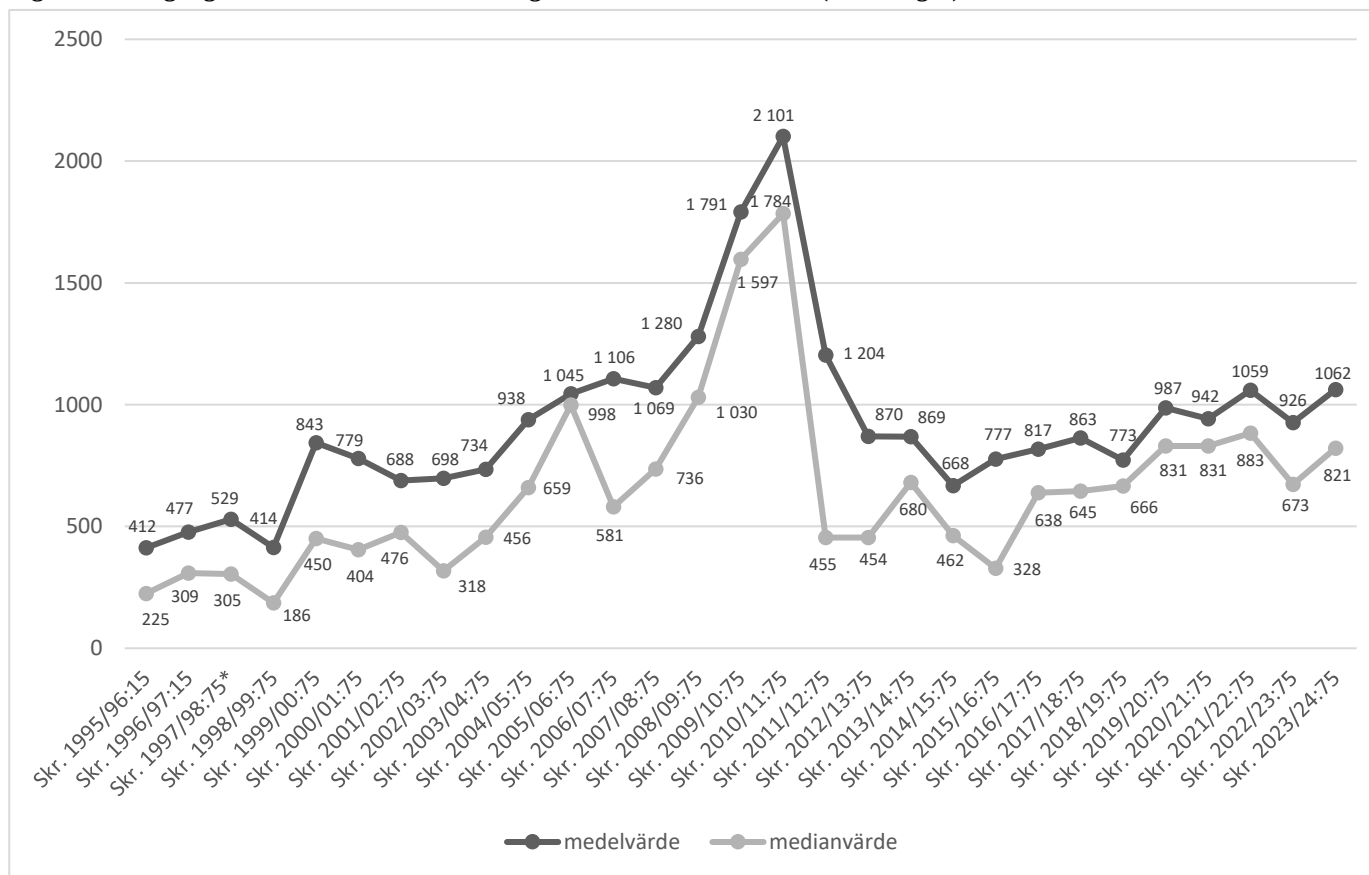
Av figur 3 (se nästa sida) framgår antalet tillkännagivanden som regeringen årligen i skrivelse 75 har redovisat som slutbehandlade sett i relation till det totala antalet redovisade tillkännagivanden. Över perioden har andelen slutbehandlade tillkännagivanden varierat och som högst varit 60 procent och som lägst 17 procent. Andelen som redovisas som slutbehandlade i år är 20 procent, vilket är i nivå med de närmast föregående åren.

Den genomsnittliga tidsåtgången för de tillkännagivanden som redovisats som slutbehandlade framgår av figur 4 (se s. 12). Både medelvärde och medianvärde finns med eftersom medianvärdet är mindre känsligt för eventuella extremvärden. Som framgår varierade båda värdena över tidsperioden. Framför allt var den genomsnittliga tidsåtgången betydligt längre för de tillkännagivanden som redovisades som slutbehandlade i skrivelse 75 riksmötena 2009/10 och 2010/11. Både medelvärdet och medianvärdet har ökat något i år jämfört med förra året, och värdena är nu i nivå med riksmötet 2021/22.

Figur 3 Regeringens redogörelse för tillkännagivanden (tkg) samt slutbehandlade tillkännagivanden 1995/96–2023/24 (antal)



Källa: Konstitutionsutskottets kanslis genomgång av de skrivelser som anges i figuren. Kommentar: I de fall då brister i redogörelsen för skrivelserna har upptäckts (t.ex. som en följd av felaktig redovisning av slutbehandling av vissa tillkännagivanden) har dessa rättats i figuren. *Regeringens redogörelse under riksmötet 1997/98 avsåg övergångsvis 18 månader. Övriga riksmöten har regeringens redogörelse avsett 12 månader. Uppgifterna redovisas även i tabell 3 a i bilaga 2.

Figur 4 Tidsåtgång för slutbehandlade tillkännagivanden 1995/96–2023/24 (antal dagar)

Källa: Konstitutionsutskottets kanslis genomgång av de skrivelser som anges i figuren.

Kommentar: Tid för slutbehandling avser sista vidtagna åtgärd från regeringen som lett till slutbehandling. I de fall då brister i redogörelsen för skrivelserna har upptäckts (t.ex. som en följd av felaktig redovisning av slutbehandling av vissa tillkännagivanden) har dessa rättats i figuren. *Regeringens redogörelse under riksmötet 1997/98 avsåg övergångsvis 18 månader. Övriga riksmöten har regeringens redogörelse avsett 12 månader. Uppgifterna redovisas även i tabell 3 a i bilaga 2.

Nu aktuella riksdagsskrivelser inom konstitutionsutskottets område

Samtliga riksdagsskrivelser

I år redovisas totalt 35 riksdagsskrivelser med anledning av betänkanden från konstitutionsutskottet (s. 529 f.). Flertalet riksdagsskrivelser är från 2022/23 och 2023/24. Av riksdagsskrivelserna redovisas 25 som slutbehandlade och 10 som inte slutbehandlade. I de fall då riksdagens beslut har avsett nya lagar eller lagändringar visar en genomgång att de SFS-nummer som anges är korrekta. När det gäller riksdagens beslut om anslag m.m. för 2024 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse (bet. 2023/24:KU1) har alla fem riksdagsskrivelserna till regeringen (Statsrådsberedningen, Justitiedepartementet, Finansdepartementet, Kulturdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet) slutbehandlats genom att regleringsbrev beslutats i december 2023. Kulturdepartementet har även bl.a. beslutat om beställningsbemyndiganden när det gäller anslagen om stöd till politiska partier.

Riksdagsskrivelser med tillkännagivanden

Inledning

Totalt 13 riksdagsskrivelser avser tillkännagivanden med anledning av betänkanden från konstitutionsutskottet. Av dessa riksdagsskrivelser redovisas 4 som slutbehandlade och 9 som inte slutbehandlade. En riksdagsskrivelse kan omfatta flera tillkännagivanden, och riksdagsskrivelser som är redovisade som inte slutbehandlade kan innehålla enskilda tillkännagivanden som är redovisade som slutbehandlade. När det gäller tillkännagivanden redovisas 5 som slutbehandlade och 12 som inte slutbehandlade.

Slutbehandlade tillkännagivanden

Följande fem tillkännagivanden inom konstitutionsutskottets område redovisas som slutbehandlade:

- Tillkännagivande om värderingsbaserat arbete mot bristande jämställdhet, homofobi och hedersförtryck samt rasism (bet. 2016/17:KU23 punkt 11, rskr. 2016/17:294).
- Tillkännagivande om styrning och uppföljning av verksamheter i kommunal regi (bet. 2016/17:KU30 punkt 13, rskr. 2016/17:335).
- Tillkännagivande om ett nationellt säkerhetsråd för krisledning (bet. 2018/19:KU28 punkt 4, rskr. 2018/19:214).
- Tillkännagivande om stärkt äganderätt (bet. 2018/19:KU27 punkt 14, rskr. 2018/19:281).
- Tillkännagivande om att inhämta och beakta synpunkter vid ändringar i regionindelningen (bet. 2019/20:KU3 punkt 1, rskr. 2019/20:48).

Som framgår av skrivelsen redovisade regeringen tillkännagivandet om *värderingsbaserat arbete mot bristande jämställdhet, homofobi och hedersförtryck samt rasism* och tillkännagivandet om *att inhämta och beakta*

synpunkter vid ändringar i regionindelningen som slutbehandlade för riksdagen i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 1). Utskottet delade regeringens bedömning (se bet. 2023/24:KU1). Regeringen har även tidigare redovisat tillkännagivandet om *styrning och uppföljning av verksamheter i kommunal regi* som slutbehandlat (prop. 2023/24:52). Utskottet invände inte heller mot den bedömningen (se bet. 2023/24:KU7).

När det gäller tillkännagivandet om *ett nationellt säkerhetsråd för krisledning* anför regeringen bl.a. att den den 1 januari 2023 i Regeringskansliet inrättade ett nationellt säkerhetsråd för informationsutbyte och strategisk samordning i frågor som rör nationell säkerhet samt krishantering. Rådet leds av statsministern och består förutom av statsministern, av justitieministern, utrikesministern, försvarsministern, ministern för civilt försvar, finansministern samt övriga partiledare som ingår i regeringen. Vid behov ska även andra statsråd kunna delta i rådet. Regeringen har även beslutat om vissa ändringar i förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet. Av instruktionens nya lydelse framgår att den nationella säkerhetsrådgivaren (som utsågs den 10 november 2022) biträder det nationella säkerhetsrådet och ansvarar för analys, samordning och inriktning av frågor som rör nationell säkerhet. Den nationella säkerhetsrådgivaren ska även leda gruppen för strategisk samordning i frågor som rör nationell säkerhet. Våren 2023 ändrades även arbetsordningen för Statsrådsberedningen. Av ändringarna följer att den nationella säkerhetsrådgivaren ska biträda statsministern i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor och frågor om nationell säkerhet.

Vidare framgår att regeringen den 2 november 2023 beslutade att inrätta ett nationellt underrättelseråd för samverkan med och informationsutbyte mellan berörda myndigheter. I rådet ingår, förutom den nationella säkerhetsrådgivaren som också är ordförande i rådet, säkerhetspolischefen, generaldirektören för Försvarets radioanstalt, chefen för Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten och statssekreterare från Statsrådsberedningen och flera departement. Den nationella säkerhetsrådgivaren biträds i rådet av kansliet för samordning av underrättelser i Statsrådsberedningen. I förening med tidigare vidtagna åtgärder bedömde regeringen att tillkännagivandet genom beslutet om att inrätta ett nationellt underrättelseråd är tillgodosett och därmed slutbehandlat.

När det gäller tillkännagivandet om *stärkt äganderätt* anför regeringen att den den 12 juni 2023 beslutade att ge en parlamentariskt sammansatt kommitté i uppdrag att bl.a. se över vissa frågor som rör egendomsskyddet i regeringsformen (dir. 2023:83). Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2024. Genom direktiven ansågs tillkännagivandet tillgodosett och slutbehandlat.

Inte slutbehandlade tillkännagivanden

Som nämnts ovan redovisas tolv tillkännagivanden som inte slutbehandlade. Av tabell 1 framgår hur lång tid som gått sedan riksdagens beslut om respektive tillkännagivande. De äldsta ännu inte slutbehandlade tillkännagivandena beslutades 2016.

Tabell 1 Tid sedan riksdagens beslut för inte slutbehandlade tillkännagivanden inom konstitutionsutskottets område

Betänkande	Tillkännagivande om	Datum för Tidsåtgång:*	
		beslut	år (dagar)
2015/16:KU4 p. 4	ansvar för skolhuvudmän m.fl.	2016-02-03	8 (2 962)
2015/16:KU4 p. 5	att identifiera samfund och organisationer som inte bör få stöd från det allmänna	2016-02-03	8 (2 962)
2015/16:KU14 p. 4	valhemlighet för synskadades personröster	2016-04-21	8 (2 884)
2016/17:KU23 p.5	att säkerställa att verksamheter som stödjer våldsbevakande extremism inte tilldelas statliga eller kommunala medel	2017-06-07	7 (2 472)
2016/17:KU23 p. 8	individer som lämnar extremistiska miljöer, återvändare och kunskapshöjande åtgärder	2017-06-07	7 (2 472)
2017/18:KU38 p. 10	tystnadsplikt för tolkar	2018-01-31	6 (2 234)
2017/18:KU37 p. 8	tjänstemannaansvar	2018-04-18	6 (2 157)
2021/22:KU6 p. 7 ^a	biträde åt väljare	2021-12-15	2 (820)
2021/22:KU29 p. 24	utländsk finansiering av religiös verksamhet	2022-06-08	2 (645)
2022/23:KU32 p. 4	en översyn av den offentliga tillsynen	2023-06-21	267
2022/23:KU32 p. 5	Sekretess hos riksdagens ombudsmän	2023-06-21	267
2023/24:KU3 p. 7	utvärdering	2023-11-15	120

Källa: Konstitutionsutskottets kanslis genomgång av skr. 2023/24:75. *Avser tiden mellan datum för riksdagens beslut om respektive tillkännagivande och regeringens beslut om skrivelse 2023/24:75. Antal år har avrundats.

^a Anges som punkt 4 i skrivelsen.

Yttranden från andra utskott

Finansutskottet

I sitt yttrande 2023/24:FiU3y (bilaga 3) redogör finansutskottet för antalet riksdagsskrivelser som redovisas i årets skrivelse från regeringen fördelat per utskott och antalet tillkännagivanden som redovisas i budgetpropositionerna för 2017–2024. Av finansutskottets redogörelse framgår bl.a. att antalet riksdagsskrivelser per utskott varierar mellan 8 och 118. Finansutskottet konstaterar att det egna utskottet tillhör ett av de utskott vars betänkanden har lett till flest riksdagsskrivelser. Detta är en följd av att finansutskottet bereder ärenden om ändringsbudgetar, och det har varit en stor mängd extra ändringsbudgetar under senare år.

Antalet tillkännagivanden som behandlas i budgetpropositionerna har varierat under den aktuella perioden och som lägst varit 44 (2017) och som högst 129 (2023). Även andelen slutbehandlade tillkännagivanden av de som behandlats i budgetpropositionerna har varierat – mellan 36 och 86 procent

(2019 respektive 2024). Totalt redovisades 91 tillkännagivanden i budgetpropositionen för 2024. Finansutskottet konstaterar att utskotten genom att regeringen återrapporterar behandlingen av tillkännagivanden i olika propositioner kan ta ställning till regeringens återrapportering i ett lämpligt sammanhang.

Finansutskottet välkomnar regeringens genomarbetade redovisning i skrivelse 2023/24:75 och noterar att den i finansutskottets delar i allt väsentligt är korrekt. Finansutskottet delar regeringens bedömningar.

Yttrandet innehåller en avvikande mening (S, V, MP).

Skatteutskottet

Skatteutskottet uttalar sig i sitt yttrande 2023/24:SkU5y (bilaga 4) om sju tillkännagivanden. I de flesta av dessa ser utskottet ingen anledning att rikta någon kritik mot regeringens sätt att handlägga frågorna. I fråga om tre av tillkännagivandena framhåller utskottet dock att det förutsätter att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att tillgodose dessa.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V).

Civilutskottet

Civilutskottet gör i sitt yttrande 2023/24:CU5y (bilaga 5) bl.a. följande uttalanden.

Civilutskottet konstaterar att det bland de tillkännagivanden som regeringen redovisar som inte slutbehandlade fortfarande finns ett antal äldre tillkännagivanden och understryker därför i likhet med tidigare år vikten av att regeringen anstränger sig för att undvika onödig tidsåtgång i sin behandling av riksdagens skrivelser. Civilutskottet påminner också om att konstitutionsutskottet uttalat att det borde höra till undantagen att tillkännagivanden inte kan slutredovisas inom två till tre år och konstaterar att det inom civilutskottets beredningsområde finns 20 tillkännagivanden som beslutades av riksdagen före riksmötet 2021/22 och som inte har slutredovisats. Civilutskottet framhåller att det utgår från att regeringen nu prioriterar att tillgodose dessa tillkännagivanden, och även om handläggningstiden i varje enskilt fall kan bero på tillkännagivandets innehåll anser utskottet att många av dessa äldre tillkännagivanden rimligen bör vara slutbehandlade under denna valperiod.

Civilutskottet framhåller vidare vikten av att regeringen är utförlig i sina redogörelser för vidtagna, pågående och planerade åtgärder. Civilutskottet noterar det som positivt att det i vissa redovisningar anges tydligt när ett tillkännagivande kan beräknas vara slutbehandlat men konstaterar samtidigt att det i andra redovisningar saknas en sådan tydlig bedömning. Civilutskottet upprepar därför vad det anförde i fjol, nämligen att utskottet förväntar sig att regeringen i kommande skrivelser på ett tydligt sätt redovisar sin bedömning av när de äldsta tillkännagivandena beräknas vara slutbehandlade.

När det gäller tillkännagivanden som regeringen redovisar som slutbehandlade anför civilutskottet att en förutsättning för att regeringen ska vara

tydlig i sin redovisning av hur ett tillkännagivande har behandlats är att tillkännagivandet från riksdagen är tydligt. Civilutskottet påminner om att konstitutionsutskottet framhållit att det som begärs i tillkännagivandet därför uttryckligen bör framgå av utskottets ställningstagande även om utskottet föreslår att en motion helt ska bifallas. Civilutskottet utgår i sin bedömning därför från det som anförs i det aktuella betänkandet som rör tillkännagivandet under rubriken Utskottets ställningstagande. Utskottet har ingen annan bedömning än regeringen när det gäller de tillkännagivanden som regeringen har redovisat som slutbehandlade.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, C, MP).

Utrikesutskottet

Utrikesutskottet gör i sitt yttrande 2023/24:UU3y (bilaga 6) bl.a. följande uttalanden.

Utrikesutskottet värdesätter regeringens skrivelse 2023/24:75 som ett underlag för uppföljningen av de riksdagsbeslut som har fattats på förslag av utrikesutskottet. Behandlingen av skrivelsen ger tillfälle att stämma av regeringens uppfattning om i vilken mån tillkännagivanden har tillgodosetts och riksdagsskrivelser slutbehandlats. Även slutsatsen att utskottet delar de redovisade uppfattningarna är i det sammanhanget viktig information. Utrikesutskottet uppmärksammar att det under våren i olika betänkanden kommer att behandla förslag som anknyter till de tillkännagivanden som redovisas inom utskottets område i skrivelse 2023/24:75.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, C, MP).

Socialutskottet

I sitt yttrande 2023/24:SoU2y (bilaga 7) noterar socialutskottet de åtgärder som regeringen vidtagit med anledning av riksdagens skrivelser inom utskottets beredningsområde. När det gäller de riksdagsskrivelser som regeringen redovisar som slutbehandlade gör socialutskottet ingen annan bedömning än regeringen.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, C, MP).

Kulturutskottet

I sitt yttrande 2023/24:KrU2y (bilaga 8) anför kulturutskottet att regeringens redogörelse ger en rättvisande bild av hur riksdagsskrivelser och tillkännagivanden inom utskottets beredningsområde har hanterats. Kulturutskottet gör inte någon annan bedömning än regeringen i fråga om de riksdagsskrivelser som redovisas som slutbehandlade. När det gäller tillkännagivanden som redovisas som inte slutbehandlade uppmärksammar kulturutskottet att regeringen i proposition 2023/24:119 (som överlämnats till riksdagen efter skrivelse 2023/24:75) redovisat ett av dessa tillkännagivanden som slutbehandlat, och utskottet anför att det delar regeringens bedömning. Kulturutskottet har sammanfattningsvis inget att invända mot regeringens

hantering av de aktuella riksdagsskrivelserna och bedömningen när det gäller tillkännagivandena. Därmed finner kulturutskottet inga skäl att lämna några kommentarer med anledning av redogörelsen i skrivelse 2023/24:75 i de delar som berör utskottets beredningsområde.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, C, MP).

Utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet uppmärksammar i sitt yttrande i form av ett protokollsutdrag (5 § prot. 2023/24:38, bilaga 9) att utskottet avser att behandla ett tillkännagivande som regeringen redovisar som slutbehandlat i såväl skrivelse 2023/24:75 som proposition 2023/24:79 i samband med den kommande beredningen av den aktuella propositionen samt en följdmotion som rör tillkännagivandet i betänkande 2023/24:UbU16.

Trafikutskottet

Trafikutskottet gör i sitt yttrande 2023/24:TU5y (bilaga 10) bl.a. följande uttalanden.

Regeringens skrivelse ger i allt väsentligt en formellt korrekt och rättvisande bild av vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av riksdagens tillkännagivanden. Trafikutskottet välkomnar att regeringen lämnar utförliga beskrivningar av sin behandling av tillkännagivandena och vill framhålla att regeringen har en god framdrift i hanteringen av dessa. När det gäller de tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade har trafikutskottet inga invändningar mot regeringens redovisning, vilket det också redan uttalat i samband med regeringens redovisning av dessa i budgetpropositionen för 2024.

När det gäller ännu inte slutbehandlade tillkännagivanden framhåller trafikutskottet i likhet med föregående år att regeringen i möjligaste mån bör redovisa planerade åtgärder för att tillgodose riksdagens tillkännagivanden samt en bedömning av när tillkännagivandena kan förväntas vara slutbehandlade. Trafikutskottet noterar vidare att 16 av de totalt 27 tillkännagivanden som fortfarande bereds hör till äldre riksmöten. Trafikutskottet är medvetet om att handläggningstiden kan variera beroende på innehållet i respektive tillkännagivande men framhåller samtidigt sin uppfattning att regeringen måste hantera tillkännagivanden på ett skyndsamt sätt och att situationer där tillkännagivanden inte är slutbehandlade efter flera år inte bör förekomma i annat än undantagsfall.

I yttrandet finns tre avvikande meningar (S, V, C, MP).

Miljö- och jordbruksutskottet

I sitt yttrande 2023/24:MJU4y (bilaga 11) konstaterar miljö- och jordbruksutskottet i likhet med tidigare år att det inom utskottets beredningsområde finns ett stort antal tillkännagivanden som fortfarande inte är slutbehandlade. Miljö- och jordbruksutskottet anför att det är väl medvetet om att riksdagens

tillkännagivanden beroende på deras omfattning kan innebära betydande arbete för att regeringen ska kunna vidta de åtgärder som krävs. Vidare har utskottet förståelse för att regeringens åtgärder kan ta tid mot bakgrund av att Regeringskansliets resurser är begränsade. Miljö- och jordbruksutskottet påminner dock om att det vid upprepade tillfällen under de senaste åren betonat betydelsen av att regeringen behandlar riksdagsskrivelser med den skyndsamhet som krävs och att det också, särskilt i fråga om äldre tillkännagivanden, har framfört önskemål om att regeringen ska redovisa en bedömning av när dessa kan bli slutbehandlade. I ljuset av det betydande antalet inte slutbehandlade tillkännagivandena inom utskottets ansvarsområde finner miljö- och jordbruksutskottet det motiverat att ännu en gång påminna regeringen om vikten av att den dels vidtar tillräckliga åtgärder för att tillgodose riksdagens tillkännagivanden, dels gör de ansträngningar som krävs för att undvika onödig tidsåtgång.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, C, MP).

Näringsutskottet

Näringsutskottet konstaterar i sitt yttrande 2023/24:NU3y (bilaga 12) att regeringen tidigare redovisat ett par tillkännagivanden som slutbehandlade i budgetpropositionen för 2024 och att utskottet då inte hade några invändningar mot regeringens bedömning. Näringsutskottet vidhåller den uppfattningen. Vidare noterar näringsutskottet de åtgärder som regeringen vidtagit med anledning av riksdagens övriga tillkännagivanden inom utskottets beredningsområde. Sammantaget anser näringsutskottet att regeringen har gjort rimliga bedömningar när det gäller om varje enskilt tillkännagivande bör anses vara tillgodosett och därmed slutbehandlat eller under fortsatt beredning. Näringsutskottet delar därmed regeringens slutsatser.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, C, MP).

Tidigare riksdagsbehandling

Bakgrund

När det gäller regeringens behandling av riksdagens tillkännagivanden har konstitutionsutskottet framhållit att utgångspunkten, i enlighet med den konstitutionella praxis som vuxit fram, bör vara att regeringen tillgodoser ett tillkännagivande. Om regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål bör den underrätta riksdagen om detta inom den tidsgräns – när en sådan anges – som angetts i tillkännagivandet. Även skälen till att regeringen inte har tillgodosett tillkännagivandet bör då redovisas (se t.ex. bet. 2011/12:KU21). En mer utförlig redogörelse för utskottets tidigare ställningstaganden finns t.ex. i betänkande 2014/15:KU21 (s. 16 f.). En redogörelse finns också i konstitutionsutskottets yttrande 2015/16:KU7y till utbildningsutskottet och i betänkande 2015/16:KU21.

I det följande återges vad utskottet uttalat i ställningstaganden från våren 2017 och framåt.

Utskottets ställningstagande våren 2017

I betänkande 2016/17:KU21 gjorde utskottet ett antal generella påpekanden och uttalade bl.a. följande (s. 36 f.):

Konstitutionsutskottet har tidigare välkomnat att regeringen tydligt redovisar när den behandlar ett tillkännagivande i t.ex. budgetpropositionen. Vissa utskott, t.ex. justitieutskottet och näringsutskottet, tar i sina yttranden till konstitutionsutskottet om den nu aktuella skrivelse 75 upp frågor där regeringen hänvisar till behandlingen i en tidigare framlagd proposition. Det kan gälla både ej slutbehandlade och slutbehandlade tillkännagivanden. Konstitutionsutskottet vill framhålla att det är angeläget att regeringen är tydlig i den aktuella propositionen huruvida den anser att ett tillkännagivande är slutbehandlat eller inte med det som redovisas och föreslås. Utskotten ges därmed en möjlighet att reagera i samband med att regeringen gör sin bedömning. Frågan kan därmed behandlas i sitt sakliga sammanhang. Lämpligen kan berört utskott således redovisa sin syn i samband med att regeringen i t.ex. budgetpropositionen redovisar sin behandling av ett tillkännagivande. Om regeringen har redovisat sin syn för riksdagen i en proposition eller skrivelse och inte mött invändningar bör den, inför framtagandet av skrivelse 75, kunna utgå från att riksdagen inte har invändningar mot den hantering som redovisats. Det finns dock inget formellt hinder mot att ett utskott som av något skäl inte uppmärksammat regeringens redovisning återkommer i samband med behandlingen av skrivelse 75.

I vissa fall kan regeringens återrapportering av ett tillkännagivande delas upp i en formell del, t.ex. att en regeringsstrategi har beslutats, och en mer politisk del, innehållet i strategin. I en fördjupad analys av vissa tillkännagivanden är båda perspektiven relevanta och kan beaktas av utskotten när de ska bedöma om ett tillkännagivande anses vara slutbehandlat eller inte. Yttrandet från trafikutskottet illustrerar detta. Trafikutskottet har inget att invända mot regeringens formella redogörelse; däremot har trafikutskottet synpunkter på innehållet i regeringens behandling av riksdagens tillkännagivanden om bl.a. en luftfartsstrategi. Distinktionen kan förstås som att regeringen anser att den har uppfyllt ett tillkännagivande genom att t.ex. komma med ett förslag inom ett område, medan innehållet i förslaget inte motsvarar det som utskottet har förordat i tillkännagivandet. Det kan dock vara svårt att avgöra var gränsen mellan formell återrapportering och ett politiskt innehåll går.

Riksdagen kan genom ett tillkännagivande ha uppmanat regeringen att tillsätta en utredning. Om regeringen då tillsätter en utredning i linje med vad som begärs i tillkännagivandet är tillkännagivandet tillgodosett och kan anses slutbehandlat. Det krävs således inte att regeringen återkommer med ett förslag till riksdagen om t.ex. ändring av en lag, om tillkännagivandet endast kräver att en utredning ska tillsättas.

Det är viktigt att regeringen är tydlig med hur dess behandling av ett tillkännagivande förhåller sig till det aktuella tillkännagivandet. För att regeringen ska kunna vara tydlig krävs att tillkännagivandet från riksdagen är tydligt. Det står ett utskott fritt att i sitt ställningstagande till återrapporteringen förtydliga sig och bedöma om kompletterande åtgärder behöver vidtas. Samtidigt bör naturligtvis ett utskott i ett förslag till tillkännagivande från början uttrycka sig så tydligt som möjligt när det gäller vilka åtgärder som förväntas av regeringen.

Under rubriken Ej slutbehandlade tillkännagivanden angavs bl.a. följande:

När det gäller ej slutbehandlade tillkännagivanden har utskottet tidigare anfört att det, även om det inte är omöjligt att tillkännagivanden har fått en mer krävande karaktär än tidigare, borde höra till undantagen att tillkännagivanden inte kan slutredovisas inom två till tre år (bet. 2005/06:KU34). Konstitutionsutskottet har uttalat att elva år inte kan anses vara en acceptabel tidsåtgång för behandlingen av ett tillkännagivande. Utskottet har också anfört att handläggningstiden för slutbehandlingen av ett enskilt tillkännagivande är avhängig tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som förutsätts för en sådan slutbehandling (bet. 2014/15:KU21 s. 28). Det bör inte, har utskottet påpekat, förekomma att tillkännagivanden inte är slutbehandlade efter flera år utan att det redovisas en bedömning av när de kan bli slutbehandlade (bet. 2015/16:KU21 s. 30).

Utskottet vill framhålla vikten av att regeringen är utförlig i sina redogörelser för vidtagna, pågående och planerade åtgärder. Därigenom får utskotten ett underlag för sin beredning av ärenden, t.ex. motioner, som rör åtgärder inom det aktuella området.

Det borde, har utskottet påpekat tidigare, höra till undantagen att tillkännagivanden inte kan slutredovisas inom två till tre år. Utskottet har förståelse för att det kan ta tid för regeringen att vidta åtgärder för att behandla frågor i tillkännagivanden som kräver omfattande beredning. Som utskottet tidigare har anfört är handläggningstiden för slutbehandlingen av ett enskilt tillkännagivande avhängig tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som förutsätts för en sådan slutbehandling. Regeringen har dock att fullödigt redovisa olika åtgärder som vidtas, eller planeras att vidtas, under den tid som tillkännagivandet ännu inte bedöms vara slutbehandlat.

I de fall där det har gått förhållandevis kort tid från att tillkännagivandet gjordes tills skrivelse 75 beslutades av regeringen kan det vara naturligt att redovisningen är kortfattad, samtidigt som regeringen naturligtvis förväntas agera skyndsamt. Det går inte att sätta en tidsgräns för alla tillkännagivanden. Det är förståeligt att det kan vara svårt för regeringen att redovisa mer omfattande åtgärder när det gäller tillkännagivanden som beslutats på hösten före avlämnandet av skrivelse 75. Om ett tillkännagivande som är högst ett år gammalt innebär omfattande åtgärder och rör en komplicerad materia kan det vara svårt för regeringen att redovisa mer omfattande genomförda åtgärder. För tillkännagivanden som är äldre än ett år torde en avsaknad av åtgärder innebära att man kan säga att regeringen i alla fall inte har agerat skyndsamt.

Skrivelse 75 fyller många värdefulla syften. Ett exempel är att skrivelse 75 ger ett utskott en möjlighet att reagera om det anser att redovisningen av behandlingen av ej slutbehandlade tillkännagivanden är för kortfattad och om utskottet anser att regeringen bör vidta fler åtgärder. Sådana synpunkter kan också vara värdefulla för regeringen som har att återkomma till riksdagen i fråga om alla ej slutbehandlade tillkännagivanden. Regeringen har möjlighet att återkomma till riksdagen i frågan i budgetpropositionen eller i en annan proposition eller skrivelse innan skrivelse 75 avlämnas nästa gång. Ytterligare en möjlighet för regeringen är enligt 6 kap. 18 § riksdagsordningen att lämna information till riksdagen muntligen genom ett statsråd vid ett sammanträde med kammaren. I den följande skrivelse 75 ska regeringen redovisa vilka åtgärder som vidtagits, t.ex. i vilka propositioner tillkännagivandet behandlats, även om frågan redan har behandlats i sak i riksdagen.

Under rubriken Slutbehandlade tillkännagivanden angavs följande:

Regeringen redovisar i skrivelse 75 huruvida den anser att tillkännagivandena är slutbehandlade eller ej. Den konstitutionella praxis som har vuxit fram i fråga om tillkännagivanden innebär att utgångspunkten bör vara att regeringen tillgodoser ett tillkännagivande. Tillkännagivanden är dock inte rättsligt bindande, och om regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål, bör den underrätta riksdagen om detta inom den eventuella tidsgräns som angetts i tillkännagivandet. Även skälen till varför regeringen inte har tillgodosett tillkännagivandet bör redovisas.

Det har förekommit att regeringen i skrivelse 75 har redovisat att ett tillkännagivande är slutredovisat och att berört utskott och konstitutionsutskottet har ansett att så inte är fallet. Regeringen har då återkommit till riksdagen i en proposition och den påföljande skrivelse 75 och redovisat tillkännagivandet på nytt och också eventuella ytterligare åtgärder.

Vilka åtgärder som ska krävas för att ett tillkännagivande ska anses vara slutbehandlat varierar naturligtvis. Har riksdagen endast begärt en utredning kan det räcka med att en utredning tillsätts, men om riksdagen har begärt förslag krävs normalt att förslag läggs fram av regeringen för att tillkännagivandet ska anses vara slutbehandlat. Normalt kan ett tillkännagivande anses slutbehandlat först när det är tillgodosett. I vissa fall kan det dock vara relevant med en distinktion huruvida ett tillkännagivande är tillgodosett eller inte, även om regeringen anser att det är slutbehandlat. Man kan således tänka sig fall där ett tillkännagivande skulle kunna anses vara slutbehandlat utan att vara tillgodosett, eftersom regeringen inte har vidtagit åtgärder så att intentionerna med tillkännagivandet har tillgodosetts. Ett exempel är behandlingen av ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag som kriminaliserar s.k. eftersupning (bet. 2010/11:SoU8 s. 47 f.). Av redovisningen i skrivelse 2016/17:75 s. 9 följer att regeringen, efter utredning och remissbehandling, inte avser att återkomma med något sådant förslag. Regeringen anger att tillkännagivandet är slutbehandlat. I detta fall skulle man kunna säga att avsikten med tillkännagivandet inte är tillgodosedd, men tillkännagivandet kan ändå vara slutbehandlat.

Även om utgångspunkten är att tillkännagivanden bör tillgodoses av regeringen kan regeringen göra en annan bedömning än riksdagen i en sakfråga och har således rätt att inte följa ett tillkännagivande, helt eller delvis. Det är, som utskottet påpekat ovan, viktigt att regeringen är tydlig med hur dess behandling av ett tillkännagivande förhåller sig till det aktuella tillkännagivandet. För att regeringen ska kunna vara tydlig krävs att tillkännagivandet från riksdagen är tydligt.

Om regeringen tydligt meddelar riksdagen, t.ex. i budgetpropositionen, att den inte avser att tillgodose ett tillkännagivande och skälen för detta, ges riksdagen en möjlighet att reagera på regeringens ställningstagande. Utfallet kan t.ex. bli att riksdagen inte har några invändningar mot regeringens bedömning eller att riksdagen vidhåller sin ursprungliga uppfattning. Regeringen har att beakta riksdagens ställningstagande i den fortsatta beredningen.

En övergripande beskrivning av hur tillkännagivanden bör hanteras är följande.

- Utgångspunkten är att regeringen ska följa tillkännagivanden.
- Om regeringen gör en annan bedömning än riksdagen ska regeringen meddela det.
- Regeringen har rätt att föra fram uppfattningen att tillkännagivandet därmed är slutbehandlat.
- Riksdagen kan acceptera att tillkännagivandet är slutbehandlat.

- Ett utskott och riksdagen kan dock göra en annan bedömning än regeringen och vidhålla sin uppfattning i sak.
- Utskottet och riksdagen kan då säga att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.
- Det är utskottet och riksdagen som inom ramen för sin behandling tolkar om tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.
- Om riksdagen har uttalat att ett tillkännagivande inte är slutbehandlat, ska regeringen återkomma till riksdagen med redovisning av ytterligare åtgärder eller med att regeringen vidhåller sin uppfattning att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Utskottets ställningstagande våren 2018

I betänkande 2017/18:KU21 gjorde utskottet ett antal ytterligare påpekanden och anförde bl.a. följande (s. 42 f.):

Utskottet välkomnar regeringens vilja att redovisa vidtagna åtgärder i fråga om tillkännagivanden så tidigt som möjligt, men vill samtidigt framhålla att det inte var utskottets avsikt i betänkande 2016/17:KU21 att tillkännagivanden skulle redovisas i propositioner och skrivelser som behandlar en sakfråga som inte är direkt knuten till tillkännagivandet.

När det gäller regeringens budgetproposition vill utskottet framhålla att den inbegriper politikens inriktning inom i stort sett samtliga områden och att tillkännagivanden därför får anses behandlade i sitt sakliga sammanhang när de behandlas i en budgetproposition. Utskottet välkomnar därför att regeringen i budgetpropositionen för 2018 har redovisat vidtagna åtgärder i fråga om tillkännagivanden i större utsträckning än tidigare år och också redovisar sin bedömning av om tillkännagivandet är slutbehandlat eller inte.

I fråga om vikten av tydlighet i såväl riksdagens tillkännagivanden som regeringens behandling av desamma, som utskottet hade påpekat året före (bet. 2016/17:KU21), framhöll utskottet därtill följande:

Utskottet vill således framhålla att vad som begärs i ett tillkännagivande bör uttryckligen framgå av det aktuella utskottets ställningstagande. Även om utskottet föreslår att en motion helt ska bifallas bör det som utskottet vill ska framföras till regeringen framgå av utskottets ställningstagande. Därmed blir det tydligt både för riksdag och regering vad utskottet anser att regeringen bör göra. Det hindrar inte att regeringen använder sig av hela motionstexten för att få en mer fullödlig förståelse av de överväganden som föranlett tillkännagivandet.

Utskottets ställningstagande våren 2019

I betänkande 2018/19:KU21 gjorde utskottet bl.a. följande påpekanden (s. 33 f.):

Utskottet vill framhålla att riksdagsskrivelser som rör riksdagens budgetbeslut inte per automatik kan avskrivas med regleringsbrevet i december. En bedömning behöver göras i varje enskilt fall. Inte förrän alla delar av budgetbeslutet är genomförda kan riksdagsskrivelsen ses som slutbehandlad. Av regeringens redogörelse bör då också framgå vad som ligger till grund för att riksdagsskrivelsen anses slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande hösten 2020

I betänkande 2020/21:KU2 gjorde utskottet följande påpekanden (s. 29 f.):

Ett flertal av utskotten uppmärksammar vikten av att regeringen undviker onödig tidsåtgång i sin behandling av tillkännagivanden. Konstitutionsutskottet vill i detta sammanhang framhålla vikten av att regeringen behandlar riksdagens skrivelser skyndsamt och gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång när det gäller att behandla riksdagens tillkännagivanden. Huruvida den redovisade tidsåtgången är rimlig bör bedömas med hänsyn till tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som behöver vidtas.

Utskottets ställningstagande våren 2021

I betänkande 2020/21:KU21 gjorde utskottet bl.a. följande påpekanden (s. 27 f.):

Flera utskott påtalar också vikten av att regeringen redovisar när ett tillkännagivande kan komma att slutbehandlas. Några utskott välkomnar att regeringen i skrivelsen i högre grad redovisar när ett tillkännagivande bedöms kunna slutbehandlas. Andra utskott påtalar brister i regeringens redovisning i detta hänseende. Utskottet vill påminna om tidigare uttalanden om vikten av att regeringen är utförlig i sina redogörelser för vidtagna, pågående och planerade åtgärder (bet. 2016/17:KU21). Sådana redogörelser ger riksdagen en möjlighet att reagera på regeringens åtgärder med anledning av tillkännagivanden. Finansutskottet välkomnar i sitt yttrande regeringens redovisning med anledning av bemyndiganden, inte minst eftersom bemyndiganden ger regeringen rätt att vidta åtgärder – t.ex. ikläda staten ekonomiska förpliktelser – som regeringen inte hade kunnat vidta utan riksdagens beslut. Konstitutionsutskottet delar det som uttrycks av finansutskottet om vikten av att regeringen redovisar även åtgärder med anledning av bemyndiganden.

Utskottets ställningstagande våren 2022

I betänkande 2021/22:KU21 gjorde utskottet bl.a. följande påpekanden (s. 27 f.):

När det gäller riksdagsskrivelser på andra utskotts områden framhåller flera utskott i sina yttranden till konstitutionsutskottet vikten av att regeringen är skyndsamt i sin behandling av riksdagens tillkännagivanden och undviker onödig tidsåtgång. Konstitutionsutskottet har tidigare framhållit vikten av att regeringen behandlar riksdagens skrivelser skyndsamt. Utskottet har också anfört att frågan om huruvida den redovisade tidsåtgången är rimlig bör bedömas med hänsyn till tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som behöver vidtas. Utskottet kan vid årets genomgång konstatera att ett större antal tillkännagivanden som beslutats under tidigare mandatperioder kvarstår som inte slutbehandlade. För bedömning av om tidsåtgången är rimlig hänvisar konstitutionsutskottet till det som framförs av respektive utskott i sina yttranden över redogörelsen.

Flera utskott påtalar också vikten av att regeringen redovisar när ett tillkännagivande kan komma att slutbehandlas. Några utskott välkomnar att regeringen i skrivelsen i högre grad redovisar när ett tillkännagivande bedöms kunna slutbehandlas. Andra utskott påtalar brister i regeringens

redovisning i detta hänseende. Utskottet vill påminna om sina tidigare uttalanden om vikten av att regeringen är utförlig i sina redogörelser för vidtagna, pågående och planerade åtgärder (bet. 2016/17:KU21). Sådana redogörelser ger riksdagen en möjlighet att reagera på regeringens åtgärder med anledning av tillkännagivanden.

Utskottets ställningstagande våren 2023

I betänkande 2022/23:KU21 gjorde utskottet bl.a. följande påpekanden (s. 24 f.):

När det gäller riksdagsskrivelser på andra utskotts områden framhåller flera utskott, i likhet med tidigare år, vikten av att regeringen är skyndsam i sin behandling av riksdagens tillkännagivanden och undviker onödig tidsåtgång. Konstitutionsutskottet har tidigare framhållit vikten av att regeringen behandlar riksdagens skrivelser skyndsamt, och uttalat att det borde höra till undantagen att tillkännagivanden inte kan slutredovisas inom två till tre år (bet. 2005/06:KU34) samt vidare att elva år inte kan anses vara en acceptabel tidsåtgång för behandlingen av ett tillkännagivande. Utskottet har också anfört att frågan om huruvida den redovisade tidsåtgången är rimlig bör bedömas med hänsyn till tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som behöver vidtas (bet. 2014/15:KU21). Årets genomgång visar att flera ännu inte slutbehandlade tillkännagivanden beslutats för mer än två riksmöten sedan. För bedömning av om tidsåtgången är rimlig hänvisar konstitutionsutskottet till det som respektive utskott framför i sitt yttrande över redogörelsen. Utskottet noterar samtidigt att de äldsta ännu inte slutbehandlade tillkännagivandena beslutades för mer än elva år sedan.

Liksom tidigare påtalar också flera utskott vikten av att regeringen lämnar en redogörelse inte bara för vidtagna och pågående åtgärder utan även planerade åtgärder, samt redovisar en bedömning av när ett tillkännagivande kan komma att slutbehandlas. Några utskott betonar särskilt vikten av att regeringen lämnar en sådan bedömning vid äldre tillkännagivanden. Ytterligare ett par utskott framhåller att regeringen i förekommande fall bör redovisa orsaker till fördröjningen. Konstitutionsutskottet vill påminna om sina tidigare uttalanden om vikten av att regeringen är utförlig i sina redogörelser för vidtagna, pågående och planerade åtgärder (bet. 2016/17:KU21). Sådana redogörelser ger riksdagen en möjlighet att reagera på regeringens åtgärder med anledning av tillkännagivanden. Det bör inte, har konstitutionsutskottet påpekat, förekomma att tillkännagivanden inte är slutbehandlade efter flera år utan att det redovisas en bedömning av när de kan bli slutbehandlade (bet. 2015/16:KU21 s. 30).

I ett par yttranden lyfts frågan om när ett tillkännagivande kan anses vara slutbehandlat. Konstitutionsutskottet uttalade i betänkande 2016/17:KU21 att det av naturliga skäl varierar vilka åtgärder som ska krävas för att ett tillkännagivande ska anses vara slutbehandlat. Utskottet påminde om vikten av att regeringen är tydlig med hur dess behandling av ett tillkännagivande förhåller sig till det som efterfrågas i tillkännagivandet. För att regeringen ska kunna vara tydlig krävs att tillkännagivandet från riksdagen är tydligt. Utskottet uttalade också att det står ett utskott fritt att i sitt ställningstagande till återrapporteringen förtydliga sig och bedöma om kompletterande åtgärder behöver vidtas, samtidigt som ett utskott naturligtvis i ett förslag till tillkännagivande från början bör uttrycka sig så tydligt som möjligt när det gäller vilka åtgärder som förväntas av regeringen. Utskottet vill därtill anföra att det inte heller är

fråga om att i ställningstagandet till återrapporteringen bygga ut vad som efterfrågats, utan ramen och inriktningen bestäms av tillkännagivandet.

Ett par utskott gör i sina yttranden i vissa fall en annan bedömning än regeringen av om ett tillkännagivande är slutbehandlat eller inte. Konstitutionsutskottet gör inte någon egen bedömning av de aktuella fallen utan hänvisar till vad respektive utskott anfört i sitt yttrande. Som konstitutionsutskottet tidigare framhållit ska regeringen i de fall ett utskott i ett yttrande har anfört att ett tillkännagivande inte är slutbehandlat återkomma till riksdagen med sin redovisning och bedömning (bet. 2016/17:KU21).

- - -

Utskottet noterar att det framgår av finansutskottets yttrande att antalet tillkännagivanden som redovisas i budgetpropositionen har varierat över tid. Även andelen slutbehandlade tillkännagivanden i relation till det totala antalet tillkännagivanden som redovisas har varierat. Konstitutionsutskottet ser positivt på att regeringen redovisar behandlingen av ett tillkännagivande om den lägger fram en proposition eller skrivelse som behandlar en sakfråga som knyter an till tillkännagivandet. Genom budgetpropositionens omfattning ter det sig också naturligt att antalet tillkännagivanden som redovisas i den är förhållandevis stort.

Utskottets ställningstagande

Regeringens årliga skrivelse 75 med en redogörelse till riksdagen för vilka åtgärder den vidtagit med anledning av riksdagens olika beslut har en lång tradition och är sedan 2014 lagreglerad. Skrivelse 75 har kommit att få en viktig roll i uppföljningen av riksdagens beslut, särskilt i fråga om tillkännagivandena. Skrivelsen fyller många värdefulla syften, bl.a. ges utskotten möjlighet att ifrågasätta regeringens bedömning att ett tillkännagivande är slutbehandlat och lämna synpunkter på regeringens redovisning av åtgärder med anledning av ett tillkännagivande. Det är därför av stor vikt att redogörelsen ger en korrekt bild av riksdagens skrivelser till regeringen och en utförlig redovisning av regeringens vidtagna, pågående och planerade åtgärder. Som redovisats ovan har det utvecklats en konstitutionell praxis som vägleder regering och riksdag i kommunikationen vad gäller tillkännagivanden.

I likhet med föregående år konstaterar utskottet att regeringens redogörelser för behandlingen av riksdagens skrivelser på en generell nivå ger en korrekt bild av riksdagens skrivelser till regeringen och en utförlig redovisning av de åtgärder som regeringen vidtagit. Utskottet ser positivt på hur redogörelserna nu sedan flera år är utformade och förutsätter att kvaliteten på dem kommer att behållas.

Utskottets genomgång av slutbehandlade riksdagsskrivelser i årets redogörelse på konstitutionsutskottets område ger inte anledning till några synpunkter. Utskottet noterar att fem riksdagsskrivelser innehåller lika många slutbehandlade tillkännagivanden varav tre tillkännagivanden tidigare har redovisats som slutbehandlade i andra propositioner. Vid behandlingen av propositionerna invände utskottet inte mot regeringens bedömning. Inte heller

när det gäller övriga tillkännagivanden gör utskottet en annan bedömning än regeringen.

Konstitutionsutskottet gör inte någon bedömning av tillkännagivanden på andra utskotts områden men noterar att inte heller något annat utskott har framfört invändningar mot regeringens bedömning av slutbehandlade tillkännagivanden på dess respektive område.

När det gäller inte slutbehandlade skrivelser finner utskottet skäl att särskilt påminna om och framhålla följande med anledning av vad som lyfts fram i yttranden från andra utskott och utifrån iakttagelser på utskottets egna område.

Det är viktigt att regeringen behandlar riksdagens skrivelser skyndsamt. Det bör höra till undantagen att tillkännagivanden inte kan slutredovisas inom två till tre år, och elva år kan inte anses vara en acceptabel tidsåtgång för behandlingen av ett tillkännagivande. Huruvida tidsåtgången är rimlig bör givetvis bedömas med hänsyn till tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som behöver vidtas. I likhet med föregående år visar årets genomgång att flera ännu inte slutbehandlade tillkännagivanden beslutats för mer än två riksmöten sedan. För bedömningen av om tidsåtgången är rimlig hänvisar konstitutionsutskottet till det som respektive utskott framför i sitt yttrande över redogörelsen. Utskottet noterar samtidigt att de äldsta ännu inte slutbehandlade tillkännagivandena beslutades för mer än elva år sedan.

Det är vidare av vikt, som flera utskott framhåller, att regeringen är utförlig i sin redovisning av vidtagna, pågående och planerade åtgärder. Sådana redogörelser ger riksdagen en möjlighet att reagera på regeringens åtgärder med anledning av tillkännagivanden. Det bör inte förekomma att tillkännagivanden inte är slutbehandlade efter flera år utan att det redovisas en bedömning av när de kan bli slutbehandlade.

I fråga om vikten av tydlighet i såväl riksdagens tillkännagivande som regeringens behandling av detsamma, har utskottet tidigare framhållit att det uttryckligen bör framgå av det aktuella utskottets ställningstagande vad som begärs i ett tillkännagivande. Även om utskottet föreslår att en motion helt ska bifallas bör det som utskottet vill ska framföras till regeringen framgå av utskottets ställningstagande. Därmed blir det tydligt både för riksdag och regering vad utskottet anser att regeringen bör göra. Det hindrar inte att regeringen använder sig av hela motionstexten för att få en mer fullödlig förståelse av de överväganden som föranlett tillkännagivandet. Ett ställningstagande bör dock vara formulerat på ett sådant sätt att regeringen inte ska behöva läsa motionerna för att få klarhet i vad riksdagen begär i sitt tillkännagivande.

Slutligen noterar utskottet att det av skrivelsen framgår att regeringen ofta redan tidigare redovisat tillkännagivanden i en annan skrivelse eller proposition. Som utskottet tidigare uttalat ser det positivt på att regeringen redovisar behandlingen av ett tillkännagivande om den lägger fram en proposition eller skrivelse som behandlar en sakfråga som knyter an till tillkännagivandet.

Med det sagda föreslår utskottet att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger riksdagsstyrelsens redogörelse 2023/24:RS4 till handlingarna.

Redogörelsen

Inledning

I redogörelse 2023/24:RS4 redovisar riksdagsstyrelsen vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till styrelsen. Redogörelsen omfattar huvudsakligen riksdagsstyrelsens åtgärder under tiden den 1 januari 2023–31 december 2023.

Redovisade skrivelser

I årets redogörelse redovisas totalt åtta riksdagsskrivelser. Skrivelserna är från riksmötet 2022/23 och 2023/24. Sex redovisas som slutbehandlade. Två av skrivelserna innehåller tillkännagivanden, och dessa redovisas som inte slutbehandlade. Det gäller en utredning om regeringens samråd om A-punkter samt en utredning om stödet till den politiska beslutsprocessen och ledamotskapet i riksdagen som beslutades av riksdagen under det föregående riksmötet på förslag av utskottet (bet. 2022/23:KU18 respektive bet. 2022/23:KU40).

Yttrande från utrikesutskottet

Utrikesutskottet anför i sitt yttrande 2023/24:UU3y (bilaga 6) att det värdesätter riksdagsstyrelsens redogörelse 2023/24:RS4 som ett underlag för uppföljningen av de riksdagsbeslut som har fattats på förslag av utskottet.

Yttrandet innehåller en avvikande mening (S, V, C, MP). I denna framförs dock inget i fråga om riksdagsstyrelsens redogörelse.

Tidigare behandling

Våren 2022 noterade utskottet att riksdagsstyrelsen valt att inte slutredovisa en riksdagsskrivelse i avvaktan på riksdagens beslut (bet. 2021/22:KU21). Med anledning av detta pekade utskottet på att det finns utrymme för riksdagsstyrelsen att slutredovisa en riksdagsskrivelse utan att riksdagen tagit ställning till den åtgärd som ligger till grund för slutredovisningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot redogörelsen och noterar att inte heller utrikesutskottet har framfört några invändningar i fråga om de riksdags-skrivelser som redovisas inom dess område.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger redogörelsen till handlingarna.

Särskilt yttrande

Riksdagens skrivelser till regeringen, punkt 1 (S)

Ida Karkiainen (S), Hans Ekström (S), Mirja Räihä (S), Per-Arne Håkansson (S) och Peter Hedberg (S) anför:

I skrivelsen redogör regeringen för att den i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 1) bedömde tillkännagivandet om bestämmelser vid ändring i regionindelningen som slutbehandlat. Utskottet delade den bedömningen (bet. 2023/24:KU1).

Vi vill i detta sammanhang påminna om det särskilda yttrande som vi lämnade i det nämnda betänkandet av följande lydelse:

I budgetpropositionen har regeringen bedömt att ett tillkännagivande om bestämmelser vid ändring i regionindelningen är slutbehandlat. Utskottet bedömer i likhet med regeringen att tillkännagivandet får anses vara slutbehandlat (se s. 21).

Vi noterar att ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet reserverade sig när utskottet föreslog tillkännagivandet och ansåg att det inte fanns behov av något tillkännagivande (bet. 2019/20:KU3).

Den dåvarande regeringen gjorde bedömningen att bestämmelserna som gäller landstingen (numera regioner) inte borde vara helt identiska med de regler som gäller för kommunerna (prop. 2018/19:162 s. 436).

I budgetpropositionen anför den nuvarande regeringen att den bedömning som regeringen gjorde i den nyss nämnda propositionen kvarstår.

Vi noterar vidare att flera av de partier som stod bakom tillkännagivandet nu ingår i regeringen eller i regeringsunderlaget och att den nuvarande regeringen numera gör samma bedömning som den dåvarande regeringen gjorde.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2023/24:75

Regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023.

Redogörelse 2023/24:RS4

Redogörelse 2023/24:RS4 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen.

BILAGA 2

Tabeller

**Tabell 1 a Ännu inte slutbehandlade riksdagsskrivelser per riksmöte
1999/2000–2023/24**

Riksmöte	Antal
1999/2000	1
2000/2001	0
2001/2002	0
2002/2003	0
2003/2004	0
2004/2005	1
2005/2006	1
2006/2007	0
2007/2008	1
2008/2009	0
2009/2010	5
2010/2011	2
2011/2012	1
2012/2013	1
2013/2014	2
2014/2015	8
2015/2016	14
2016/2017	19
2017/2018	29
2018/2019	23
2019/2020	23
2020/2021	71
2021/2022	118
2022/2023	24
2023/2024	11

Källa: Kronologiskt register i skrivelse 2023/24:75 s. 512 f.

Tabell 2 a Beslutade tillkännagivanden till regeringen per riksmöte 1991/92–2023/24

1991/92	172
1992/93	189
1993/94	185
1994/95	136
1995/96	72
1996/97	101
1997/98	106
1998/99	77
1999/2000	87
2000/01	89
2001/02	119
2002/03	53
2003/04	64
2004/05	54
2005/06	96
2006/07	10
2007/08	11
2008/09	8
2009/10	13
2010/11	60
2011/12	52
2012/13	43
2013/14	56
2014/15	125
2015/16	103
2016/17	149
2017/18	153
2018/19	100
2019/20	98
2020/21	245
2021/22	328
2022/23	16
2023/24*	13

Källor: Niklas Bolin & Thomas Larue, Reparlamentariseringen av Sverige? Buset av och betydelsen av riksdagens tillkännagivanden till regeringen, Statsvetenskaplig tidskrift, Årgång 118, 2016/3. Rapporter från utredningstjänsten – Beslutade tillkännagivanden.

* T.o.m. den 15 maj 2024.

Tabell 3 a Slutbehandlade tillkännagivanden (tkg) och genomsnittlig tidsåtgång för slutbehandling 1995/96–2023/24

Regeringens skrivelse	Antal slutbehandlade tkg (totala antalet tkg)	Andel slutbehandlade tkg i %	Genomsnittlig tidsåtgång i dagar (median)^a
Skr. 1995/96:15	151 (321)	50	412 (225)
Skr. 1996/97:15	85 (240)	35	477 (309)
Skr. 1997/98:75	174 (292) ^b	60	529 (305)
Skr. 1998/99:75	78 (202)	39	414 (186)
Skr. 1999/00:75	71 (208)	34	843 (450)
Skr. 2000/01:75	82 (221)	37	779 (404)
Skr. 2001/02:75	67 (232)	29	688 (476)
Skr. 2002/03:75	86 (267)	32	698 (318)
Skr. 2003/04:75	86 (247)	35	734 (456)
Skr. 2004/05:75	76 (223)	34	938 (659)
Skr. 2005/06:75	50 (196)	26	1 045 (998)
Skr. 2006/07:75	61 (242)	25	1 106 (581)
Skr. 2007/08:75	45 (187)	23	1 069 (736)
Skr. 2008/09:75	34 (146)	23	1 280 (1 030)
Skr. 2009/10:75	44 (122)	36	1 791 (1 597)
Skr. 2010/11:75	33 (98)	34	2 101 (1 784)
Skr. 2011/12:75	21 (125)	17	1 204 (455)
Skr. 2012/13:75	53 (155)	34	870 (454)
Skr. 2013/14:75	38 (142)	27	869 (680)
Skr. 2014/15:75	41 (176)	23	668 (462)
Skr. 2015/16:75	52 (260)	20	777 (328)
Skr. 2016/17:75	93 (319)	29	817 (638)
Skr. 2017/18:75	95 (404)	24	863 (645)
Skr. 2018/19:75	85 (447)	19	773 (666)
Skr. 2019/20:75	104 (475)	22	987 (831)
Skr. 2020/21:75	104 (482)	22	942 (831)
Skr. 2021/22:75	128 (651)	20	1059 (883)
Skr. 2022/23:75	180 (810)	22	926 (673)
Skr. 2023/24:75	127 (649)	20	1062 (821)

Källa: Konstitutionsutskottets kanslis genomgång av de skrivelser som anges i tabellen.
Kommentar: I de fall brister i redogörelsen för skrivelserna har upptäckts (t.ex. som en följd av felaktig redovisning av slutbehandling av vissa tillkännagivanden) har dessa rättats i tabellen.
a: Här anges både medelvärde och medianvärde (det sistnämnda inom parentes). Tid för slutbehandling avser sista vidtagna åtgärd från regeringen som lett till slutbehandling.
b: Regeringens redogörelse under riksmötet 1997/98 avsåg övergångsvis 18 månader. Övriga riksmöten har regeringens redogörelse avsett 12 månader.

BILAGA 3

Finansutskottets yttrande 2023/24:FiU3y

Riksdagens skrivelser till regeringen –
åtgärder under 2023

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 24 mars 2024 att anmoda övriga utskott att senast den 2 maj yttra sig över regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Det har inte väckts några följdmotioner med anledning av skrivelsen. Finansutskottet yttrar sig över de riksdagsskrivelser som avser finansutskottets betänkanden. Vidare redovisar finansutskottet vissa uppgifter om regeringens redogörelser om tillkännagivanden i budgetpropositionerna.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen och vissa kompletterande uppgifter

Regeringen ska enligt 9 kap. 8 § riksdagsordningen varje år i en skrivelse till riksdagen redovisa vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen.

Skrivelse 2023/24:75 avser samtliga riksdagsskrivelser från 2023 och äldre riksdagsskrivelser som inte tidigare har rapporterats som slutbehandlade av regeringen. Den avser huvudsakligen sådana åtgärder som vidtagits under tiden den 1 januari–31 december 2023. För att ge riksdagsutskotten en så aktuell bild som möjligt vid deras utvärderings- och uppföljningsarbete, har redovisningen fått omfatta även vissa regeringsbeslut från tiden efter den egentliga redovisningsperiodens utgång.

Sammanlagt redovisas 82 riksdagsskrivelser med anledning av finansutskottets betänkanden i skrivelse 2023/24:75. Den äldsta riksdagsskrivelsen som rör finansutskottet är från riksmötet 2007/08.

I följande tabell visas antalet riksdagsskrivelser som redovisas i skrivelse 2023/24:75 per utskott.

Tabell 1 Antal redovisade riksdagsskrivelser per utskott

Utskott	Antal riksdagsskrivelser	Procentuell andel
Justitieutskottet	118	19 %
Finansutskottet	82	13 %
Socialutskottet	77	12 %
Miljö- och jordbruksutskottet	60	9 %
Civilutskottet	49	8 %
Konstitutionsutskottet	35	5 %
Utbildningsutskottet	35	5 %
Näringsutskottet	35	5 %
Trafikutskottet	33	5 %
Socialförsäkringsutskottet	25	4 %
Skatteutskottet	24	4 %
Utrikesutskottet	18	3 %
Försvarsutskottet	14	2 %
Kulturutskottet	14	2 %
Arbetsmarknadsutskottet	8	1 %
Sammansatta utrikes- och försvarsutskottet	2	0 %
Totalt	629	100 %

Källa: Genomgång av det utskottsindelade registret på s. 529–551 i skr. 2023/24:75.

Av tabellen framgår att justitieutskottet är det utskott vars betänkanden lett till flest redovisade riksdagsskrivelser i skrivelsen. Efter justitieutskottet är det

finansutskottets betänkanden som lett till flest redovisade riksdagsskrivelser. 13 procent av riksdagsskrivelserna rör betänkanden från finansutskottet. Ett betänkande kan leda till flera riksdagsskrivelser om flera departement ska vidta åtgärder med anledning av riksdagens beslut. Detta är särskilt tydligt när riksdagen beslutar om ändringar i statens budget. Finansutskottet bereder ärenden om ändringar i statens budget, som alltså kan höra till flera olika departement.

Av de 82 riksdagsskrivelser som avser betänkanden från finansutskottet redovisas 55 som slutbehandlade och 27 som ej slutbehandlade. Den vanligaste grunden för att riksdagsskrivelserna redovisas som slutbehandlade är att lagar utfärdats i enlighet med riksdagens beslut och att regleringsbrev beslutats med anledning av riksdagens beslut om ändringar i statens budget. Skälen för att redovisa riksdagsskrivelser som ej slutbehandlade är bl.a. att riksdagens budgetbeslut inte redovisas som slutbehandlade förrän efter att årsredovisningen för staten lämnats till riksdagen i april varje år. Riksdagsskrivelser som redovisar lagar som utfärdats och regleringsbrev som beslutats behandlas inte ytterligare i det följande. I flera fall hänvisar regeringen i skrivelse 75 till att den i olika skrivelser och propositioner, bl.a. budgetpropositionen, har redovisat sin behandling av tillkännagivanden. Före budgetpropositionen för 2017 förekom bara redovisningar av enstaka tillkännagivanden i budgetpropositionerna. I följande tabell visas hur många tillkännagivanden som har behandlats i de sju senaste budgetpropositionerna. Uppgifterna avser samtliga volymer i budgetpropositionerna.

Tabell 2. Behandlingen av tillkännagivanden i budgetpropositionerna för 2017–2024

BP	Totalt	Slutbehandlade	Ej slutbehandlade	Procent slutbehandlade
BP24	91	78	13	86 %
BP23	129	98	31	76 %
BP22	100	62	38	62 %
BP21	81	36	45	44 %
BP20	126	67	59	53 %
BP19	67	24	43	36 %
BP18	111	48	63	43 %
BP17	44	25	19	57 %
Totalt	749	438	311	58 %

Källa: Genomgång av budgetpropositionerna för 2017–2024.

Av tabellen framgår att regeringen numera regelmässigt redovisar behandlingen av tillkännagivanden i budgetpropositionen. Andelen som redovisades som slutbehandlade i budgetpropositionen för 2024 (BP24) var 86 procent.

I det följande redovisas riksdagsskrivelser med anledning av betänkanden från finansutskottet. Inledningsvis behandlas riksdagsbeslut, huvudsakligen tillkännagivanden, med anledning av frågor om extra ändringsbudgetar, dvs.

utöver vårändringsbudgeten och höständringsbudgeten (nr 1–9). Därefter redovisas övriga riksdagsbeslut av intresse (nr 10–29).

Beslut med anledning av extra ändringsbudgetar

1 Utvärdering av stöd till näringslivet (tillkännagivande, slutbehandlat)

Utskottsinitiativ. Proposition 2019/20:181 Extra ändringsbudget för 2020 – Förstärkt stöd till välfärd och företag, insatser mot smittspridning och andra åtgärder med anledning av coronaviruset, betänkande 2019/20:FiU61 Utvärdering av stöd till näringslivet.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen skyndsamt och fortlöpande bör granska stödåtgärdernas sammanlagda påverkan på företagen och återkomma till riksdagen med förslag på åtgärder som särskilt stärker de enskilda näringsidkarnas möjligheter att överbygga konsekvenserna av covid-19 (bet. 2019/20:FiU61 s. 20 f.). Regeringen föreslog i propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängda och förstärkta stöd och ersättningar med anledning av coronaviruset (prop. 2020/21:4) att ett nytt ekonomiskt stöd till enskilda näringsidkare vars nettoomsättning minskat i större omfattning till följd av spridningen av covid-19 införs.

Stödet är en av de åtgärder som regeringen vidtagit i enlighet med riksdagens tillkännagivande. Regeringen beslutade den 17 december 2020 regleringsbrev för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys). I regleringsbrevet ges myndigheten i uppdrag att påbörja en strukturerad uppföljning och utvärdering av stödets sammanlagda effekter på företagen. Uppdraget har delredovisats i juni och december 2021 samt april och oktober 2022 (se prop. 2021/22:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.7 och prop. 2022/23:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.7). Tillväxtanalys inkom med en slutredovisning av uppdraget den 21 december 2022. Av slutredovisningen framgår att bl.a. stödets träffsäkerhet och handläggningstider samt effekter på konkurser, arbetsmarknad och strukturomvandling har granskats. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att stödets påverkan på företagen har granskats och att granskningen tillgodoser riksdagens tillkännagivande, vilket redovisades i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.7, s. 142). Punkten är slutbehandlad.

2 Regelverket för korttidspermitteringar (tillkännagivande, ej slutbehandlat)

Utskottsinitiativ. Betänkande 2020/21:FiU38 punkt 1 om regelverket för korttidspermitteringar.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen skyndsamt bör se över reglerna om korttidspermittering för att underlätta för företag inom hårt drabbade branscher (bet. 2020/21:FiU38 s. 5

f.). Den 10 juni 2021 beslutade regeringen Extra ändringsbudget för 2021 – Förlängda ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, kultur, idrott och civilsamhälle samt andra åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2020/21:208). I propositionen lämnades bl.a. förslag till lagstiftning som innebar att det förstärkta stödet vid korttidsarbete som gällde under perioden december 2020–juni 2021 förlängdes med ytterligare tre månader t.o.m. september 2021. Med beaktande av bl.a. tillkännagivandet föreslogs en ny s.k. jämförelsemånad under förlängningen av stödet. På så vis kunde större hänsyn tas till arbetsgivare med säsongsberoende verksamheter (prop. 2020/21:208 s. 17).

Den 23 september 2021 tillsatte regeringen en kommitté som ska se över stödet vid korttidsarbete (dir. 2021:79) för att bl.a. se över om det går att förenkla regelverket och göra det mer flexibelt. Vid kommitténs utvärdering av stödet ska betydelsen för olika branscher och för arbetsgivare som bedriver säsongsberoende verksamhet beaktas. Kommittén överlämnade den 29 november 2022 sitt slutbetänkande En ny lag om stöd vid korttidsarbete – ett mer förutsägbart, förenklat och stärkt regelverk (SOU 2022:65). Betänkandet har remitterats och bereds i Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

3 Rätt till arbetslöshetsersättning i samband med verksamhet i begränsad omfattning (tillkännagivande, slutbehandlat)

Utskottsinitiativ. Betänkande 2020/21:FiU41 punkt 3 om rätt till arbetslöshetsersättning i samband med verksamhet i begränsad omfattning.

Riksdagen har tillkännagett det som utskottet anför om att regeringen skyndsamt bör se över reglerna om enskilda näringsidkares rätt till arbetslöshetsersättning i samband med verksamhet i begränsad omfattning (bet. 2020/21:FiU41 s. 14). Utredningsbetänkandet Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen (SOU 2020:37) har remissbehandlats under sommaren och hösten 2020. Ytterligare beredningsunderlag har inhämtats genom promemorian Arbetslöshetsförsäkringen och förvaltningslagen (Ds 2021:24). I promemorian lämnas förslag till ändringar i betänkandets förslag till lag om arbetslöshetsförsäkring. Promemorian remitterades den 30 juli 2021. Remisstiden löpte ut den 15 oktober 2021. Därefter har promemorian En fortsatt stärkt arbetslöshetsförsäkring (Ds 2022:28) utarbetats. Promemorian remitterades den 8 december 2022. Remisstiden löpte ut den 23 januari 2023. I enlighet med vad som redovisades i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 14 avsnitt 3.3.5 s. 30) föreslog regeringen i propositionen En fortsatt stärkt arbetslöshetsförsäkring (prop. 2022/23:85) att den tillfälliga möjligheten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag från femårsregeln ska gälla tills vidare. Riksdagen har fattat beslut i enlighet med propositionen (bet. 2022/23:AU10, rskr. 2022/23:213). Regeringen har därefter beslutat om förordningsändringar som innebär att företagares möjlighet att på nytt lägga en återupptagen verksamhet vilande begränsas till tre år i stället för de fem år

som följer av lagen. Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2024. I budgetpropositionen för 2024 redovisades vidare att regeringen inte avser att vidta några ytterligare åtgärder med anledning av riksdagens tillkännagivande. Punkten är slutbehandlad.

4 Ändringar i statens budget för 2021 – Stöd till äldreomsorgen med anledning av coronaviruset (budgetbeslut, slutbehandlat)

Utskottsinitiativ. Betänkande 2020/21:FiU46 punkt a om stöd till äldreomsorgen med anledning av coronaviruset.

Den 29 april 2021 beslutade regeringen att ändra regleringsbrevet för budgetåret 2021 i fråga om anslag 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet på så sätt att anslaget tillfördes medel för att tillgodose utskottsinitiativet (S2021/03919). Den 27 maj 2021 beslutade regeringen att ge Socialstyrelsen följande uppdrag

- uppdrag att fördela statsbidrag till regionerna för utökad läkarkompetens i äldreomsorgen (S2021/04600).
- uppdrag att fördela och betala ut prestationsbaserade medel i syfte att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre (S2021/04601).
- uppdrag att fördela och betala ut prestationsbaserade medel till kommuner som utökat bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden (S2021/04603).
- uppdrag att administrera och betala ut statsbidrag till kommunerna för att öka specialistundersköterskekompetens om vård och omsorg om äldre och vård och omsorg om personer med demenssjukdom (S2021/04604).

Uppdragen redovisades den 31 oktober 2022. Punkten är slutbehandlad.

5 Stöd vid korttidsarbete för säsongsvarierande verksamhet (tillkännagivande, ej slutbehandlat)

Utskottsinitiativ. Betänkande 2020/21:FiU52 punkt 4 om stöd vid korttidsarbete för säsongsvarierande verksamhet.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om flexibiliteten i regelverket för stöd vid korttidsarbete för säsongsvarierande verksamhet (bet. 2020/21:FiU52 s. 26). Den 23 september 2021 tillsatte regeringen en kommitté som ska se över stödet vid korttidsarbete och bl.a. analysera om regelverket kan förenklas och göras mer flexibelt (dir. 2021:79). Kommittén överlämnade den 29 november 2022 sitt slutbetänkande En ny lag om stöd vid korttidsarbete – ett mer förutsägbart, förenklat och stärkt regelverk (SOU 2022:65). Betänkandet har remitterats och bereds i Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

6 Utredning om hantering av framtida prischocker (tillkännagivande, slutbehandlat)

Proposition 2021/22:199 Extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder för att stärka rikets militära försvar och kompensation till hushållen för höga elpriser, betänkande 2021/22:FiU47 punkt 5 om en utredning om hanteringen av framtida prischocker.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen skyndsamt bör utreda hur ett system skulle kunna utformas för att överföra risken för prischocker på bränsle vid kris från hushåll och företag till staten (bet. 2021/22:FiU47 s. 15). Regeringen har i budgetpropositionen för 2024 uttalat följande angående detta tillkännagivande (prop. 2023/24:1 utg.omr. 21 avsnitt 2.6 s. 20). Regeringskansliet remitterade den 27 juni 2023 promemorian Sänkning av reduktionsplikten för bensin och diesel (KN2023/03617). I promemorian föreslås att kraven på minskade utsläpp i reduktionsplikten för bensin och diesel sänks till sex procent för åren 2024–2026. Det föreslås även att reduktionsnivåerna för 2027–2030 ska slopas. Vidare görs bedömningen i promemorian att regeringen kommer att återkomma till riksdagen om reduktionsnivåer för 2027–2030. Slutligen har Konjunkturinstitutet fått ett utökat anslag om 5 000 000 kronor för att analysera drivmedelspriser (prop. 2022/23:1 utg.omr. 2 avsnitt 6.6.2 s. 87 och 88). Regeringen bedömde att tillkännagivandet därmed var slutbehandlat. Punkten är slutbehandlad.

7 Åtgärder för att stärka svensk matberedskap (tillkännagivande, slutbehandlat)

Proposition 2021/22:221 Extra ändringsbudget för 2022 – Tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel samt hantering av överskott av vaccindoser, betänkande 2021/22:FiU39 punkt 2 om åtgärder för att stärka svensk matberedskap.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen bör stärka den svenska matberedskapen genom ett flertal åtgärder (bet. 2021/22:FiU39 s. 11 f.).

Av tillkännagivandet följer att regeringen föreslås maximera den förstärkning av återbetalningen av dieselskatt för jord- och skogsbruket som regeringen redan har föreslagit för perioden den 1 juli 2022 t.o.m. den 30 juni 2023, dvs. att den utökas till det högsta belopp som är förenligt med EU-rätten.

Av tillkännagivandet följer även att regeringen föreslås göra den maximala återbetalningen av dieselskatten retroaktiv, dvs. låter den börja gälla redan fr.o.m. den 1 januari 2022 – och inte som regeringen föreslår fr.o.m. den 1 juli 2022 – samt att detta träder i kraft i samband med den första utbetalningen den 1 juli 2022.

I propositionen Extra ändringsbudget för 2022 – Vårändringsbudget för 2022 och stöd till Ukraina (prop. 2021/22:269 avsnitt 4.2) har regeringen lämnat ett förslag om sådan förstärkt återbetalning av dieselskatt som

efterfrågas. I Extra ändringsbudget för 2022 – Retroaktivt sänkt skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk (prop. 2021/22:270 avsnitt 4.2) har regeringen lämnat ett förslag om sådan förstärkt återbetalning med retroaktiv tillämpning från 1 januari 2022 som efterfrågas. I Extra ändringsbudget för 2022 – Retroaktivt sänkt skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk bedömde regeringen att tillkännagivandet var tillgodosett i dessa delar genom dessa förslag (se prop. 2021/22:270 avsnitt 3.2 och 4.2).

Av tillkännagivandet följer att regeringen föreslås vidta ett flertal åtgärder, vilket bl.a. innefattar att kraftigt utöka det befintliga krisstödet till gris- och fjäderfäsektorn, införa ytterligare krisstöd till mjölk-, nötkötts-, får- och lammföretag inom ramen för befintliga regler, på EU-nivå aktivt driva att gruppundantag från statsstödsreglerna införs för animaliesektorn, lätta på växtföljdskrav och kräva fler undantag från EU-regler på detta område, utnyttja möjlighet att bevilja tillfälliga undantag från EU:s statsstödsregler för att stödja svenska veteodlare samt övriga växtodlings- och trädgårdsföretag samt att tillfälligt utöka det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige, det s.k. Norrlandsstödet, maximalt under 2022.

I Extra ändringsbudget för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen samt kompensation för höga energipriser (prop. 2021/22:252, bet. 2021/22:FiU48, rskr. 2021/22:438) beslutades ett utökat åtgärds paket till jordbruket. Det innebar bl.a. att stödet till gris- och fjäderfäsektorn utökades till att också inkludera andra delar av animaliesektorn t.ex. mjölk- och nötköttssektorerna. Regeringen har även gett Statens jordbruksverk i uppdrag att meddela kommissionen om Sveriges tillämpning av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/484 rörande undantag från bestämmelser om träda. Detta innebar att trädor som jordbrukarna i vanliga fall behöver för att få fullt stöd, i stället får användas för bete, skörd eller odling av grödor. Inför att kommissionen skulle besluta om ett tillfälligt statsstödsramverk med anledning av Rysslands invasion av Ukraina förordade Sverige att ett tillfälligt regelverk skulle införas för jordbruket i likhet med de regler som gäller för inkomstbortfall vid allvarliga klimathändelser inom ramen för gruppundantaget för vissa kategorier av stöd inom jordbrukssektorn. Kommissionen valde dock en annan utformning, enligt vilken statsstöd kan ges med upp till 35 000 euro (2022/C 131 I/01). Regeringen anser trots det att lantbrukarna inom animaliesektorn kan kompenseras på ett adekvat och effektivt sätt i enlighet med kommissionens meddelande (2022/C 131 I/01) och kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn. Det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige utökades även med 50 000 000 kronor under 2022.

I Extra ändringsbudget för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen samt kompensation för höga energipriser (prop. 2021/22:252 avsnitt 6.2) bedömde regeringen att tillkännagivandet var tillgodosett i nämnda delar.

I Extra ändringsbudget för 2022 – Vårändringsbudget för 2022 och stöd till Ukraina (prop. 2021/22:269, bet. 2021/22:FiU49, rskr. 2021/22:466) beslutades om ett tillfälligt stöd riktat till företag som bedriver växthusodling samt till gris- och fjäderfänäringen.

Regeringen meddelade i propositionen Extra ändringsbudget för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen samt kompensation för höga energipriser (prop. 2021/22:252, bet. 2021/22:FiU48, rskr. 2021/22:438) att den ansåg att tillkännagivandet därmed var tillgodosett i alla nämnda delar, förutom den del av tillkännagivandet som gäller tillfälliga undantag från EU:s statsstödsregler för att stödja svenska veteodlare samt övriga växtodlings- och trädgårdsföretag.

I budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.7 s. 142 f.) redogjorde regeringen för att den sänkta reduktionsplikten samt den förlängda dieselskattenedsättningen kompenserar de svenska veteodlarna samt övriga växtodlings- och trädgårdsföretag för ökade kostnader. Tillkännagivandet ansågs därmed vara slutbehandlat. Punkten är slutbehandlad.

8 Bemyndiganden i samband med rekapitalisering av SAS (ej slutbehandlade)

Proposition 2021/22:252 Extra ändringsbudget för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen samt kompensation för höga energipriser, proposition 2021/22:258 Extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder i samband med rekapitalisering av SAS AB, betänkande 2021/22:FiU48.

Riksdagen har bemyndigat regeringen att

- under 2022 för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens fordringar enligt befintliga hybridinstrument i SAS AB (publ), som uppgår till ett belopp om 2 500 000 000 kronor plus upplupen ränta, till nya aktier i SAS AB (publ),
- under 2022 för statens räkning, helt eller delvis, konvertera svenska statens utestående lånefordringar på konsortiet Scandinavian Airlines System Denmark–Norway–Sweden, som uppgår till ett belopp om 1 500 000 000 kronor plus upplupen ränta, till nya aktier i SAS AB (publ)
- vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att genomföra konverteringarna.

SAS AB befinner sig sedan den 5 juli 2022 i ett rekonstruktionsförfarande som genomförs i en domstol i USA. Det har inte varit möjligt att genomföra konverteringarna under 2022 i enlighet med riksdagens bemyndigande. Bemyndigandet har därför förlängts. Skrivelsen har i denna del behandlats i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.5.2). Punkten är inte slutbehandlad.

9 Statliga kreditgarantier för lån till elproducenter (slutbehandlad)

Utskottsinitiativ. Betänkande 2021/22:FiU51.

Riksdagen har bemyndigat regeringen att under 2022 och 2023 ställa ut kreditgarantier om sammanlagt högst 250 000 000 000 kronor för lån till i första hand elproducenter, men vid behov även andra aktörer, på elderivatmarknaden, i enlighet med vad utskottet anför (bet. 2021/22:FiU51 s. 8–10). Den 5 september 2022 beslutade regeringen att ge Riksgäldskontoret i uppdrag att ställa ut kreditgarantier för kreditfaciliteter till elproducenter, knutna till elderivatmarknaden i Nasdaq Clearing AB, som bedöms kunna få problem med att hantera marginalsäkerhetskrav. Uppdraget löpte ut den 30 september 2023. Punkten är slutbehandlad.

Riksdagsskrivelser med anledning av övriga betänkanden från finansutskottet

10 Låneram för civila flygutvecklingsprojekt (låneram, ej slutbehandlat)

Proposition 2007/08:1, Tilläggsbudget 2, betänkande 2007/08:FiU11 punkt 9 om låneram för civila flygutvecklingsprojekt.

Diskussioner har ägt rum sedan 2007 med Saab AB och Volvo Aero Corporation (Volvo Aero) om statlig delfinansiering för utveckling av eventuella ytterligare civila flygindustriprojekt med miljöinriktning, bl.a. inom ramen för Airbussamarbetet. I skrivelse 2023/24:75 redovisas olika händelser (s. 336 f.).

I oktober 2023 inkom Riksgäldskontoret med en hemställan om att regeringen ska ändra uppdragen till myndigheten för att tydliggöra att myndigheten har mandat att hantera de frågor som uppkommer i enlighet med och som en följd av avtalen mellan GKN och staten. I hemställan uppmanas även regeringen att överväga en ändring av uppdragen så att Riksgäldskontoret också får i uppdrag att förvalta de avtal som ingåtts och därigenom ges mandat att träffa avtal om ändringar i avtalen mellan GKN och staten. Hemställan bereds inom Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

11 Svenska statens fortsatta ägande i SAS AB (bemyndigande, ej slutbehandlat)

Proposition 2009/10:121, betänkande 2009/10:FiU35 punkt 3 om svenska statens fortsatta ägande i SAS AB när det gäller a, b och c.

Regeringen har bemyndigande att vid en lämplig tidpunkt minska ägandet i SAS AB (SAS). Den 13 oktober 2016 sålde svenska staten 13,8 miljoner stamaktier i bolaget för sammanlagt 213,9 miljoner kronor. Genom försäljningen minskade svenska statens ägarandel från ca 21,4 procent till ca 17,2 procent av stamaktierna. Försäljningen genomfördes tillsammans med norska staten. Tillsammans sålde staterna 23 miljoner stamaktier motsvarande ca 7 procent av det totala antalet stamaktier i SAS. Efter försäljningen ägde svenska staten 56,7 miljoner stamaktier i SAS. Bolaget genomförde under 2017 en företrädesemission där svenska staten inte tecknade aktier. Genom

utspädning minskade därmed statens ägarandel till 14,8 procent av stamaktierna i bolaget. I juni 2020 bemyndigades regeringen att för statens räkning förvärva aktier eller andelar eller vidta andra liknande åtgärder i syfte att rekapitalisera SAS med ett belopp om högst 5 miljarder kronor och inom denna ram öka statens röst- och ägarandel i bolaget (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:364). Efter det att rekapitaliseringen av SAS slutförts under hösten 2020 äger svenska staten 1 584 296 144 stamaktier, vilket motsvarar ca 21,8 procent av totala antalet stamaktier i bolaget. Regeringen har fortsatt haft som ambition att vid lämplig tidpunkt minska ägandet i SAS.

Bolaget befinner sig sedan den 5 juli 2022 i ett rekonstruktionsförfarande som genomförs i en domstol i USA. Den 3 oktober 2023 offentliggjorde SAS att bolaget utsett ett konsortium som bestod av Castlelake L.P., Air France-KLM S.A., danska staten och Lind Invest ApS som det vinnande budkonsortiet i bolagets kapitalanskaffningsprocess. Den 4 november 2023 kommunicerade bolaget att det ingått ett investeringsavtal med budkonsortiet. Svenska staten kommer inte att investera i bolaget. Samtliga av SAS stamaktier och noterade hybridobligationer förväntas bli inlösta, indragna och avnoterade inom ramen för bolagets rekonstruktionsprocess, men inget värde bedöms komma att distribueras till aktieägare och oprioriterade borgenärer. Detta förväntas enligt bolaget ske under 2024. Punkten är inte slutbehandlad.

12 Uppföljning av förslaget om ändrade 3:12-regler (tillkännagivande, ej slutbehandlat)

Proposition 2013/14:1, Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna, betänkande 2013/14:FiU1 punkt 8 om uppföljning av förslaget om ändrade 3:12-regler.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen vad utskottet anför om en uppföljning av förslaget om ändrade 3:12-regler (bet. 2013/14:FiU1 s. 166). Regeringen har gett Kommittén om förenklad beskattning av ägare till fåmansföretag (Fi 2022:04) i uppdrag att göra en uppföljning. Kommittén har i två tilläggsdirektiv fått ett utvidgat uppdrag och förlängd utredningstid (dir. 2023:10 som beslutades den 26 januari 2023 och dir. 2023:128 som beslutades den 7 september 2023). Kommittén ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 maj 2024. Punkten är inte slutbehandlad.

13 Nationella kvalitetskrav för de verksamheter som bedrivs inom välfärdens områden (tillkännagivande, ej slutbehandlat)

Proposition 2017/18:159 Tillstånd att ta emot offentlig finansiering inom socialtjänsten, assistansersättningen och skollagsreglerad verksamhet, betänkande 2017/18:FiU44 punkt 2 om nationella kvalitetskrav m.m.

Den 28 september 2021 gav regeringen Statens skolverk (Skolverket) i uppdrag (U2021/03837) att föreslå nationella målsättningar för de skolformer för vilka det i dag inte finns nationella målsättningar och för fritidshemmet.

Skolverket skulle vid behov föreslå justeringar av befintliga nationella målsättningar (U2018/03428). Skolverket skulle vidare ta fram och utveckla delmål och indikatorer för uppföljning och analys av huvudmännens verksamhet och resultaten av denna verksamhet. Skolverket skulle även identifiera, sammanställa och utveckla framgångsfaktorer för effektiv skolutveckling. Den 30 april 2022 redovisade Skolverket uppdraget i den del som avsåg de nationella målsättningarna (U2022/01893).

Den 8 juni 2022 beslutade riksdagen i enlighet med propositionen Skolans arbete med trygghet och studiero (prop. 2021/22:160) om skärpningar i skollagens (2010:800) bestämmelser om skolornas och huvudmännens ansvar att bedriva systematiskt kvalitetsarbete (bet. 2021/22:UbU28, rskr. 2021/22:364). Riksdagen beslutade vid samma tillfälle också om ett bemyndigande i skollagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas samt om ändringar i bestämmelsen om hur Skolverket ska formulera sina förelägganden. Dessa åtgärder syftar till att Statens skolinspektion (Skolinspektionen) ska kunna få vitesförelägganden utdömda i domstol vid brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Ändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2022.

Den 2 februari 2022 beslutade riksdagen i enlighet med propositionen Ökade möjligheter att stänga skolor med allvarliga brister (prop. 2021/22:45), bl.a. att Skolinspektionen skulle få större möjligheter att stänga både kommunala och fristående skolor som har allvarliga och återkommande brister (bet. 2021/22:UbU10, rskr. 2021/22:136). Regeringen redogjorde i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 25 avsnitt 2.5.7) för vilka åtgärder som vidtagits med anledning av tillkännagivandet i den del som rör skolväsendet. Regeringen gjorde bedömningen att tillkännagivandet genom dessa åtgärder var tillgodosett i denna del.

Regeringen gav den 22 december 2020 en utredare i uppdrag att föreslå en äldreomsorgslag som skulle komplettera socialtjänstlagen med särskilda bestämmelser om vård och omsorg om äldre och bl.a. innehålla bestämmelser om en nationell omsorgsplan (dir. 2020:142). Syftet med utredningen var att långsiktigt stärka förutsättningarna för äldreomsorgen samt tydliggöra dess uppdrag och innehåll. Den 28 juni 2022 överlämnades betänkandet Nästa steg, ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer (SOU 2022:41). Betänkandet remitterades den 12 juli 2022, och remisstiden gick ut den 15 november 2022. Ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

14 Fastigheterna Kungliga Myntet och Ladugårdsbron 14 (bemyndiganden, ej slutbehandlade)

Proposition 2018/19:99 Vårändringsbudget för 2019, betänkande 2018/19:FiU21 om lagstiftning och andra förslag som ligger till grund för inkomstberäkning.

Riksdagen godkände först att regeringen genom försäljning överlåter fastigheten Kungliga Myntet 1 i Stockholm. Ny information tillkom dock under 2022 i beredningen av ärendet i fråga om fastigheten Stockholm Kungliga Myntet. Efter förslag i Vårändringsbudget för 2023 återkallade riksdagen bemyndigandet till regeringen att genom försäljning överlåta fastigheten Stockholm Kungliga Myntet 1 (prop. 2022/23:99, bet. 2022/23:FiU21, rskr. 2022/23:254).

Riksdagen har godkänt att regeringen genom försäljning överlåter fastigheten Ladugårdsbron 14 i Stockholm. Ett förnyat underlag begärdes in från Statens fastighetsverk under 202 och det ingår i den fortsatta beredningen av ärendet. Dessutom har ny information om den nämnda fastigheteten tillkommit därefter. Ärendet bereds därför alltiämt i Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

15 Fastigheten Stockholm Kungliga Myntet (återkallande av bemyndigande, slutbehandlat)

Proposition 2022/23:99 Vårändringsbudget för 2023, betänkande 2022/23:FiU21 punkt 1 c) om återkallande av bemyndigandet till regeringen att genom försäljning överlåta fastigheten Stockholm Kungliga Myntet 1.

Regeringen beslutade den 22 juni 2023 att medge att förvaltningsansvaret för fastigheten Stockholm Kungliga Myntet 1 överförs från Statens fastighetsverk till Fortifikationsverket. Punkten är slutbehandlad.

16 Amorteringskravet och andra frågor om makrotillsyn och hushållens skuldsättning (tillkännagivande, ej slutbehandlat)

Betänkande 2019/20:FiU22 punkt 3 om amorteringskravet och andra frågor om makrotillsyn och hushållens skuldsättning.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att den samlat bör utvärdera effekterna av makrotillsynsåtgärder och även återkomma med förslag till åtgärder för att underlätta för förstagångsköpare på bostadsmarknaden (bet. 2019/20:FiU22 s. 24 f.). Regeringen gav den 20 december 2020 Finansinspektionen i uppdrag att göra en samlad utvärdering av effekterna av vidtagna makrotillsynsåtgärder. Uppdraget redovisades den 30 juni 2021. Utvärderingen visar att de åtgärder som Finansinspektionen vidtagit har bidragit till att bromsa både skuldtillväxten och bostadsprisutvecklingen och att fler hushåll amorterat på sina bolån. Åtgärderna har därutöver motverkat att långivare använder höga belåningsgrader eller låg amortering som konkurrensmedel. Sammantaget har Finansinspektionens åtgärder lett till att hushållen haft större motståndskraft att klara av både effekter till följd av pandemin och ränteuppgångar under 2021 än vad de annars skulle ha haft. I budgetpropositionen för 2023 behandlade regeringen tillkännagivandet och instämde i Finansinspektionens bedömning. Tillkännagivandet bedömdes därför vara tillgodosett när det gällde

utvärdering av makrotillsynsåtgärder (prop. 2022/23:1 utg.omr. 2 avsnitt 3.3.1).

Regeringen beslutade den 3 december 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda och lämna förslag på åtgärder för att underlätta för hushåll som för första gången ska köpa en bostad, s.k. förstagångsköpare (dir. 2020:125). Den 2 september 2021 beslutade regeringen att ge utredningen förlängd utredningstid (dir. 2021:66). Utredningen överlämnade den 4 april 2022 betänkandet Startlån till förstagångsköpare av bostad (SOU 2022:12). I betänkandet lämnas förslag om ett startlån med syfte att få fler förstagångsköpare att klara kontantinsatsen till en ägd bostad. Betänkandet har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

Regeringen beslutade den 13 april 2023 om kommittédirektiven Översyn av låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder (dir. 2023:53). Kommittén ska analysera hur låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder kan utformas för att hantera makroekonomiska risker och konsumentskydd och på det sättet bidra till en ändamålsenlig tillämpning av åtgärderna. Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2024.

I syfte att göra det möjligt för fler människor att äga sitt boende, sänka tröskeln för inträde på den ägda bostadsmarknaden och bidra till att färre bolånetagare kompletterar lån mot säkerhet i bostad med lån utan säkerhet (blancolån) vid bostadsköp, gav regeringen den 25 januari 2024 Finansinspektionen i uppdrag att ta ställning till en höjning av begränsningen av belåningsgraden vid krediter mot säkerhet i bostad (bolånetaket) från 85 procent till 90 procent. Finansinspektionen redovisade uppdraget den 22 februari 2024. Punkten är inte slutbehandlad.

17 Sveriges genomförande av Agenda 2030 (tillkännagivande, ej slutbehandlat)

Proposition 2019/20:188 Sveriges genomförande av Agenda 2030, betänkande 2020/21:FiU28 punkt 2 om uppföljning av Sveriges genomförande av Agenda 2030.

Regeringen lämnade den 24 maj 2022 den första skrivelsen om Sveriges genomförande av Agenda 2030 (skr. 2021/22:247) till riksdagen. Den 23 november 2022 behandlade riksdagen skrivelsen i betänkande 2022/23:FiU7. Riksdagen beslutade att bifalla utskottets förslag och lägga skrivelsen till handlingarna. Regeringen avser att återkomma vartannat år med en skrivelse till riksdagen och aviserade i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 2 avsnitt 4 s. 64) att den avser att överlämna en ny skrivelse om Sveriges genomförande av Agenda 2030 till riksdagen under 2024. Punkten är inte slutbehandlad.

18 Jas 39 Gripen och Finland (budgetbeslut, slutbehandlat)

Proposition 2020/21:99, proposition 2020/21:202, betänkande 2020/21:FiU21 Vårändringsbudget för 2021 samt extra ändringsbudget.

Om utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, punkt b): Riksdagen bemyndigade regeringen att under 2021 göra utfästelser om utveckling av det svenska Gripen-systemet som innebär en harmonisering av det svenska stridsflyget med det finländska, under förutsättning att Finland beslutar om anskaffning av Jas 39 Gripen som nytt stridsflygsystem. Den 20 september 2021 beslutade regeringen via budgetpropositionen för 2022 utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap om ett ökat bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar. Punkten är slutbehandlad.

Om utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, punkt c): Riksdagen godkände som en riktlinje att utgifter hänförliga till genomförandet av utvecklingen enligt punkt b) hanteras genom anpassningar av Försvarsmaktens verksamhet på stridsflygområdet, med inkomster som uppkommer i samband med försäljningen av Jas 39 Gripen och med ökade anslag under perioden 2026–2032. Finland aviserade i december 2021 att man inte kommer att anskaffa Jas 39 Gripen. Regeringen har inte fattat något beslut om utgifter hänförliga till genomförandet av utvecklingen enligt punkt b). Det är därmed inte aktuellt med någon anpassning av Försvarsmaktens verksamhet inom stridsflygområdet enligt punkt c). Punkten är slutbehandlad.

19 Anslutning till Statens servicecenter (tillkännagivande, ej slutbehandlat)

Skrivelse 2020/21:218 Riksrevisionens rapport om administration i statliga myndigheter, betänkande 2021/22:FiU12 punkt 2 om anslutning till Statens servicecenter.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen bör vidta åtgärder för att fler myndigheter ska ansluta sig till Statens servicecenters verksamhet för att på så sätt främja en kostnadseffektiv administration i den statliga förvaltningen. De myndigheter som väljer egna lösningar ska lämna en redogörelse för orsakerna till detta och de faktiska kostnaderna för de egna lösningarna i jämförelse med vad de hade fått betala för de gemensamma lösningar som finns via Statens servicecenter. Därutöver bör regeringen utreda förutsättningarna för att kommuner och regioner ska kunna ansluta sig till Statens servicecenter (bet. 2021/22:FiU12 s. 9 f.). Regeringen har i regleringsbrevet för Statens servicecenter för budgetåren 2023 och 2024 angett att Statens servicecenter ska verka för att antalet myndigheter som är anslutna till myndighetens lönetjänst respektive e-handelstjänst ska öka till att omfatta 60 respektive 40 procent av antalet anställda i staten 2025 respektive 2027.

Den 7 juli 2022 beslutade regeringen om kommittédirektiven En effektivare samordning av administrativa tjänster genom Statens Servicecenter (dir. 2022:107). Enligt direktiven gavs en särskild utredare i uppdrag att bl.a. utvärdera hur centraliseringen av administrativa tjänster till Statens servicecenter har påverkat effektiviteten i den statliga administrationen,

förutsättningarna för en ökad anslutning till Statens servicecenters tjänster och vilka ytterligare tjänster som kan samordnas genom myndigheten och som leder till en ökad effektivitet i den statliga administrationen. Vidare skulle förutsättningarna för att kommuner och regioner ska kunna ansluta sig till Statens servicecenters administrativa tjänster utredas. Utredningen lämnade den 4 september 2023 sitt betänkande Centraliseringen av administrativa tjänster till Statens servicecenter – en utvärdering (SOU 2023:54). Ärendet bereds i Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

20 Utvärdering av lagstiftningen om offentlig upphandling avseende små företag och idéburna aktörer (tillkännagivande, slutbehandlat)

Proposition 2021/22:5 Ett förenklat upphandlingsverk, betänkande 2021/22:FiU14 punkt 2 om utvärdering av lagstiftningen om offentlig upphandling avseende små företag och idéburna aktörer.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen bör utvärdera lagstiftningen om offentlig upphandling och se över möjligheterna att öka förutsättningarna för små företag och ideella aktörer att delta i upphandlingar och vinna upphandlingskontrakt i syfte att säkra deras möjligheter att delta i upphandlingar (bet. 2021/22:FiU14 s. 19 f.). Den lagstiftning som införts efter förslag i propositionen Ett förenklat upphandlingsregelverk (prop. 2021/22:5) trädde i kraft den 1 februari 2022. Upphandlingsmyndigheten fick i sitt regleringsbrev för 2023 i uppdrag att, mot bakgrund av det förenklade upphandlingsregelverket, följa upp och analysera i vilken utsträckning små företag och idéburna aktörer deltar i offentliga upphandlingar. Uppföljningen ska belysa utvecklingen inom olika branscher, med fokus på organisationernas bidrag till offentligt finansierade välfärdstjänster. Myndigheten ska vid behov lämna förslag på ytterligare åtgärder för att underlätta för små företag och idéburna aktörer att delta i offentliga upphandlingar. Uppdraget ska delredovisas senast den 31 mars 2024 och slutredovisas senast den 31 mars 2025. Regeringen ansåg i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 2 avsnitt 7.3.5) att tillkännagivandet var slutbehandlat genom det aktuella uppdraget. Punkten är slutbehandlad.

21 Avsteg från principen om affärsmässighet vid förvärv av vissa fastigheter (bemyndigande, ej slutbehandlat)

Proposition 2021/22:1 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, betänkande 2021/22:FiU2 punkt 1 om statens budget inom utgiftsområde 2, delpunkt d förvärv av fastigheter.

Riksdagen har godkänt regeringens förslag om att regeringen under 2022–2025 får besluta om avsteg från principen om affärsmässighet vid förvärv av fastigheter som ska ingå i det slutna beståndet av försvarsanläggningar även om de har ett betydande värde, under förutsättning att det krävs för genomförandet av beslut om totalförsvaret. Regeringen har en löpande dialog med

berörda myndigheter och har kommunicerat möjligheten till avsteg från principen om affärsmässighet till dem. Principen får betydelse för tillämpningen när det gäller handläggning och beslut i enskilda ärenden framöver. Punkten är inte slutbehandlad.

*22 Utreda hur flytt av tjänstepension kan underlättas
(tillkännagivande, ej slutbehandlat)*

Proposition 2021/22:74 En utvidgad rätt till återköp och flytt av fond- och depåförsäkringar, betänkande 2021/22:FiU36 punkt 2 om att utreda hur flytt av tjänstepension kan underlättas.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen bör utreda hur flytt av tjänstepension kan underlättas (bet. 2021/22:FiU36 s. 7). Regeringen gav i regleringsbrevet för 2023 Finansinspektionen i uppdrag att bl.a. identifiera eventuella legala och praktiska hinder för flytt av individuell tjänstepensionsförsäkring och föreslå åtgärder för att undanröja dem. Uppdraget redovisades den 15 september 2023. Ärendet bereds vidare. Punkten är inte slutbehandlad.

*23 Utreda möjligheten att ta bort kravet på firmatecknares
underskrift vid flytt av tjänstepension från tidigare arbetsgivare
(tillkännagivande, ej slutbehandlat)*

Proposition 2021/22:74 En utvidgad rätt till återköp och flytt av fond- och depåförsäkringar, betänkande 2021/22:FiU36 punkt 3 om att utreda möjligheten att ta bort kravet på firmatecknares underskrift vid flytt av tjänstepension från tidigare arbetsgivare.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att regeringen bör utreda om det är möjligt att ta bort kravet på underskrift av en tidigare arbetsgivare vid flytt av en tjänstepension (bet. 2021/22:FiU36 s. 8). Ett arbete pågår i Regeringskansliet med att överväga vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av tillkännagivandet. Regeringen gav också i regleringsbrevet för 2023 Finansinspektionen i uppdrag att bl.a. identifiera eventuella legala och praktiska hinder för flytt av en individuell tjänstepensionsförsäkring och föreslå åtgärder för att undanröja dem. Uppdraget redovisades den 15 september 2023. Ärendet bereds vidare. Punkten är inte slutbehandlad.

24 Sänkt skatt för pensionärer (tillkännagivande, ej slutbehandlat)

Proposition 2021/22:99 Vårändringsbudget för 2022, proposition 2021/22:255 Extra ändringsbudget – stöd till Ukraina, betänkande 2021/22:FiU21 punkt 2 om skatt för pensionärer fr.o.m. den 1 januari 2023.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om sänkt skatt för pensionärer (bet. 2021/22:FiU21 s. 9 f.). Tillkännagivandet innebär att skatten för samtliga pensionärer ska sänkas fr.o.m. den 1 januari 2023 genom en förstärkning av det förhöjda grundavdraget med 6 miljarder kronor.

Den 28 september 2023 beslutade regeringen propositionen Vissa förslag om sänkt skatt på arbetsinkomster och pension (prop. 2023/24:13). I propositionen föreslås bl.a. att skatten för pensionärer ska sänkas med totalt 2,18 miljarder kronor fr.o.m. den 1 januari 2024 genom en förstärkning av det förhöjda grundavdraget för personer som vid årets ingång har fyllt 66 år. Punkten är inte slutbehandlad.

25 Införandet av en s.k. gas i pensionssystemet (tillkännagivande, ej slutbehandlat)

Proposition 2021/22:99 Vårändringsbudget för 2022, proposition 2021/22:255 Extra ändringsbudget – stöd till Ukraina, betänkande 2021/22:FiU21 punkt 3 om införandet av en s.k. gas i pensionssystemet.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om den s.k. gasen i pensionssystemet (bet. 2021/22:FiU21 s. 10 f.). Frågan om en s.k. gas i pensionssystemet är avhängig den parlamentariskt sammansatta Arbetsgruppen för vårdande av pensionsöverenskommelsens (Pensionsgruppen) (S 2007:F) ställningstagande. Regeringen har i oktober 2023 beslutat om en utvidgning av Pensionsgruppen till riksdagens samtliga partier och därefter har reformarbetet återupptagits. Pensionsgruppen har i februari 2024 ställt sig bakom att utreda bl.a. hur överskott i pensionssystemet kan hanteras. Punkten är inte slutbehandlad.

26 Ett nytt energipolitiskt mål (slutbehandlat)

Proposition 2022/23:99 Vårändringsbudget för 2023, betänkande 2022/23:FiU21 punkt 2 om ett nytt energipolitiskt mål.

Den 6 juli 2023 beslutade regeringen om ändringar av 3 § i förordningen (2007:1119) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät och av 2 § i förordningen (2014:520) med instruktion för Statens energimyndighet. Den 15 september 2023 beslutade regeringen om budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1). Punkten är slutbehandlad.

27 Justering av uppdrag för Lernia AB (ej slutbehandlad)

Proposition 2022/23:99 Vårändringsbudget för 2023, betänkande 2022/23:FiU21 punkt 5 om justering av uppdrag för Lernia AB.

Regeringskansliet beslutade den 12 september 2023 att begära att en extra bolagsstämma skulle sammankallas och föreslå en förändrad bolagsordning för Lernia AB. Vid bolagsstämman den 17 oktober 2023 beslutades den ändrade bolagsordningen. Bolagets uppdrag är därmed ändrat. Punkten är inte slutbehandlad.

28 Ersättning för Riksbankens deltagande i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning avseende skuldavskrivning beträffande Somalia (tillkännagivande, slutbehandlat)

Framställning 2023/24:RB3, betänkande 2023/24:FiU19.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om ersättning för Riksbankens deltagande i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning för avskrivning av Somalias skuld till IMF (bet. 2023/24:FiU19 s. 5 f.). Regeringen beslutade den 25 januari 2024 om skrivelsen Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden 2023 (skr. 2023/24:63). I skrivelsen informerades riksdagen om att regeringen den 14 december 2023 beslutade att ersätta Riksbanken för deltagandet i IMF:s finansieringslösning för avskrivning av Somalias skuld till institutionen (skr. 2023/24:63 avsnitt 4.2.4 s. 11 f.). Tillkännagivandet ansågs därmed tillgodosatt. Punkten är slutbehandlad.

29 Mål för finansmarknadsområdet inom utgiftsområde 2 (slutbehandlat)

Proposition 2023/24:1 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, betänkande 2023/24:FiU2 punkt 1 om mål för finansmarknadsområdet inom utgiftsområde 2.

Den 21 december 2023 beslutade regeringen om förordning (2023:925) om ändring i förordningen (2023:910) med instruktion för Finansinspektionen. Förordningen trädde i kraft den 1 januari 2024. Punkten är slutbehandlad.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet välkomnar regeringens genomarbetade redovisning i skrivelse 75. Utskottet delar regeringens bedömningar.

Som framgått ovan är finansutskottet ett av de utskott vars betänkanden har lett till flest riksdagsskrivelser som redovisas i skrivelse 75. Detta är en följd av att finansutskottet bereder ärenden om ändringsbudgetar, och det har varit en stor mängd extra ändringsbudgetar under senare år. Det är rimligt att betänkandena med ändringsbudgetar leder till många riksdagsskrivelser eftersom många departement kan vara berörda av riksdagens beslut om ändringsbudget.

I flera fall hänvisas i skrivelse 75 till att regeringen i olika propositioner och skrivelser, bl.a. budgetpropositionen, har redovisat sin behandling av tillkännagivanden. Finansutskottet har inte haft några invändningar mot regeringens redovisningar i olika propositioner. Som framgått ovan redovisades behandlingen av totalt 91 tillkännagivanden i budgetpropositionen för 2024. Det förekommer alltså också att regeringen redovisar behandlingen av tillkännagivanden i andra propositioner och skrivelser, där den fråga som tillkännagivandet rör är aktuell. Genom att regeringen återrapporterar behandlingen av tillkännagivanden i olika

propositioner och skrivelser kan utskotten ta ställning till regeringens återrapportering i ett lämpligt sammanhang.

Avslutningsvis noterar utskottet med tillfredsställelse att redovisningen i skrivelse 75 i finansutskottets delar i allt väsentligt är korrekt (på s. 281 bör ”den 1 juli i år” vara ”den 1 juli 2022”, och hänvisningen på s. 530 som gäller FiU22 bör vara LI31 och inte LI30 som det står, men i övrigt synes det inte finnas några felaktigheter).

Stockholm den 2 maj 2024

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Mikael Damberg (S), Oscar Sjöstedt (SD), Gunilla Carlsson (S), Dennis Dioukarev (SD), Björn Wiechel (S), Jan Ericson (M), Ingela Nylund Watz (S), Charlotte Quensel (SD), Adnan Dibrani (S), Ida Drougge (M), Ida Gabrielsson (V), Hans Eklind (KD), Martin Ådahl (C), Joar Forssell (L), Katarina Luhr (MP) och Kent Kumpula (SD).

Avvikande mening

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 (S, V, MP)

Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Björn Wiechel (S), Ingela Nylund Watz (S), Adnan Dibrani (S), Ida Gabrielsson (V) och Katarina Luhr (MP) anför:

När det gäller tillkännagivandet om en utredning om framtida prischocker på bränsle redovisar regeringen endast åtgärder av engångskaraktär eller som inte säkerställer att en orimligt snabb prishöjning inte äger rum. I likhet med vad våra partiers företrädare anförde i sina särskilda yttranden i betänkande 2023/24:NU3 Utgiftsområde 21 Energi delar vi således inte regeringens bedömning att tillkännagivandet är slutbehandlat.

BILAGA 4

Skatteutskottets yttrande 2023/24:SkU5y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har gett bl.a. skatteutskottet tillfälle att senast den 2 maj 2024 yttra sig över regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 samt eventuella följdmotioner i de delar som rör utskottets beredningsområde. Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen. I detta yttrande redovisar skatteutskottet sina överväganden i fråga om behandlingen av de riksdagsskrivelser som gäller utskottets beredningsområde. Utskottet har i sak inget att invända mot regeringens redovisning.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 (skr. 2023/24:75) redovisar regeringen de åtgärder som den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som har överlämnats till regeringen. Redovisningen omfattar alla riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen fr.o.m. nummer 110 från riksmötet 2022/23 t.o.m. nummer 115 från riksmötet 2023/24. Inom skatteutskottets beredningsområde redovisas totalt 24 riksdagsskrivelser.

Följande sex riksdagsskrivelser har inte slutbehandlats:

- 2013/14:186 Ändring av beställningsbemyndiganden och överlåtelse av fastighet
- 2021/22:101 Riskskatt för kreditinstitut, punkterna 2–4
- 2021/22:236 Mervärdesskatt vid omvandling av lokaler och kontor till bostäder, punkt 5
- 2021/22:268 Avdrag för sponsring av idrott och utvärdering av tonnageskatten och stämpelskatt på fartygsinteckningar, punkterna 10 och 12
- 2021/22:372 Stärkt kontroll och kvalitet i folkbokföringen, punkt 7
- 2022/23:190 Lagen om investeringssparkonto ska förtydligas, punkt 4.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att konstitutionsutskottet framhållit vikten av att regeringen behandlar riksdagens skrivelser skyndsamt och gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång när det gäller att behandla riksdagens tillkännagivanden (bet. 2020/21:KU2 s. 29 f.).

I fråga om tillkännagivandet om ändring av beställningsbemyndiganden och överlåtelse av fastighet (bet. 2013/14:SkU24, rskr. 2013/14:186) anför regeringen att Fortifikationsverket bedömer att det finns ett fortsatt behov av statlig äganderätt av en del av fastigheten för att kunna tillgodose totalförsvarets behov. Frågorna rör komplexa förhållanden som berör ett flertal parter. Det förändrade omvärldsläget medför behov av en fortsatt och fördjupad analys. Under 2023 har det pågått diskussioner mellan Järfälla kommun och berörda myndigheter. Utskottet ser ingen anledning att rikta någon kritik mot regeringens sätt att handlägga frågan.

I fråga om tillkännagivandet om riskskatt för kreditinstitut (bet. 2021/22:SkU11 punkterna 2–4, rskr. 2021/22:101) anför regeringen att det i fråga om att undanta Kommuninvest från riskskatten och om att kompensera kommun- och regionsektorn förs en dialog med Europeiska kommissionen om riskskatt för kreditinstitut där olika handlingsalternativ har lyfts fram. Dialogen, som pågått löpande under året, är ännu inte avslutad. Vad gäller att utreda möjligheten att ändra lagen om riskskatt för kreditinstitut så att inte

lokalt förankrad bankverksamhet drabbas har regeringen för avsikt att analysera frågan men har fokuserat på den dialog som förs med Europeiska kommissionen om riskskatt för kreditinstitut. De handlingsalternativ som diskuteras med Europeiska kommissionen i fråga om undantag för Kommuninvest har också bäring på analysen av frågan om lokalt förankrad bankverksamhet. Regeringen har för avsikt att följa frågan om huruvida riskskatt för kreditinstitut snedvrider konkurrensen mellan svenska och utländska banker. Utskottet konstaterar att regeringen fortfarande för en dialog med Europeiska kommissionen där olika handlingsalternativ har lyfts fram. Utskottet ser positivt på regeringens fortsatta hantering av tillkännagivandet och utgår från att regeringen beaktar även tillkännagivandena om lokalt förankrad bankverksamhet och skadliga effekter i den fortsatta hanteringen av skrivelsen.

I fråga om tillkännagivandet om att skyndsamt se över mervärdesskattelagstiftningen i syfte att säkerställa att den inte i onödan minskar incitamenten att omvandla lokaler och kontor till bostäder (bet. 2021/22:SkU16 punkt 5, rskr. 2021/22:236) anför regeringen att frågan analyseras. Utskottet konstaterar att det är två år sedan riksdagen lämnade detta tillkännagivande till regeringen och förutsätter att regeringen nu skyndsamt vidtar åtgärder för att tillgodose detta tillkännagivande.

I fråga om tillkännagivandet om avdrag för sponsring av idrott och utvärdering av tonnageskatten och stämpelskatt på fartygsinteckningar (bet. 2021/22:SkU14 punkterna 10 och 12, rskr. 2021/22:268) anför regeringen att frågan om avdrag för sponsring av idrott tidigare har behandlats i skrivelse 2003/04:175 om avdrag för sponsring med anledning av ett tillkännagivande, och bedömningen var då att det varken skulle vara möjligt eller lämpligt att införa särregler för sponsring. Finansdepartementet har nu för avsikt att analysera frågan om avdrag för sponsring av idrott igen. Materiellt sett är den nära kopplad till frågan om skatteincitament för juridiska personers gåvor till ideell verksamhet, vilken är föremål för utredning (Fi 2023:07). Utredningen ska slutredovisas i december 2024.

Utskottet noterar att Finansdepartementet har för avsikt att analysera frågan om avdrag för sponsring av idrott. Vidare noterar utskottet att en utredning om frågan om skatteincitament för juridiska personers gåvor till ideell verksamhet pågår och att frågan om avdrag för sponsring uppges vara nära kopplad till den fråga som utreds. Utskottet avser att följa frågan när utredningen lämnat sitt betänkande och förutsätter att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att tillgodose detta tillkännagivande.

När det gäller utvärdering av tonnageskatten och avskaffande av stämpelskatten på fartygsinteckningar anför regeringen att infrastruktur- och bostadsministern den 29 juni 2023 utsåg en utredare som skulle analysera om det fanns skäl att avskaffa stämpelskatt vid beviljande av ansökan om inteckning i skepp samt utvärdera och föreslå åtgärder för att utveckla systemet med tonnagebeskattning. Uppdraget redovisades till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet den 11 januari 2024 och har skickats på remiss.

Utskottet förutsätter att regeringen nu skyndsamt vidtar åtgärder för att tillgodose detta tillkännagivande.

I fråga om tillkännagivandet om stärkt kontroll och kvalitet i folkbokföringen (bet. 2021/22:SkU28 punkt 7, rskr. 2021/22:372) anför regeringen att den beslutade direktiven Utökade befogenheter för Skatteverket inom brottsbekämpning och folkbokföring (dir. 2023:134) den 28 september 2023. Utredaren ska bl.a. analysera och ta ställning till om, och i sådana fall hur, ett utvidgat straffansvar i folkbokföringslagen bör utformas. Uppdraget ska redovisas senast den 28 maj 2025. Utskottet ser positivt på regeringens sätt att handlägga skrivelsen och avser att följa frågan när utredningen lämnat sitt betänkande.

I fråga om tillkännagivandet om att lagen om investeringssparkonto ska förtydligas genom att en ny punkt införs i lagen för att möjliggöra att fler kan delta i nyemissioner (bet. 2022/23:SkU12, rskr. 2022/23:190) anför regeringen att den har för avsikt att analysera frågan. Tillkännagivandet är relativt nytt, och utskottet ser därför inte i nuläget någon anledning att rikta kritik mot regeringens sätt att handlägga frågan.

Stockholm den 23 april 2024

På skatteutskottets vägnar

Per Söderlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Söderlund (SD), Boriana Åberg (M), Hanna Westerén (S), Eric Westroth (SD), Patrik Björck (S), Ida Ekeröth Clausson (S), David Lång (SD), Marie Nicholson (M), Ilona Szatmári Waldau (V), Cecilia Engström (KD), Helena Lindahl (C), Bo Broman (SD), Patrik Karlson (L), Crister Carlsson (M), Peder Björk (S) och Sanne Lennström (S).

Avvikande mening

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 (S, V)

Hanna Westerén (S), Patrik Björck (S), Ida Ekeröth Clausson (S), Ilona Szatmári Waldau (V), Peder Björk (S) och Sanne Lennström (S) anför:

Vi konstaterar att riksdagen beslutade om tillkännagivandet i punkt 2 om riskskatt för kreditinstitut (prop. 2021/22:26, bet. 2021/22:SkU11, rskr. 2021/22:101) i mitten av december 2021. I vårändringsbudgeten för 2022 (prop. 2021/22:99) behandlades tillkännagivandet i punkt 2 genom att det nya anslaget 1:6 Tillfälligt stöd för ökade kostnader för finansiering fördes upp på statens budget med 300 000 000 kronor. Regeringen ansåg att anslaget borde få användas för utgifter för kompensation till kommuner och regioner för ökade kostnader för finansiering. Vidare uppgav regeringen att tillkännagivandet i övrigt bereddes inom Regeringskansliet. I Riksdagens skrivelse till regeringen – åtgärder under 2022 (skr. 2022/23:75) uppgav regeringen att den förde en dialog med Europeiska kommissionen om riskskatt för kreditinstitut. Även i den skrivelse som nu är aktuell (skr. 2023/24:75) uppgav regeringen att den förde en dialog med Europeiska kommissionen om riskskatt för kreditinstitut och att tillkännagivandet inte är slutbehandlat. Vi anser att regeringens hantering av frågan har tagit för lång tid och förutsätter att regeringen nu skyndsamt vidtar åtgärder för att tillgodose detta tillkännagivande.

BILAGA 5

Civilutskottets yttrande 2023/24:CU5y

Riksdagens skrivelser till regeringen –
åtgärder under 2023

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet anmodade den 21 mars 2024 övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 och eventuella följdmotioner. Ingen motion har väckts med anledning av skrivelsen.

I yttrandet redovisar civilutskottet de kommentarer som utskottets granskning av regeringens redogörelse för skrivelser inom utskottets beredningsområde ger anledning till. Utskottet lämnar vissa synpunkter på handläggningstiden för äldre tillkännagivanden som ännu inte är slutbehandlade. Utskottet har ingen annan uppfattning än regeringen när det gäller de tillkännagivanden som regeringen redovisar som slutbehandlade.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av de åtgärder som den vidtagit med anledning av de riksdagsbeslut som meddelats i riksdagens skrivelser till regeringen. Redovisningen avser huvudsakligen åtgärder under tiden den 1 januari–31 december 2023. Dessutom lämnar regeringen vissa uppgifter om antalet gällande författningar.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottets granskning av regeringens redogörelse för skrivelser inom utskottets beredningsområde ger anledning till följande kommentarer från utskottets sida.

Utskottet konstaterar att det bland de tillkännagivanden som regeringen redovisar som inte slutbehandlade fortfarande finns ett antal äldre tillkännagivanden. I likhet med tidigare år vill utskottet därför understryka vikten av att regeringen anstränger sig för att undvika onödig tidsåtgång i sin behandling av riksdagens skrivelser. Som konstitutionsutskottet uttalat borde det höra till undantagen att tillkännagivanden inte kan slutredovisas inom två till tre år (bet. 2005/06:KU34 s. 19). På civilutskottets beredningsområde finns det 20 tillkännagivanden som beslutades av riksdagen före riksmötet 2021/22 och som inte har slutredovisats. Utskottet utgår från att regeringen nu prioriterar att tillgodose dessa tillkännagivanden. Även om handläggningstiden i varje enskilt fall givetvis beror på tillkännagivandets innehåll och de beredningsåtgärder som krävs, anser utskottet att många av dessa äldre tillkännagivanden rimligen bör vara slutbehandlade under denna valperiod.

Utskottet noterar att det äldsta tillkännagivandet nu är nio år gammalt. Det gäller tillkännagivandet om tillgänglighetskrav för studentbostäder (bet. 2014/15:CU10, rskr. 2014/15:180). Utskottet, som utgår från att regeringen prioriterar frågan, anser att det är positivt att Boverket har fått ett uppdrag som ligger i linje med tillkännagivandet.

Som utskottet tidigare betonat är det viktigt att regeringen är utförlig i sina redogörelser för vidtagna, pågående och planerade åtgärder. Som konstitutionsutskottet upprepade gånger har uttalat ger sådana redogörelser riksdagen en möjlighet att reagera på regeringens åtgärder med anledning av tillkännagivanden (bet. 2022/23:KU21 s. 25). Utskottet noterar att regeringen i vissa redovisningar anger tydligt när tillkännagivandet kan beräknas vara slutbehandlat, t.ex. genom att ange tidpunkten för en planerad proposition. Detta är positivt. I andra redovisningar saknas dock en tydlig bedömning av när tillkännagivandet beräknas vara slutbehandlat. Det gäller t.ex. tillkännagivandet om en utvärdering av det utvidgade straffansvar som infördes 2010 för sjöfylleri (bet. 2017/18:CU2, rskr. 2017/18:34). Utskottet vill därför

upprepa vad det anförde i fjol, nämligen att utskottet förväntar sig att regeringen i kommande skrivelser på ett tydligt sätt redovisar sin bedömning av när de äldsta tillkännagivandena kan beräknas vara slutbehandlade (yttr. 2022/23:CU1y).

När det gäller de tillkännagivanden som regeringen redovisar som slutbehandlade vill utskottet anföra följande.

En förutsättning för att regeringen ska kunna vara tydlig i sin redovisning av hur ett tillkännagivande har behandlats är att tillkännagivandet från riksdagen är tydligt. Som konstitutionsutskottet har framhållit bör det som begärs i tillkännagivandet därför uttryckligen framgå av utskottets ställningstagande även om utskottet föreslår att en motion helt ska bifallas (se bet. 2017/18:KU21 s. 44). När utskottet bedömer om regeringen har gjort det som utskottet och riksdagen har begärt i ett tillkännagivande utgår utskottet därför från det som anförs i det aktuella betänkandet under rubriken Utskottets ställningstagande.

I punkt Ju 88 i regeringens skrivelse (s. 110) redovisas riksdagens tillkännagivande om utmätningsförbudet i förhållande till brottsoffer som slutbehandlat genom att regeringen har gett en utredare i uppdrag att bl.a. ta ställning till om reglerna om förbud mot utmätning av skadestånd ska ändras för att i större utsträckning möjliggöra utmätning till förmån för brottsoffer (dir. 2023:94). I det aktuella ärendet anförde utskottet följande i sitt ställningstagande, vilket riksdagen ställde sig bakom och tillkännagav för regeringen (bet. 2021/22:CU7 punkt 3, rskr. 2021/22:158):

Vidare konstaterar utskottet att utredningen inte har tittat närmare på frågan om huruvida utmätningsförbudet bör inskränkas i förhållande till brottsoffer även när det gäller andra former av skadestånd än frihetsberövandeersättning. Utredningen hänvisar i den delen till att eventuella förändringar bör föregås av en mer allmän översyn av utskökningsbalkens olika bestämmelser om undantag från utmätning. Utskottet anser att regeringen bör ta initiativ till en sådan översyn.

Det som har anförts ovan bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen. Detta innebär bifall till motionsyrkandena om utmätningsförbudet i förhållande till brottsoffer. Däremot finner utskottet inte skäl att föreslå något initiativ med anledning av motionsförslaget om utmätningsförbudet i förhållande till övriga borgenärer.

Utskottet kan konstatera att utskottet och riksdagen i detta fall i tillkännagivandet begärde att regeringen skulle ta initiativ till en översyn. Regeringen har nu tillsatt en utredning i linje med denna begäran. Därmed är tillkännagivandet tillgodosett och kan anses slutbehandlat (se bet. 2016/17:KU21 s. 38).

I punkt Ju 111 i regeringens skrivelse (s. 140) redovisas riksdagens tillkännagivande om utbetalning av skadestånd till brottsoffer som slutbehandlat genom att regeringen har gett en utredare i uppdrag att bl.a. ta ställning till om brottsoffer ska ha rätt till brottsskadeersättning redan när en dom på skadestånd får laga kraft (dir. 2023:94). I det aktuella ärendet anförde utskottet

följande, vilket riksdagen ställde sig bakom och tillkännagav för regeringen (bet. 2021/22:CU20 punkt 6, rskr. 2021/22:326):

Genom de lagförslag som civilutskottet tidigare i betänkandet ställt sig bakom utvidgas brottsoffers rätt till skadestånd och möjlighet att få ut sådan ersättning. Detta är positivt. För att stärka brottsoffers ställning reellt krävs det dock att samtliga led i ersättningssystemet fungerar. Även det sista ledet i detta system – utbetalningen av ersättningen – måste alltså fungera på ett effektivt sätt. Civilutskottet konstaterar att den nuvarande ordningen för utbetalning av skadestånd innebär att ett brottsoffer kan behöva göra flera ansökningar hos olika instanser för att få ut den ersättning som han eller hon har rätt till enligt domstolens avgörande. Det är inte rimligt att brottsoffer måste lägga ned tid och kraft på att göra sin självklara rätt gällande. Som redovisas ovan riktade riksdagen därför våren 2021, på justitieutskottets förslag, ett tillkännagivande till regeringen om effektivare hantering av ersättning till brottsoffer. Tillkännagivandet innebär att regeringen bör låta utreda en ordning där staten går in och förskotterar det ersättningsbelopp som fastställts av domstolen i samband med att domen vinner laga kraft. Justitieutskottet anser i sitt yttrande, med anledning av de nu aktuella motionerna, att regeringen snarast bör tillsätta en utredning i enlighet med tillkännagivandet. Civilutskottet har inte någon annan uppfattning.

Regeringen bör därför snarast tillsätta en utredning i enlighet med 2021 års tillkännagivande om effektivare utbetalning av ersättning till brottsoffer genom statens försorg. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Utskottet kan konstatera att utskottet och riksdagen i detta fall i tillkännagivandet begärde att regeringen skulle tillsätta en utredning. Regeringen har nu tillsatt en utredning i linje med denna begäran. Därmed är tillkännagivandet tillgodosett och kan anses slutbehandlat (se bet. 2016/17:KU21 s. 38).

Utskottet har inte heller i övrigt någon annan uppfattning än regeringen när det gäller de tillkännagivanden som regeringen har redovisat som slutbehandlade.

Stockholm den 2 maj 2024

På civilutskottets vägnar

Malcolm Momodou Jallow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Malcolm Momodou Jallow (V), Mikael Eskilander (SD), Jennie Nilsson (S), David Josefsson (M), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Lars Beckman (M), Denis Begic (S), Martin Westmont (SD), Anna-Belle Strömberg (S), Ellen Juntti (M), Larry Söder (KD), Alireza Akhondi (C), Björn Tidland (SD), Katarina Luhr (MP), Gulan Avci (L) och Patrik Jönsson (SD).

Avvikande mening

Riksdagens skrivelser till regeringen — åtgärder under 2023 (S, V, C, MP)

Malcolm Momodou Jallow (V), Jennie Nilsson (S), Leif Nysmed (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S), Anna-Belle Strömberg (S), Alireza Akhondi (C) och Katarina Luhr (MP) anför:

Vi instämmer i det som utskottet anför om vikten av att regeringen anstränger sig för att undvika onödig tidsåtgång i sin behandling av riksdagens skrivelser, och att det är viktigt att regeringen är utförlig i sina redogörelser för vidtagna, pågående och planerade åtgärder.

Vi gör dock en annan bedömning än utskottet när det gäller två av de tillkännagivanden som regeringen redovisar som slutbehandlade. I den delen vill vi anförda följande.

I punkt Ju 88 i regeringens skrivelse (s. 110) redovisas riksdagens tillkännagivande om utmätningsförbudet i förhållande till brottsoffer som slutbehandlat genom att regeringen har gett en utredare i uppdrag att bl.a. ta ställning till om reglerna om förbud mot utmätning av skadestånd ska ändras för att i större utsträckning möjliggöra utmätning till förmån för brottsoffer (dir. 2023:94).

I det aktuella ärendet konstaterade utskottet att Utredningen om stärkt rätt till skadestånd för brottsoffer inte hade tittat närmare på frågan om huruvida utmätningsförbudet bör inskränkas i förhållande till brottsoffer även när det gäller andra former av skadestånd än frihetsberövandeersättning. Utskottet ansåg att regeringen borde ta initiativ till en sådan översyn. Det angavs vidare att det som utskottet anförde innebar bifall till samtliga motionsyrkanden under den aktuella förslagspunkten. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (bet. 2021/22:CU7 punkt 3, rskr. 2021/22:158).

I utskottets förslag till riksdagsbeslut, som kammaren alltså biföll, bifördes samtliga motionsyrkanden som bifallna. Vi noterar att det bland dessa yrkanden fanns ett yrkande om att ändra lagstiftningen, se motion 2021/22:3635 av Niklas Wykman m.fl. (M) yrkande 6. Eftersom riksdagsbeslutet i detta fall således omfattade mer än en begäran om att tillsätta en utredning är den åtgärd som regeringen har vidtagit konstitutionellt sett inte tillräcklig för att tillgodose allt som utskottet och riksdagen efterfrågade i tillkännagivandet.

Av det som konstitutionsutskottet uttalat (bet. 2017/18:KU21) följer att civilutskottet i sitt ställningstagande även bör ta in det som står i det tillstyrkta motionsyrkandet. Strikt formellt kan man nog argumentera för en annan uppfattning (jfr med behandlingen av propositioner och motioner med skarpa förslag), men det blir att frånga den parlamentariska praxis som kan sägas ha etablerats efter konstitutionsutskottets olika uttalanden om hanteringen av

tillkännagivanden. Vi menar alltså – med grund i de av riksdagen tillstyrkta motionsyrkandena – att riksdagens tillkännagivande inte kan anses slutbehandlat. Med hänsyn till det anförda bör tillkännagivandet enligt vår mening inte stå som slutbehandlat utan som öppet.

Samma sak gäller punkt Ju 111 i regeringens skrivelse (s. 140). Där redovisas riksdagens tillkännagivande om utbetalning av skadestånd till brottsoffer som slutbehandlat genom att regeringen har gett en utredare i uppdrag att bl.a. ta ställning till om brottsoffer ska ha rätt till brottsskadeersättning redan när en dom på skadestånd får laga kraft (dir. 2023:94).

I det aktuella ärendet anförde utskottet att regeringen snarast borde tillsätta en utredning i enlighet med ett tillkännagivande som riksdagen, på förslag av justitieutskottet, hade riktat till regeringen under våren 2021. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (bet. 2021/22:CU20 punkt 6, rskr. 2021/22:326).

I utskottets förslag till riksdagsbeslut, som kammaren alltså biföll, bokfördes samtliga motionsyrkanden som bifallna. Vi noterar att det bland dessa yrkanden fanns ett yrkande om ändring av skadestandsreglerna så att staten betalar ut skadestånd direkt till brottsoffret vid lagakraftvunnen dom, se motion 2021/22:4627 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 1. Eftersom riksdagsbeslutet i detta fall således omfattade mer än en begäran om att tillsätta en utredning är den åtgärd som regeringen har vidtagit konstitutionellt sett inte tillräcklig för att tillgodose allt som utskottet och riksdagen efterfrågade i tillkännagivandet. Med hänsyn till det anförda bör tillkännagivandet enligt vår mening inte stå som slutbehandlat utan som öppet.

Därutöver bör noteras att som konstitutionsutskottet har uttalat är regeringen oförhindrad att använda sig av hela motionstexten för att få en mer fullständig förståelse av de överväganden som föranlett ett tillkännagivande.

BILAGA 6

Utrikesutskottets yttrande 2023/24:UU3y

Riksdagens skrivelser till regeringen och riksdagsstyrelsen – åtgärder under 2023

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 21 mars 2024 att be övriga utskott att senast den 2 maj yttra sig över regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen och riksdagsstyrelsen – åtgärder under 2023 och eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Beslutet gäller för utrikesutskottet även i fråga om riksdagsstyrelsens redogörelse 2023/24:RS4 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen. Inga följdmotioner har väckts med anledning av skrivelsen eller redogörelsen.

Utrikesutskottet har granskat den redovisade behandlingen av riksdagsskrivelser med anledning av betänkanden från utrikesutskottet och från det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet i de fall det sammansatta utskottet behandlat ärenden som överlämnats från utrikesutskottet.

Utskottet anser att konstitutionsutskottet bör föreslå att skrivelsen och redogörelsen läggs till handlingarna.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Regeringen ska varje år i en skrivelse till riksdagen redovisa vilka åtgärder regeringen vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen (9 kap. 8 § riksdagsordningen).

Regeringen lämnade den 14 mars 2024 skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023. I skrivelsen redovisar regeringen vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen. Redovisningen omfattar huvudsakligen åtgärder under tiden den 1 januari – 31 december 2023.

Riksdagsskrivelser inom utrikesutskottets område

I skrivelsen redovisar regeringen 20 riksdagsskrivelser från riksmötena 2019/20, 2020/21, 2021/22 , 2022/23 och 2023/24 om beslut med anledning av betänkanden från utrikesutskottet och det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet. Av riksdagsskrivelserna redovisas elva som slutbehandlade och nio som inte slutbehandlade.

Översikt av riksdagsskrivelser

Riksdagsskrivelser till regeringen med anledning av betänkanden från utrikesutskottet och från det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet där behandlingen avser ärenden som överlämnats från utrikesutskottet

Rskr.	Betänkande (*tillkännagivande)	Slutbehandlad	Ej slutbehandlad
2019/20:104	2019/20:UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd		X
2019/20:332	2019/20:UU18 Granskning av utländska direktinvesteringar	X	
2020/21:252	2020/21:UFöU5* Internationella försvarssamarbeten		X
2020/21:253	2020/21:UFöU5* Internationella försvarssamarbeten		X
2020/21:338	2020/21:UU4* Nordiskt samarbete	X	
2020/21:358	2020/21:UU10* Verksamheten i Europeiska unionen under 2021		X
2021/22:187	2021/22:UU11* Vissa säkerhetspolitiska frågor		X
2021/22:256	2021/22:UU15* Mänskliga rättigheter		X

Rskr.	Betänkande (*tillkännagivande)	Slutbehandlad	Ej slutbehandlad
2022/23:146	Resultatskrivelse om utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd genom multilaterala organisationer	X	
2022/23:147	2022/23:UU8 Riksrevisionens granskning om Sidas val av samarbetspartner och biståndsform	X	
2022/23:148	2022/23:UU16 Sveriges medlemskap i Nato		X
2022/23:168	2022/23:UU17 Svenskt deltagande i evakueringsinsats i Sudan	X	
2022/23:184	2022/23:UU15* Mänskliga rättigheter		X
2022/23:211	2022/23:UU5 Nordiskt samarbete inklusive Arktis	X	
2022/23:219	2022/23:UU9 Strategisk exportkontroll 2022 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden	X	
2022/23:229	2022/23:UU13 Europarådet	X	
2022/23:246	2022/23:UU10 Verksamheten i Europeiska unionen under 2022	X	
2022/23:247	2022/23:UU10* Verksamheten i Europeiska unionen under 2022		X
2023/24:65	2023/24:UU1 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan	X	
2023/24:99	2023/24:UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	X	

Källa: Regeringens skrivelse 2023/24:75.

Slutbehandlade propositions- och skrivelseärenden inom utrikesutskottets område

Ärenden som regeringen avskrivit

Regeringen har skrivit av ett antal ärenden där riksdagens beslut varit att lägga en skrivelse från regeringen till handlingarna med avslag på motioner om tillkännagivanden till regeringen, och som därför inte kräver någon verkställighetsåtgärd. Det gäller riksdagsskrivelserna 2022/23:246, 2022/23:146, 2022/23:147, 2022/23:168, 2022/23:211, 2022/23:219 och 2022/23:229 som därmed anges vara slutbehandlade.

Budget för internationell samverkan

Riksdagsskrivelse 2023/24:65 behandlar riksdagens beslut om anslag m.m. för 2024 inom budgetens utgiftsområde 5 Internationell samverkan (prop. 2023/24:1 utg.omr. 5 bet. 2023/24:UU1). Regeringen hänvisar till sitt beslut den 14 december 2023 om regleringsbrev för budgetåret 2024 i fråga om anslagen inom utgiftsområdet. Riksdagsskrivelsen anges därmed vara slutbehandlad.

Budget för internationellt bistånd

Riksdagsskrivelse 2023/24:99 behandlar riksdagens beslut om anslag m.m. för 2024 inom budgetens utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (prop. 2023/24:1 utg.omr. 7, bet. 2023/24:UU2). Regeringen hänvisar till sitt beslut den 20 december 2023 om regleringsbrev för budgetåret 2024 i fråga om anslagen inom utgiftsområdet. Riksdagsskrivelsen anges därmed vara slutbehandlad.

Ej slutbehandlade propositions- och skrivelseärenden inom utrikesutskottets område

Afrikanska utvecklingsbanken

Riksdagsskrivelse 2019/20:104 till Utrikesdepartementet gäller riksdagens beslut om anslag m.m. för 2020 inom budgetens utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (prop. 2019/20:1 utg.omr. 7, bet. 2019/20:UU2).

Den 12 mars 2020 och den 1 april 2021 beslutade regeringen att ställa ut statliga garantier till Afrikanska utvecklingsbanken. Regeringen har tidigare aviserat att den inte avser att ställa ut ytterligare statliga betalningsansvar (skr. 2022/23:75, bet. 2022/23:KU21, rskr. 2022/23:225). Regeringen bedömer dock att det inte kan uteslutas att det kan uppstå ett behov av att ställa ut ytterligare tillfälliga statliga garantier inom ramen för riksdagens bemyndigande. Punkten är därmed inte slutbehandlad.

Sveriges medlemskap i Nato

I riksdagsskrivelse 2022/23:148 behandlas regeringens proposition 2022/23:74 (bet. 2022/23:UU16).

Flera punkter i riksdagsskrivelsen är inte slutbehandlade. Detta gäller punkt 1 om Sveriges medlemskap i Nato och punkt 2 när det gäller avtalet om status för Nordatlantiska fördragsorganisationen, nationella representanter och organisationens internationella personal. Vad gäller punkten 2 b) Lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall, har regeringen den 30 mars utfärdat den lag som riksdagen antagit (SFS 165). Lagändringarna träder i kraft den dag som regeringen bestämmer. Punkt 2 om operativt militärt stöd: Riksdagen har antagit regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2020:782) om operativt militärt stöd. Den 30 mars utfärdade regeringen den lag som riksdagen antagit (SFS 166). Lagändringarna träder i kraft den dag som regeringen bestämmer. Punkten är inte slutbehandlad och därmed är riksdagsskrivelsen inte behandlad.

*Slutbehandlade tillkännagivanden inom utrikesutskottets område***Ministerråd för infrastruktur- och transportfrågor**

I riksdagsskrivelse 2020/21:338 har riksdagen tillkännagett för regeringen det som anförs i reservationen om behovet av ett ministerråd för trafik-, transport- och infrastrukturfrågor. Av tillkännagivandet följer att regeringen bör verka för ett ministerråd för trafik-, transport- och infrastrukturfrågor (bet. 2020/21:UU4). Den 15 oktober 2021 beslutade regeringen att skriva av ärendet.

Utrikesutskottet påpekade att regeringen i skrivelse 2021/22:75 inte hänvisat till tillkännagivandet (bet. 2021/22:UU5). Eftersom riksdagens beslut innebar att ett tillkännagivande riktades till regeringen skulle ärendet inte ha skrivits av. I skrivelsen Nordiskt samarbete 2022 (skr. 2022/23:90) uppgav regeringen att frågan om att inrätta ett nordiskt ministerråd för infrastruktur och transportfrågor avhandlades vid det nordiska transportministtermötet i Fredrikstad, Norge, den 7–8 november 2022. I en gemensam deklaration enades ministrarna om att värna och utveckla det nordiska transportsamarbetet inom ramen för befintliga samarbetsformer. Regeringen ansåg därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat och att punkten är slutbehandlad.

FN:s konvention om förbud mot kärnvapen

Riksdagen har i riksdagsskrivelse 2021/22:187 punkt 9 tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om FN:s konvention om förbud mot kärnvapen (bet. 2021/22:UU11).

Sverige deltog som observatör vid det första statspartsmötet för konventionen om förbud mot kärnvapen (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons, TPNW). Mötet ägde rum i Wien den 21–23 juni 2022. Sverige höll ett anförande i vilket regeringen bl.a. lyfte fram Sveriges engagemang för nedrustning och icke-spridning av kärnvapen inom ramen för fördraget om icke-spridning av kärnvapen (Non-Proliferation Treaty, NPT) och upprepade sin syn på förbudskonventionen som man inte avsåg att underteckna eller ratificera. Mötesuppteckningen och det anförande som Sverige höll vid statspartsmötet skickades till utrikesutskottet den 17 oktober 2023 och regeringen ansåg därmed att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat. Punkten är slutbehandlad.

*Ej slutbehandlade tillkännagivanden inom utrikesutskottets område***Förtydligande av Sveriges säkerhetspolitiska linje**

Riksdagsskrivelserna 2020/21:252 till Försvarsdepartementet och 2020/21:253 till Utrikesdepartementet behandlar vad riksdagen tillkännagett för regeringen om Sveriges säkerhetspolitiska linje (bet. 2020/21:UF6U5). Regeringen redovisar i skrivelsen att Sveriges säkerhetspolitiska linje förändras genom kommande Natomedlemskap och att en ny linje inte kan fastställas förrän Sverige blivit medlem. Av regeringens skrivelse framgår att frågan bereds inom Regeringskansliet och kommer att behandlas inom ramen

för den nu tillträdde Försvarsberedningen. Punkten är därför inte slutbehandlad.

Även i riksdagsskrivelse 2021/22:187 (bet. 2021/22:UU11) föreslår riksdagen fem tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden som rör bl.a. svensk säkerhetspolitik och nedrustning.

EU:s sanktionslagstiftning

I riksdagsskrivelse 2020/21:358 punkt 4 har riksdagen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en breddning av EU:s sanktionslagstiftning mot allvarliga kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna (bet. 2020/21:UU10).

Skrivelsen redovisar vilka åtgärder som har vidtagits hittills. Regeringen har bl.a. drivit frågan i EU tillsammans med andra EU MS och diskussioner har förts inom EU:s kommitté för utrikes- och säkerhetspolitik (Kusp). I samband med lanseringen av EU-kommissionens nya antikorrupcionspaket presenterade EU:s höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik den 3 maj 2023 ett förslag till rådsbeslut om en ny horisontell sanktionsregim mot korruption. Frågan har fortsatt att diskuteras i Relex men utan att börja förhandla förslaget från den höga representanten för utrikesfrågor och säkerhetspolitik. Frågan bereds fortfarande inom Regeringskansliet och riksdagsskrivelsen är därmed inte slutbehandlad.

Nationell sanktionslagstiftning

I riksdagsskrivelse 2020/21:358 punkt 5 om en nationell sanktionslagstiftning för mänskliga rättigheter har riksdagen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en nationell sanktionslagstiftning för mänskliga rättigheter (bet. 2020/21:UU10). Frågan bereds enligt skrivelsen inom Regeringskansliet. Riksdagsskrivelsen är inte slutbehandlad.

Den europeiska säkerhetsordningen

Riksdagen har i riksdagsskrivelse 2021/22:187 punkt 1 tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om relationerna med Ryssland (bet. 2021/22:UU11 s. 17–19). Regeringen anger i skrivelsen att förutsättningarna för svensk politik gentemot Ryssland förändrades med den fullskaliga ryska invasionen av Ukraina, och frågan om ett nytt svenskt förhållningssätt gentemot Ryssland, bereds inom Regeringskansliet samt har behandlats och kommer att fortsätta behandlas inom ramen för Försvarsberedningen. Punkten är inte slutbehandlad.

Svensk säkerhetspolitik

Riksdagen har i riksdagsskrivelse 2021/22:187 punkt 5 tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om tydliggörande av svensk säkerhetspolitik (bet. 2021/22:UU11). Den 16 maj 2022 beslutade regeringen att Sverige ska ansöka om medlemskap i Nato. Den 5 juli fick Sverige ställning som inbjudet land i Nato under tiden som respektive Natolands parlament ratificerar Sveriges ansökningsprotokoll. Regeringen anför i skrivelsen att Sveriges säkerhetspolitiska linje förändras genom kommande

Natomedlemskap och att en ny linje inte kan fastställas förrän Sverige blivit medlem. Av regeringens skrivelse framgår att frågan fortfarande bereds inom Regeringskansliet och är föremål för behandling inom ramen för Försvarsberedningen som uttryckt sig i frågan i dess säkerhetspolitiska delrapport Allvarstid (Ds 2023:19). Punkten är inte slutbehandlad.

Utredning om Sveriges insats i Afghanistan

Punkt 13 i riksdagsskrivelse 2021/22:187 som anger att regeringen bör tillsätta en bred utredning om Sveriges insats i Afghanistan (bet. 2021/22:UU11) redovisas som ej slutbehandlad med hänvisning till att utrikesutskottet tidigare påpekade att arbetet med utvärderingen inte har satts igång (bet. 2022/23:KU21). Innan ett sådant arbete har inletts motsätter sig utskottet att punkten är slutbehandlad. Punkten står därför åter som öppen. Den parlamentariska kommittén har därefter påbörjat sitt arbete och avsikten är att den ska redovisa sitt resultat i enlighet med direktiven. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i ett lämpligt sammanhang för att slutbehandla tillkännagivandet. Punkten är inte slutbehandlad.

House of Sweden

I riksdagsskrivelse 2021/22:256 har riksdagen lämnat ett tillkännagivande till regeringen om att förstärka svensk närvaro genom ett ”s.k. House of Sweden” i Taipei (bet. 2021/22:UU15). Skrivelsen hänvisar till att frågan bereds inom Regeringskansliet. Riksdagsskrivelsen är därför inte slutbehandlad.

Terrorlistning av Islamiska revolutionsgardet

I riksdagsskrivelse 2022/23:184 har riksdagen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att skapa enighet inom EU för att lista Islamiska revolutionsgardet (IRGC) som terroristorganisation (bet. 2022/23:UU15 s. 28–29).

Sverige har i Kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik, Kusp, uttryckt stöd för en listning och aktivt konsulterat andra EU-medlemsstater i frågan för att söka deras stöd. Detta arbete pågår fortfarande. Punkten är inte slutbehandlad.

Terrorlistning av Wagnergruppen

I riksdagsskrivelse 2022/23:247 har riksdagen tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en terroristlistning av Wagnergruppen (bet. 2022/23:UU10 s. 73–74).

Sverige har med likasinnade medlemsstater uppmanat rådets rättstjänst att göra en juridisk analys av om det brittiska parlamentets beslut att klassificera Wagnergruppen som en terroristorganisation kan utgöra rättslig grund för att gruppen listas under EU:s terrorismsanktioner. EU förväntas återkomma till frågan under våren 2024. Frågan bereds vidare inom Regeringskansliet. Punkten är inte slutbehandlad.

Riksdagsstyrelsens redogörelse

Riksdagsstyrelsen ska årligen i en redogörelse redovisa vilka åtgärder styrelsen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till styrelsen (tilläggsbestämmelse 9.17.3 riksdagsordningen). Riksdagsstyrelsen lämnade den 14 februari 2024 redogörelse 2023/24:RS4 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen. I redogörelsen redovisar riksdagsstyrelsen vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som har överlämnats till styrelsen. Redogörelsen omfattar huvudsakligen beslut av riksdagsstyrelsen under tiden den 1 januari–31 december 2023. Redogörelsen innehåller två riksdagsskrivelser med anledning av utrikesutskottets betänkanden:

- Riksdagsskrivelse 2022/23:183 avser riksdagens beslut enligt betänkande 2022/23:UU11 Interparlamentariska unionen (IPU). I betänkandet behandlas riksdagsstyrelsens redogörelse 2022/23:RS3 Redogörelse för verksamheten inom Interparlamentariska unionen (IPU) och den svenska delegationens arbete under 2022. Riksdagen beslutade den 10 maj 2023 att lägga redogörelsen till handlingarna. Enligt riksdagsstyrelsen är riksdagsskrivelse 2022/23:183 därmed att betrakta som slutbehandlad.
- Riksdagsskrivelse 2023/24:100 innehåller riksdagens beslut enligt betänkande 2023/24:UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. I betänkandet behandlas regeringens budgetproposition 2023/24:1 utgiftsområde 7 Internationellt bistånd samt fjorton yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24. Riksdagen beslutade den 7 december 2023 att bifalla proposition 2023/24:1 utgiftsområde 7 och avslå motionerna.

Riksdagsstyrelsen beslutade även den 13 december 2023 om anslagsdirektiv för budgetåret 2024 och anslaget 1:5 Riksrevisionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet värdesätter regeringens skrivelse 2023/24:75 och riksdagsstyrelsens redogörelse 2023/24:RS4 som ett underlag för uppföljningen av de riksdagsbeslut som har fattats på förslag av utskottet. Uppföljningen är av naturliga skäl övergripande och till stor del inriktad på den formella handläggningen. Som sådan ger den en plattform för senare ställningstaganden till urval av fattade beslut för mer detaljerade genomgångar av genomförandet och inte minst utvärderingar av resultaten. Behandlingen av skrivelsen och redogörelsen ger också tillfälle att stämma av regeringens och riksdagsstyrelsens uppfattningar om i vilken mån tillkännagivanden har tillgodosetts och riksdagsskrivelser slutbehandlats. Även en slutsats att utskottet delar de redovisade uppfattningarna är i det sammanhanget viktig information.

Utrikesutskottet värdesätter att utskottet delges de regleringsbrev som regeringen beslutar om för genomförandet av statsbudgeten i de delar som faller inom utskottets beredningsområde, dvs. utgiftsområde 5 Internationell samverkan och utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Genom regleringsbreven kan utskottet följa hur regeringen fördelar myndighetsansvaret för de olika anslagen och hur villkoren för anslagen fullföljs. Regleringsbreven för budgetåret 2024 har därmed utgjort ett kompletterande underlag för utskottets yttrande.

Utskottet redovisar i sitt yttrande ett antal iakttagelser som genomgången av skrivelsen och redogörelsen har gett upphov till. Med utskottets bedömningar och iakttagelser i detta yttrande förordar utrikesutskottet att konstitutionsutskottet bör föreslå att skrivelsen och redogörelsen läggs till handlingarna.

Regeringens skrivelse

Utskottet gör ett flertal iakttagelser i sin genomgång av regeringens skrivelse och de riksdagsskrivelser som med anledning av utrikesutskottets eller det gemensamma utrikes- och försvarsutskottets betänkanden redovisas där.

När det gäller tillkännagivandena om en terrorlistning av Islamiska revolutionsgardet (bet. 2022/23:UU15) samt Wagnergruppen (bet. 2022/23:UU10), har regeringen angett i skrivelsen att arbetet pågår inom Regeringskansliet och inom EU. Förslag om terroristlistningar och om en översyn av regelverket av dessa behandlas under våren 2024 i betänkande 2023/24:UU10.

När det gäller tillkännagivandet i riksdagsskrivelse 2021/22:187 punkt 5 om att tydliggöra svensk säkerhetspolitik (bet. 2021/22:UU11), konstaterar utskottet att Sverige inträdde som fullvärdig medlem i Nato den 7 mars 2024. Vidare presenterade regeringen en utrikespolitisk deklaration med anledning av Sveriges Natomedlemskap via en särskild debatt i riksdagens kammare den 20 mars 2024. Utskottet noterar att regeringen anger i den utrikespolitiska deklarationen att regeringen kommer att informera riksdagen inför Natos formella minister- och toppmöten samt presentera en årlig skrivelse om Nato.

Slutligen konstaterar utskottet när det gäller riksdagsskrivelse 2020/21:338 och tillkännagivandet om ett ministerråd för infrastruktur- och transportfrågor (skr. 2020/21:90, redog. 2020/21:NR1, bet. 2020/21:UU4), att regeringen anger i skrivelsen att punkten är slutbehandlad med hänvisning till att frågan avhandlades i form av en gemensam nordisk deklaration vid det nordiska transportministermötet i Fredrikstad den 7–8 november 2022. Utskottet återkommer till frågor om nordiskt samarbete under våren 2024 i betänkande 2023/24:UU4.

Stockholm den 25 april 2024

På utrikesutskottets vägnar

Aron Emilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Aron Emilsson (SD), Morgan Johansson (S), Alexandra Völker (S), Markus Wiechel (SD), Olle Thorell (S), Margareta Cederfelt (M), Linnéa Wickman (S), Joar Forssell (L), Ann-Sofie Alm (M), Håkan Svenneling (V), Magnus Berntsson (KD), Kerstin Lundgren (C), John E. Weinerhall (M), Jacob Risberg (MP), Stefan Olsson (M), Johan Büser (S) och Hans Wallmark (M).

Avvikande mening

Ministerråd för infrastruktur- och transportfrågor (S, V, C, MP)

Morgan Johansson (S), Alexandra Völker (S), Olle Thorell (S), Linnéa Wickman (S), Håkan Svenneling (V), Kerstin Lundgren (C), Jacob Risberg (MP) och Johan Büser (S) anför:

När det gäller tillkännagivandet om ett ministerråd för infrastruktur- och transportfrågor (rskr. 2020/21:338) anger regeringen i årets skrivelse 2023/24:75 att punkten är slutbehandlad med hänvisning till att frågan avhandlades i form av en gemensam nordisk deklaration vid det nordiska transportministermötet i Fredrikstad den 7–8 november 2022. Samma information lämnade regeringen redan i skrivelse 2022/23:90 om nordiskt samarbete.

För den konstitutionella granskningen, i vilken regeringens årliga skrivelse 75 utgör ett centralt inslag, vill vi uppmärksamma att utskottsmajoriteten vid behandlingen av skrivelse 2022/23:90, jämte väckta motioner, i betänkande 2022/23:UU5 anförde följande som kommentar till regeringens redan då lämnade information:

Utskottet [står] fast vid sitt tidigare uttryckta behov av att regeringen inrättar ett sådant ministerråd (bet. 2020/21:UU4 punkt 2, res. 6, rskr. 2020/21:338, skr. 2022/23:75). Av tillkännagivandet följer att regeringen bör verka för ett ministerråd för trafik-, transport- och infrastrukturfrågor inom det nordiska samarbetet (bet. 2020/21:UU4 s. 29). [- - -] Utskottet finner inte anledning att redan nu gå till ett nytt tillkännagivande om att inrätta ett ministerråd för infrastruktur- och transportfrågor.

Sverigedemokraterna och Centerpartiet lämnade separata reservationer till förmån för ett nytt tillkännagivande.

Vi konstaterar att utskottsmajoritetens kommentar våren 2023 till regeringens redan då redovisade bedömning att tillkännagivandet var slutbehandlat inte har hörtsammats av regeringen och att utskottsmajoriteten nu väljer att inte omnämna sitt eget ställningstagande från våren 2023.

Vi konstaterar att utskottet återkommer till frågor om nordiskt samarbete i betänkande 2023/24:UU4.

BILAGA 7

Socialutskottets yttrande 2023/24:SoU2y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 21 mars 2024 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Ingen följdmotion har väckts med anledning av skrivelsen.

I detta yttrande redovisar socialutskottet sina överväganden i fråga om behandlingen av de riksdagsskrivelser som gäller utskottets beredningsområde.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av vilka åtgärder regeringen vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen. Redovisningen tar upp samtliga riksdagsskrivelser från det senaste kalenderåret och äldre riksdagsskrivelser som inte tidigare har rapporterats som slutbehandlade av regeringen. Det har inte väckts några motioner med anledning av skrivelsen. Totalt redovisar regeringen 77 riksdagsskrivelser med beslut som riktats till regeringen med anledning av socialutskottets betänkanden, varav 30 anges som slutbehandlade.

Flera av de riksdagsskrivelser som redovisas avser tillkännagivanden till regeringen. Inom socialutskottets beredningsområde redovisar regeringen totalt 106 tillkännagivanden, varav 39 tillkännagivanden redovisas som slutbehandlade.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tagit del av regeringens redogörelse i skrivelse 2023/24:75 i de delar som berör socialutskottets beredningsområde. Utskottet noterar de åtgärder som regeringen vidtagit med anledning av riksdagens skrivelser. När det gäller de riksdagsskrivelser som regeringen redovisar som slutbehandlade gör utskottet ingen annan bedömning än regeringen.

Stockholm den 2 maj 2024

På socialutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Johan Hultberg (M), Yasmine Bladelius (S), Carita Boulwén (SD), Mikael Dahlqvist (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S), Malin Höglund (M), Karin Rågsjö (V), Mona Olin (SD), Ulrika Westerlund (MP), Leonid Yurkovskiy (SD), Dan Hovskär (KD), Anders W Jonsson (C) och Gulan Avci (L).

Avvikande mening

Riksdagens skrivelser till regeringen - åtgärder under 2023 (S, V, C, MP)

Fredrik Lundh Sammeli (S), Yasmine Bladelius (S), Mikael Dahlqvist (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S), Karin Rågsjö (V), Ulrika Westerlund (MP) och Anders W Jonsson (C) anför:

Vi delar inte regeringens och utskottets bedömning att tillkännagivandet om psykisk ohälsa (bet. 2018/19:SoU15 punkt 18, rskr. 2018/19:193) är tillgodosett. Regeringen menar att tillkännagivandet är tillgodosett genom att Samsjuklighetsutredningen och Narkotikautredningen lämnat sina respektive slutbetänkanden. Vi anser inte att tillkännagivandet kan anses tillgodosett utan att regeringen lämnat besked om huruvida den avser att gå vidare med de aktuella utredningarnas förslag. Tillkännagivandet borde därför inte redovisas som slutbehandlat.

Vi delar inte heller bedömningen att tillkännagivandet om en nollvision när det gäller undernäring bland äldre (bet. 2021/22:SoU13 punkt 16, rskr. 2021/22:215) är tillgodosett. Enligt regeringen är det inte ändamålsenligt att ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram ett underlag för en nollvision för undernäring bland äldre. Regeringen har i stället gett Socialstyrelsen i uppdrag att informera om de fördelar som fallpreventivt arbete kan medföra, och i detta inkluderas frågan om mat och måltiders betydelse. Vi anser att riksdagens tillkännagivande om en nollvision bör uppfyllas. Det som regeringen anför är inte tillräckligt för att tillkännagivandet ska kunna anses tillgodosett. Tillkännagivandet borde därför inte redovisas som slutbehandlat.

Vidare anser vi inte att tillkännagivandet om straffansvar (bet. 2021/22:SoU31 punkt 11, rskr. 2021/22:443) är tillgodosett. Regeringen menar att tillkännagivandet om att se över frågan om att göra det straffbart för privatpersoner att bl.a. överlåta eller sälja tobaks- och nikotinprodukter till minderåriga är tillgodosett genom att Utredningen om lustgas och vissa frågor inom alkohol- och tobaksområdet lämnat sitt slutbetänkande. Vi anser inte att tillkännagivandet kan anses vara tillgodosett utan att regeringen lämnat besked om huruvida den avser att gå vidare med den aktuella utredningens förslag. Tillkännagivandet borde därför inte redovisas som slutbehandlat.

Slutligen anser vi inte att de tre tillkännagivandena om personlig assistans (bet. 2021/22:SoU34 punkt 4, 8 och 9, rskr. 2021/22:416) kan anses vara slutbehandlade. När det gäller tillkännagivandet om möjlighet att frångå schablonen anser regeringen att tillkännagivandet är slutbehandlat eftersom frågan utretts och ny lagstiftning genomförts, om än med motsatt innehåll. Vi delar inte den bedömningen. Regeringen anser även att tillkännagivandet om barnets bästa är slutbehandlat trots att det inte har presenterats någon sådan lagstiftning. Vi delar inte heller den bedömningen. Regeringen anser vidare att tillkännagivandet om utvärdering av lagstiftningen är uppfyllt genom att den

gett Försäkringskassan och Inspektionen för socialförsäkringen i uppdrag att följa upp och utvärdera reformen. Vi anser att tillkännagivandet inte kan anses slutbehandlat förrän Försäkringskassan redovisat, och regeringen hanterat, det uppdrag som regeringen gav Försäkringskassan den 21 december 2023 om det schabloniserade föräldraavdraget. De tre tillkännagivandena borde sammantaget därför inte redovisas som slutbehandlade.

I övrigt har vi inget att invända mot utskottets ställningstagande.

BILAGA 8

Kulturutskottets yttrande 2023/24:KrU2y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har anmodat övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 och eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Ingen motion har väckts med anledning av skrivelsen.

I detta yttrande redovisar kulturutskottet sina överväganden i fråga om behandlingen av de riksdagsskrivelser som gäller utskottets beredningsområde.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 lämnar regeringen en redovisning av vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som har överlämnats till regeringen. Totalt redovisar regeringen 14 riksdagsskrivelser med beslut som riktats till regeringen med anledning av kulturutskottets betänkanden, varav nio anges vara slutbehandlade.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tagit del av regeringens redogörelser i skrivelse 2023/24:75 i de delar som berör kulturutskottets beredningsområde. Enligt utskottets bedömning ger redogörelsen en rättvisande bild av hur riksdagsskrivelser och tillkännagivanden har hanterats.

Regeringen har i skrivelsen redovisat nio riksdagsskrivelser som slutbehandlade. Utskottet gör inte någon annan bedömning än regeringen. Tre av skrivelserna avsåg tillkännagivanden om förutsättningarna för svensk film (rskr. 2015/16:289, rskr. 2017/18:91 och rskr. 2021/22:85). Utskottet välkomnar att regeringen i januari 2024 beslutade om direktiv för en utredning med uppdrag att göra en översyn av den nationella filmpolitiken (dir. 2024:10).

I regeringens skrivelse 2023/24:75 redovisas att riksdagsskrivelse 2017/18:242 inte är slutbehandlad. Riksdagsskrivelsen avsåg ett tillkännagivande om bidrag till civila samhället. Regeringen har därefter i proposition 2023/24:119 Statens stöd till trossamfund och civilsamhället – enhetliga och rättssäkra villkor anført att tillkännagivandet är tillgodosett genom propositionens förslag om demokrativillkor och att riksdagsskrivelsen därmed är slutbehandlad. Utskottet delar regeringens bedömning.

Riksdagsskrivelse 2021/22:265 som redovisas som inte slutbehandlad gäller ett tillkännagivande om identifiering, repatriering och restitution av samiska kvarlevor och samiska föremål. Regeringen anför i skrivelse 2023/24:75 att Riksantikvarieämbetet i regleringsbrevet för 2023 fick i uppdrag att analysera och beskriva hur nuvarande juridiska, ekonomiska och praktiska förutsättningar möjliggör, eller utgör ett hinder, för processen att identifiera och återbörda samiska föremål och mänskliga kvarlevor. Utskottet noterar att Riksantikvarieämbetet efter det att skrivelse 2023/24:75 lämnades till riksdagen har redovisat rapporten Förutsättningar för identifiering och återlämnande av samiska kvarlevor till regeringen.

Sammanfattningsvis har utskottet inget att invända mot regeringens hantering av de aktuella riksdagsskrivelserna och bedömningar när det gäller

tillkännagivandena. Det finns därför inte skäl till några kommentarer från utskottets sida med anledning av redogörelserna i skrivelse 2023/24:75 i de delar som berör kulturutskottets beredningsområde.

Stockholm den 2 maj 2024

På kulturutskottets vägnar

Amanda Lind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Amanda Lind (MP), Robert Hannah (L), Alexander Christiansson (SD), Lawen Redar (S), Kristina Axén Olin (M), Lars Mejern Larsson (S), Jonas Andersson (SD), Azadeh Rojhan (S), Emma Ahlström Köster (M), Magnus Manhammar (S), Runar Filper (SD), Ewa Pihl Krabbe (S), Peter Ollén (M), Vasiliki Tsouplaki (V), Roland Utbult (KD), Catarina Deremar (C) och Anna-Lena Hedberg (SD).

Avvikande mening

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 (S, V, C, MP)

Amanda Lind (MP), Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Magnus Manhammar (S), Ewa Pihl Krabbe (S), Vasiliki Tsouplaki (V) och Catarina Deremar (C) anför:

Vi vill understryka att det är viktigt att regeringen behandlar riksdagsskrivelser med tillkännagivanden skyndsamt och att tillräckliga åtgärder vidtas för att följa riksdagens beslut. Om åtgärderna drar ut på tiden är det angeläget att regeringen är utförlig i sin redogörelse för orsakerna till fördröjningen.

Riksdagen fattade i december 2009 beslut om ett tillkännagivande om att regeringen bl.a. bör överväga de särskilda problem som systemet med ändamålsfastigheter och kostnadshyra för med sig inom kulturområdet (rskr. 2009/10:144). Det är snart 15 år sedan och det finns fortfarande ingen lösning på frågorna. Därför är det positivt att ett beredningsarbete i frågan pågår inom Regeringskansliet. Det är viktigt att så snart som möjligt vidta åtgärder med anledning av tillkännagivandet för att hitta en modell för hur vi i Sverige kan säkerställa tillgången till scener och andra ändamålsenliga lokaler för scenkonst- och museiverksamhet.

Vi vill också lyfta fram tillkännagivandet om identifiering, repatriering och restitution av samiska kvarlevor och samiska föremål (rskr. 2021/22:265). Vi noterar att Riksantikvarieämbetet har lämnat rapporten Förutsättningar för identifiering och återlämnande av samiska kvarlevor till regeringen. Vi utgår från att regeringen vidtar åtgärder i enlighet med tillkännagivandet snarast.

BILAGA 9
Utbildningsutskottets protokoll 2023/24:38

UTBILDNINGsutskottet

Utdrag ur PROTOKOLL	UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2023/24:38
DATUM	2024-04-23
TID	11:00–11:10
NÄRVARANDE	Se bilaga 1

5 § Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023

Utskottet fortsatte behandlingen av frågan om ett yttrande till konstitutionsutskottet över skrivelse 2023/24:75.

Utskottet beslutade att yttra sig genom följande anteckning i protokollet:

I regeringens skrivelse 2020/21:75 (s. 312–313) redogör regeringen för ett tillkännagivande om breddad och förstärkt lärlingsutbildning (rskr. 2015/16:169). Samma tillkännagivande tas upp i proposition 2023/24:79 Att lättare få läsa i snabbare takt och på en högre nivå (s. 75–76). Regeringen bedömer tillkännagivandet som slutbehandlat. Utbildningsutskottet vill upplysa konstitutionsutskottet om att tillkännagivandet behandlas i det kommande betänkande 2023/24:UbU16 som rör den nämnda propositionen. Därtill finns ett yrkande i följdmotion 2023/24:2826 av Åsa Westlund m.fl. (S) som rör tillkännagivandet (yrkande 8).

Vid protokollet Therése Olofsson	Exp. 2024-04-25 Konstitutionsutskottet
Rätt utdraget intygar Annika Pontén	

BILAGA 10

Trafikutskottets yttrande 2023/24:TU5y

Riksdagens skrivelser till regeringen –
åtgärder under 2023

Till konstitutionsutskottet

Den 21 mars 2024 beslutade konstitutionsutskottet att ge övriga utskott möjlighet att yttra sig över regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 och eventuella följdmotioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Trafikutskottets yttrande har sin utgångspunkt i de riksdagsskrivelser som riksdagen har riktat till regeringen med anledning av trafikutskottets betänkanden. Utskottet anser att regeringens redogörelse i allt väsentligt är formellt korrekt och ger en rättvisande bild av hur regeringen har behandlat dessa riksdagsskrivelser med tillhörande tillkännagivanden. Utskottet konstaterar samtidigt att det finns ett stort antal tillkännagivanden som har beretts under lång tid och anser att regeringen måste hantera tillkännagivanden som en majoritet i riksdagen ställt sig bakom på ett skyndsamt sätt.

I yttrandet finns tre avvikande meningar (S, V, C, MP).

Innehållsförteckning

Utskottets överväganden.....	4
Regeringens skrivelse.....	4
Slutbehandlade tillkännagivanden.....	4
Tillkännagivanden under fortsatt beredning.....	5
Övriga ärendetyper.....	6
Utskottets ställningstagande	7
Avvikande meningar.....	9
1. Behandlingen av tillkännagivandet om underhåll av statens järnvägsinfrastruktur (rskr. 2013/14:372) (S, V, MP)	9
2. Behandlingen av tillkännagivandet om utbyggnaden av laddinfrastruktur (rskr. 2020/21:409) (S, V, C, MP)	9
3. Behandlingen av tillkännagivandet om miljökontroll i fordonsbesiktningen (rskr. 2021/22:152) (V, MP)	10
<i>Bilaga 1</i>	
Regeringens hantering av slutbehandlade tillkännagivanden	11
Riksdagsskrivelse 2012/13:259 om flygtrafikledningstjänst.....	11
Riksdagsskrivelse 2013/14:372 om underhåll av statens järnvägsinfrastruktur	11
Riksdagsskrivelse 2017/18:198 om ett gemensamt europeiskt lufttrum	13
Riksdagsskrivelse 2020/21:334 om framtiden för Bromma och Arlanda flygplats.....	14
Riksdagsskrivelse 2020/21:409 om utbyggnaden av laddinfrastruktur.....	15
Riksdagsskrivelse 2021/22:229 om längre och tyngre tåg	18
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens hantering av tillkännagivanden under fortsatt beredning	19
Riksdagsskrivelse 2004/05:178 om kompetensbevis och hastighetsbegränsning avseende fritidsbåtar	19
Riksdagsskrivelse 2014/15:144 om en strategi för luftfarten	19
Riksdagsskrivelse 2016/17:101 om regionala flygplatser	24
Riksdagsskrivelse 2016/17:185 om en strategi för luftfarten	25
Riksdagsskrivelse 2017/18:104 om en strategi för luftfarten och regionala flygplatser.....	26
Riksdagsskrivelse 2017/18:324 om självkörande fordon	26
Riksdagsskrivelse 2018/19:165 om fördjupad översyn av förarutbildningen.....	27
Riksdagsskrivelse 2018/19:259 om mätarställningen på bilar	28
Riksdagsskrivelse 2019/20:74 om instansordning vid överklagan.....	29
Riksdagsskrivelse 2019/20:223 om självkörande fordon och tunga transporter	29
Riksdagsskrivelse 2019/20:323 om synfälsdefekter och dispens.....	32
Riksdagsskrivelse 2020/21:379 om lagens omfattning och utfärdare av förarbevis	32
Riksdagsskrivelse 2021/22:152 om miljökontroll i fordonsbesiktningen och vinterväghållning	33
Riksdagsskrivelse 2021/22:280 om elsparkcyklar och hyrcyklar	34

Riksdagsskrivelse 2021/22:369 om kostnadskontroll i infrastrukturprojekt	34
Riksdagsskrivelse 2021/22:451 om tidsgräns och grunder för klampning och samordning av myndigheternas arbete	35
Riksdagsskrivelse 2022/23:137 om ett långsiktigt hållbart transportsystem och nya stambanor för höghastighetståg	36

Tabeller

Tabell 1 Riksdagsskrivelser med anledning av trafikutskottets betänkanden som redovisas i regeringens skrivelse.....	4
Tabell 2 Slutbehandlade tillkännagivanden	5
Tabell 3 Tillkännagivanden under fortsatt beredning	5

Utskottets överväganden

Regeringens skrivelse

Enligt 9 kap. 8 § riksdagsordningen ska regeringen varje år i en skrivelse till riksdagen redovisa vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som har överlämnats till regeringen. I skrivelse 2023/24:75 redovisar regeringen således hur den hanterat de riksdagsskrivelser som den mottagit. Regeringens redovisning omfattar huvudsakligen åtgärder under tiden den 1 januari–31 december 2023.

I skrivelsen redovisar regeringen beslut och beredningsläge för sammanlagt 33 riksdagsskrivelser som framstälts med anledning av trafikutskottets betänkanden. Regeringen anför att 15 av riksdagsskrivelserna har slutbehandlats under det gångna året, medan 18 är under fortsatt beredning. Detta framgår av Tabell 1.

Tabell 1 Riksdagsskrivelser med anledning av trafikutskottets betänkanden som redovisas i regeringens skrivelse

Riksmöte	Totalt antal skrivelser	Slutbehandlade	Ej slutbehandlade
2004/05	1		1
2005/06	1		1
2012/13	1	1	
2013/14	1	1	
2014/15	1		1
2016/17	2		2
2017/18	3	1	2
2018/19	2		2
2019/20	3		3
2020/21	3	2	1
2021/22	5	1	4
2022/23	5	4	1
2023/24	5	5	
<i>Antal</i>	33	15	18

Med anledning av de totalt 33 riksdagsskrivelserna redovisar regeringen även beredningsläget för 29 tillkännagivanden som riksdagen riktat till regeringen med anledning av trafikutskottets betänkanden. Styckena nedan redogör närmare för de tillkännagivanden som regeringen redovisar som slutbehandlade respektive under fortsatt beredning.

Slutbehandlade tillkännagivanden

Inom trafikutskottets beredningsområde redovisar regeringen sex tillkännagivanden som slutbehandlade (i lika många riksdagsskrivelser). Fem av de

slutbehandlade tillkännagivandena härrör från äldre riksmöten (t.o.m. 2020/21). Regeringen har sedan tidigare redovisat dessa tillkännagivanden som slutbehandlade i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg. omr. 22 Kommunikationer). Tabell 2 listar de slutbehandlade tillkännagivandena.

I bilaga 1 finns en närmare redogörelse för det arbete som regeringen har utfört med anledning av respektive tillkännagivande.

Tabell 2 Slutbehandlade tillkännagivanden

Riksmöte	Riksdags-skrivelse	Betänkande	Tillkännagivande	Redovisad slutbehandling
2012/13	2012/13:259	2012/13:TU18	Flygtrafikledningstjänst	Prop. 2023/24:1
2013/14	2013/14:372	2023/24:TU19	Underhåll av statens järnvägsinfrastruktur	Prop. 2023/24:1
2017/18	2017/18:198	2017/18:TU10	Ett gemensamt europeiskt luftrum	Prop. 2023/24:1
2020/21	2020/21:334	2020/21:TU14	Framtiden för Bromma och Arlanda flygplats	Prop. 2023/24:1
	2020/21:409	2020/21:TU16	Utbyggnaden av laddinfrastruktur	Prop. 2023/24:1
2021/22	2021/22:229	2021/22:TU9	Längre och tyngre tåg	Prop. 2023/24:1
<i>Antal</i>	6		6	

Tillkännagivanden under fortsatt beredning

Regeringen uppger att 23 tillkännagivanden i totalt 17 riksdagsskrivelser som framställt med anledning av trafikutskottets betänkanden är under fortsatt beredning. Av dessa hör 16 till äldre riksmöten (t.o.m. 2020/21). För ett tillkännagivande redogör regeringen för när tillkännagivandet beräknas vara slutbehandlat. Tillkännagivandena finns samlade i Tabell 3.

Bilaga 2 innehåller en beskrivning av det arbete som regeringen hittills har utfört med anledning av tillkännagivandena och, i förekommande fall, den fortsatta beredningsprocessen.

Tabell 3 Tillkännagivanden under fortsatt beredning

Riksmöte	Riksdags-skrivelse	Betänkande	Tillkännagivande	Beräknad slutbehandling
2004/05	2004/05:178	2004/05:TU7	Kompetensbevis och hastighetsbegränsning avseende fritidsbåtar	-
2014/15	2014/15:144	2014/15:TU7	En strategi för luftfarten	-
2016/17	2016/17:101	2016/17:TU4	Regionala flygplatser	-
	2016/17:185	2016/17:TU10	En strategi för luftfarten	-
2017/18	2017/18:104	2017/18:TU1	En strategi för luftfarten	-
			Regionala flygplatser	-
	2017/18:324	2017/18:TU15	Självkörande fordon	-

Riksmöte	Riksdags-skrivelse	Betänkande	Tillkännagivande	Beräknad slutbehandling
2018/19	2018/19:165	2018/19:TU7	Fördjupad översyn av förarutbildningen	-
	2018/19:259	2018/19:TU16	Mätarställningen på bilar	-
2019/20	2019/20:74	2019/20:TU4	Instansordning vid överklagan	-
	2019/20:223	2019/20:TU11	Självkörande fordon	-
			Tunga transporter	-
	2019/20:323	2019/20:TU14	Synfältsdefekter och dispens	-
2020/21	2020/21:379	2020/21:TU12	Lagens omfattning	-
			Utfärdare av förarbevis	-
2021/22	2021/22:152	2021/22:TU7	Miljökontroll i fordonsbesiktningen	-
			Vinterväghållning	-
			Elsparkeyklar och hyrcyklar	-
	2021/22:280	2021/22:TU11		-
	2021/22:369	2021/22:TU16	Kostnadskontroll i infrastrukturprojekt	-
	2021/22:451	2021/22:TU20	Tidsgräns och grunder för klampning	-
			Samordning av myndigheternas arbete	-
2022/23	2022/23:137	2022/23:TU4	Ett långsiktigt hållbart transportsystem	-
			Nya stambanor för höghastighetståg	2024
<i>Antal</i>	<i>17</i>		<i>23</i>	<i>1</i>

Övriga ärendetyper

I skrivelsen redovisar regeringen beredningsläget för samtliga riksdags-skrivelser. Detta innebär att regeringens skrivelse också omfattar riksdags-skrivelser utan tillkännagivanden, t.ex. rena lagstiftningsärenden där regeringen utfärdat lagar eller beslut om förordningar till följd av riksdagens beslut. Av de totalt 15 slutbehandlade riksdagsskrivelserna inom trafik-utskottets beredningsområde är nio lagstiftningsärenden.

Riksdagsskrivelse 2023/24:92 om utgiftsområde 22 Kommunikationer är ett exempel på en annan ärendetyp. I skrivelsen har riksdagen godkänt regeringens förslag om anslagen för 2024, varpå regeringen har fattat beslut om regleringsbrev.

Därutöver handlar en av de ännu inte slutbehandlade riksdagsskrivelserna (rskr. 2005/06:308) om att riksdagen godkänt vad regeringen föreslagit i propositionen Moderna transporter (prop. 2005/06:160) om krav på förarbevis för att få framföra vissa fritidsbåtar. Regeringen har däremot ännu inte utfärdat

de lagar som den själv föreslagit och som riksdagen godkänt, varför riksdagsskrivelsen inte är slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tagit del av regeringens redogörelser i skrivelse 2023/24:75 i de delar som berör utskottets beredningsområde. Utskottet noterar att regeringen i årets skrivelse redovisar beredningsläget för totalt 33 riksdagsskrivelser innehållande 29 tillkännagivanden som riksdagen riktat till regeringen med anledning av trafikutskottets betänkanden.

Utskottet anser att regeringens skrivelse i allt väsentligt ger en formellt korrekt och rättvisande bild av vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av riksdagens tillkännagivanden. Utskottet välkomnar vidare att regeringen lämnar utförliga beskrivningar av sin behandling av tillkännagivandena och vill framhålla att regeringen har en god framdrift i hanteringen av dessa.

När det gäller de sex tillkännagivanden som regeringen redovisar som slutbehandlade vill utskottet erinra om att regeringen redan redovisat dessa som slutbehandlade i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg. omr. 22 Kommunikationer). Utskottet påminner om att det vid beredningen av budgetpropositionen inte hade några invändningar mot regeringens redovisning och återrapporering av beredningsläget för tillkännagivandena (bet. 2023/24:TU1 s. 19).

När det gäller de 27 tillkännagivanden som ännu inte är slutbehandlade noterar utskottet att regeringens redogörelser främst innehåller information om redan vidtagna åtgärder. Enbart i vissa enstaka fall redogör regeringen för den fortsatta beredningen av ett ärende, och enbart i ett fall anger regeringen när den beräknar att ett tillkännagivande kan vara slutbehandlat. I linje med föregående års yttrande vill utskottet därför framhålla att regeringen i möjligaste mån även bör redovisa planerade åtgärder för att tillgodose riksdagens tillkännagivanden samt när den bedömer att ett tillkännagivande kan förväntas vara slutbehandlat.

Utskottet noterar vidare att 16 av de totalt 27 tillkännagivandena under fortsatt beredning hör till äldre riksmöten (t.o.m. 2019/20). Ett stort antal tillkännagivanden har därmed beretts under lång tid. Som utskottet understrukit i sina tidigare yttranden är det medvetet om att handläggningstiden kan variera beroende på innehållet i respektive tillkännagivande. Samtidigt anser utskottet att regeringen måste hantera tillkännagivanden som en majoritet i riksdagen ställt sig bakom på ett skyndsamt sätt. Situationer där tillkännagivanden inte är slutbehandlade efter flera år bör inte förekomma annat än i undantagsfall.

Stockholm den 2 maj 2024

På trafikutskottets vägnar

Ulrika Heie

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulrika Heie (C), Thomas Morell (SD), Gunilla Svantorp (S), Maria Stockhaus (M), Mattias Ottosson (S), Jimmy Ståhl (SD), Åsa Karlsson (S), Sten Bergheden (M), Kadir Kasirga (S), Helena Gellerman (L), Carina Ödebrink (S), Ann-Sofie Lifvénhage (M), Linda W Snecker (V), Magnus Oscarsson (KD), Oskar Svärd (M), Linus Lakso (MP) och Johanna Rantsi (M).

Avvikande meningar

1. Behandlingen av tillkännagivandet om underhåll av statens järnvägsinfrastruktur (rskr. 2013/14:372) (S, V, MP)

Gunilla Svantorp (S), Mattias Ottosson (S), Åsa Karlsson (S), Kadir Kasirga (S), Carina Ödebrink (S), Linda W Snecker (V) och Linus Lakso (MP) anför:

Vi delar inte regeringens uppfattning att tillkännagivandet om underhåll av statens järnvägsinfrastruktur (rskr. 2013/14:372) är slutbehandlat. Tillkännagivandet innebär att regeringen dels bör se till att Trafikverket skyndsamt bygger upp kompetens så att verket självständigt kan inspektera både järnvägsanläggningens status och entreprenörernas utförda arbete, dels bör se över hur staten kan ta det samlade ansvaret för järnvägsunderhållet på statens järnvägar i takt med att underhållskontrakten löper ut.

Dagens avreglerade järnvägsmarknad har lett till att statens förmåga till överblick och planering av underhållet på svensk järnväg har minskat drastiskt. Staten har även förlorat betydande egen kompetens på området, vilket medför att kontrollen av kvaliteten på underhållet har stora brister.

Regeringen har inte vidtagit de åtgärder som krävs för att minska problemen på järnvägen; istället fortsätter tågkaoset i oförminskad styrka. Regeringen har heller inte gjort tillräckligt för att öka det statliga huvudmannskapet och ansvaret för järnvägsunderhållet, i linje med vad riksdagens tillkännagivande gör gällande. Vi menar därför att regeringen bör återkomma med åtgärder för att tillgodose tillkännagivandet och att det således inte heller är att anse som slutbehandlat.

2. Behandlingen av tillkännagivandet om utbyggnaden av laddinfrastruktur (rskr. 2020/21:409) (S, V, C, MP)

Ulrika Heie (C), Gunilla Svantorp (S), Mattias Ottosson (S), Åsa Karlsson (S), Kadir Kasirga (S), Carina Ödebrink (S), Linda W Snecker (V) och Linus Lakso (MP) anför:

Vi invänder mot att regeringen valt att redovisa riksdagens tillkännagivande om utbyggnad av laddinfrastruktur (rskr. 2020/21:409) som slutbehandlat. Tillkännagivandet innebär bl.a. att regeringen dels ska återkomma med ett finansierat förslag på satsningar, dels ska sätta tydliga mål för 2030 för utbyggnaden av laddinfrastruktur.

Halva mandatperioden har nu passerat och utvecklingen för elektrifieringen går i fel riktning. Trots en minskande andel elfordon i nybilsförsäljningen väljer regeringen att ducka i frågan och begrava politiska direktiv i utredningar. Regeringen saknar en konkret plan för hur utbyggnaden av laddinfrastrukturen ska gå till i hela landet. Betydande satsningar för boende i t.ex.

bostadsrättsföreningar och hyresrätter behövs fortfarande, och regeringen har inte heller satt några tydliga mål för hur utbyggnaden ska fortgå till 2030.

Vi menar att regeringens avsaknad av åtgärder och ambitioner står i motsats till det som riksdagen gör gällande i tillkännagivandet. Vi anser därför att tillkännagivandet om utbyggnaden av laddinfrastruktur inte är slutbehandlat och att regeringen behöver vidta ytterligare åtgärder på området.

3. Behandlingen av tillkännagivandet om miljökontroll i fordonsbesiktningen (rskr. 2021/22:152) (V, MP)

Linda W Snecker (V) och Linus Lakso (MP) anför:

Vi anser att regeringens hantering av tillkännagivandet om miljökontroll i fordonsbesiktningen (rskr. 2021/20:152) är långt ifrån tillfredställande. Enligt tillkännagivandet bör Sverige utreda vilka konsekvenser de svenska kraven på miljökontroll har fått i jämförelse med miljökontrollen i andra länder i EU.

Miljökraven på svensk fordonsbesiktning ska vara höga och inte tvärtom bland de lägsta i Europa. I februari 2023 kom Transportstyrelsen fram till att det finns ett antal åtgärder som går att vidta inom ramen för nuvarande EU-regler för att förbättra luftkvaliteten genom skärpt miljökontroll vid besiktning. Till exempel kan partikelantalsmätning införas för att upptäcka fordon med förhöjda utsläpp av skadliga partiklar. Tekniken finns och används redan i dag i andra medlemsstater i EU. Dessutom har EU-kommissionen uppmanat alla EU:s medlemsländer att omgående införa partikelantalsmätning (se kommissionens rekommendation C(2023) 1796 från den 20 mars 2023).

Mot bakgrund av det ovanstående anser vi att det är anmärkningsvärt att regeringen under hela 2023 inte har vidtagit några åtgärder med anledning av tillkännagivandet. Regeringens redovisning av sin behandling av tillkännagivandet i årets skrivelse innehåller inga nya åtgärder jämfört med redovisningen i förra årets skrivelse (jämför skr. 2022/23:75 s. 505 och skr. 2023/24:75 s. 494). Vi anser således att regeringen agerar alltför saktfärdigt för att tillgodose det tillkännagivande som riksdagen beslutat om.

BILAGA 1

Regeringens hantering av slutbehandlade tillkännagivanden

Riksdagsskrivelse 2012/13:259 om flygtrafikledningstjänst

Riksdagsskrivelse 2012/13:259 innehåller ett tillkännagivande om att den lokala flygtrafikledningen även fortsättningsvis enbart ska utövas av Luftfartsverket på Swedavias flygplatser, de militära flygplatserna och flygplatser som Försvarsmakten har ett stort behov av samt flygplatser inom samfällida terminalområden.

Regeringen hänvisar inledningsvis till riksdagens beslut i juni 2014 om ändring i luftfartslagen som innebar att flygtrafikledningstjänsten vid de flygplatser som ägs eller drivs av staten återreglerades. I betänkandet som låg till grund för lagändringen (bet. 2013/14:TU17) angav riksdagen att regeringen förväntades åtgärda den del av tillkännagivandet som avser samfällida terminalområden genom en ändring i luftfartsförordningen.

Regeringen uppger att Regeringskansliet under 2022 på nytt analyserade tillkännagivandet och inhämtade kompletterande underlag från Transportstyrelsen. Analysen visar på oklarheter dels i vilka krav som egentligen följer av tillkännagivandet, dels hur eventuella ändringar ska utformas och på vilken nivå samfällida terminalområden bör regleras.

Regeringen påminner vidare om att förutsättningarna för flygtrafiktjänst styrs på EU-nivå och därutöver hanteras inom ramen för luftfartslagen och luftfartsförordningen. Enligt luftfartsförordningen får Transportstyrelsen meddela föreskrifter om uppgifter, omfattning och utformning när det gäller flygtrafikledningstjänst och de flygsäkerhetsföreskrifter som behövs. Det innebär att det redan i dag finns ett bemyndigande i befintlig lagstiftning för Transportstyrelsen att vidta vissa åtgärder om behovet bedöms finnas. Eventuella åtgärder därutöver skulle förutsätta en ändring av luftfartslagen.

I budgetpropositionen för 2024 gjorde regeringen bedömningen att det i nuläget inte finns något underlag som visar på behov av eller inriktning för en sådan ändring i luftfartslagen, med tanke på den tid som har gått sedan tillkännagivandet beslutades, utvecklingen inom luftfarten med regelberoenden i EU-rätten och de oklarheter som finns i de kvarvarande delarna av tillkännagivandet.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2013/14:372 om underhåll av statens järnvägsinfrastruktur

Riksdagsskrivelse 2013/14:372 innehåller ett tillkännagivande om att regeringen bör se till att Trafikverket skyndsamt bygger upp kompetens så att verket självständigt kan inspektera både järnvägsanläggningens status och

entreprenörernas utförda arbete samt se över hur staten kan ta det samlade ansvaret för järnvägsunderhållet på statens järnvägar i takt med att underhållskontrakten löper ut.

Regeringen påminner inledningsvis om att frågan om underhåll av järnvägens infrastruktur behandlades i utredningen om järnvägens organisation genom delbetänkandet från 2015, Koll på anläggningen. I maj 2016 gav regeringen därefter Trafikverket i uppdrag att genomföra en fördjupad utredning av järnvägsunderhållets organisering och presentera möjliga åtgärder för järnvägsunderhåll i egen regi. Trafikverket redovisade uppdraget i en slutrapport i februari 2017. Rapporten innehåller förslag på möjliga åtgärder för att driva och underhålla det statliga järnvägsnätet i egen regi samt förslag på vilken maskinell underhållsutrustning som bör ägas och förvaltas av Trafikverket.

Regeringen gav i januari 2017 Trafikverket i uppdrag att snarast vidta åtgärder för att i egen regi organisera och bedriva verksamhet för leveransuppföljning och manuell underhållsbesiktning av järnvägsunderhåll. I slutrapporten från 2018 konstaterar Trafikverket att man har uppfyllt uppdraget om att i egen regi genomföra leveransuppföljningar. När det gäller manuella underhållsbesiktningar konstaterade Trafikverket att rekryteringsinsatser fortgick. Trafikverket bedömde även att den manuella underhållsbesiktningen i dess nuvarande form fortsättningsvis skulle utföras av entreprenörer under en övergångsperiod.

Den 21 mars 2018 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda hur ett överförande av verksamhet som avsåg järnvägsunderhåll (i form av basunderhåll) från Infranord AB till Trafikverket skulle kunna genomföras. Regeringen beslutade 2018 och 2019 om två tilläggsdirektiv till utredaren för att dels analysera behovet av långsiktiga marknadsförutsättningar för basunderhåll, dels föreslå förändringar i syfte att främja konkurrens och aktörers vilja att etablera sig på marknaden. Utredaren redovisade uppdraget i mars 2020 i betänkandet Framtidens järnvägsunderhåll.

Regeringen uppger att den i december 2021 gav Trafikverket i uppdrag att redovisa dels vilka kostnader som bedöms uppstå till följd av ett eventuellt genomförande av visst underhåll i egen regi, dels vilka konsekvenser detta bedöms medföra för övrig verksamhet. Trafikverket redovisade uppdraget den 20 april 2022 och redogjorde då bl.a. för att myndigheten planerar för vissa organisationsupplägg där Trafikverket har egen personal för planering och produktionsledning av det operativa arbetet. Trafikverket gjorde även gällande att det finns stora osäkerheter förenade med ett upplägg som innebär att myndigheter står för merparten av den personal som krävs för att utföra arbetet, kompletterat med upphandlade specialresurser, bl.a. med hänvisning till att det skulle uppstå ett rekryteringsbehov av ett flertal olika yrkeskategorier där det redan i dag är brist på kompetens och resurser. Trafikverket bedömde även att ett genomförande av ett sådant organisationsupplägg är förenat med höga engångskostnader och även högre löpande merkostnader för

verksamhetens bedrivande. Regeringen framhåller att avregleringen av järnvägsunderhållet har bidragit till en ökad kostnadseffektivitet.

Avslutningsvis gav regeringen i augusti 2023 Trafikverket i uppdrag att redogöra för vilka åtgärder som myndigheten vidtar och avser att vidta för att utveckla och stärka sin beställarkompetens och förmåga att planera och genomföra järnvägsunderhåll i syfte att öka järnvägens robusthet, tillförlitlighet och punktlighet. Redovisningen ska även omfatta vilka åtgärder som myndigheten genomför för att förbättra funktionssättet på marknaden för järnvägsunderhåll och därmed främja förutsättningarna för marknadens aktörer att utvecklas. I budgetpropositionen för 2024 anförde regeringen att tillkännagivandet med detta är slutbehandlat.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2017/18:198 om ett gemensamt europeiskt luftrum

Riksdagsskrivelse 2017/18:198 innehåller ett tillkännagivande om att regeringen bör prioritera arbetet med EU-initiativet om ett gemensamt europeiskt luftrum (Single European Sky, SES) för ett effektivare och miljömässigt bättre nyttjande av det europeiska luftrummet.

Övergripande om regeringens inriktning och samarbeten

Enligt regeringen är ett fullt genomförande av SES en viktig åtgärd för att förbättra kapaciteten och effektiviteten i flygtrafiktjänsten, liksom för att möjliggöra kortare och mer energieffektiva rutter. Regeringen konstaterar att Sverige i jämförelse med andra EU medlemsstater i hög grad uppnår målen på EU-nivå.

Som ett led i att uppfylla de europeiska målen har Sverige tillsammans med Danmark inrättat ett geografiskt funktionellt luftrumsblock, vilket erbjuder integrerade och operationella undervägstjänster till luftrumsanvändarna. Inom det svensk-danska gemensamma luftrummet, och tillsammans med Estland, Finland, Lettland och Norge, erbjuds fri ruttplanering för att möjliggöra kortast möjliga flygväg mellan två orter.

Åtgärder med anledning av revideringen av prestationsplanen 2020–2024

Regeringen påminner om att leverantörerna av flygtrafikledning leder flygplanen baserat på prestationsplaner. Planerna revideras vart femte år i syfte att effektivisera tjänsterna utifrån trafikutvecklingen och mål om kapacitet, kostnadseffektivitet, flygsäkerhet och minskad påverkan på miljön. En femårsperiod kallas referensperiod och innevarande period är den tredje sedan lagstiftningen trädde i kraft.

Regeringen framhåller att EU-kommissionen i mars 2019, inför den tredje referensperioden för prestationer och avgiftssättning 2020–2024, fattade

beslut om genomföranderegler. I oktober 2019 lämnade Sverige in sitt förslag till kommissionen om en nationell prestationsplan. På grund av pandemin fastställdes aldrig prestationsplanen. Kommissionen beslutade i stället i oktober 2020 att särskilda regler skulle gälla för prestationssystemen under 2020 och 2021.

I november 2021 presenterade medlemsstaterna sina reviderade förslag till prestationsplaner utifrån de särskilda reglerna. Kommissionen fattade i april 2022 beslut om dessa och godkände då inte ett antal medlemsstaters planer, däribland Sveriges. Regeringen höll flera klarläggande samtal med kommissionen inför en revidering av Sveriges plan samt genomförde samråd med intressenterna inom flygtrafikledning om en reviderad plan i juni 2022. Ett förslag till reviderad plan lämnades till kommissionen för godkännande efterföljande månad, vilken kommissionen godkände i december 2022.

I budgetpropositionen för 2024 redogjorde regeringen för kommissionens beslut och anförde att punkten var slutbehandlad.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2020/21:334 om framtiden för Bromma och Arlanda flygplats

Riksdagsskrivelse 2020/21:334 innehåller ett tillkännagivande om att regeringen bör få i uppdrag att ta fram en plan för utveckling och utökning av Arlanda flygplats, inklusive miljötillstånd, för att säkra tillräcklig flygkapacitet i Stockholmsområdet baserat på tillförlitliga prognoser samt att regeringen bör återkomma senast i december 2021 med en plan för Arlandas utveckling.

Regeringen påminner om att den i april 2021 gav en utredare i uppdrag att bl.a. beskriva och redovisa åtgärder för att säkra nödvändig kapacitet vid Arlanda flygplats vid en avveckling av Bromma flygplats. Utredaren redovisade uppdraget i augusti 2021 i promemorian Bromma flygplats – underlag för avveckling av drift och verksamhet, vilken har remissbehandlats.

I budgetpropositionen för 2022 konstaterade regeringen att arbetet med tillkännagivandet inte skulle kunna ske inom den tid som anges i tillkännagivandet, dvs. i december 2021, och att regeringen därför avsåg att återkomma i frågan.

I februari 2022 gav regeringen en utredare i uppdrag att ta fram en plan för utveckling och utökning av Arlanda flygplats, inklusive miljötillstånd, för att säkra tillräcklig flygplatskapacitet i Stockholmsområdet baserat på tillförlitliga prognoser. Utredaren redovisade uppdraget den 14 juni 2022 i promemorian Arlanda flygplats – en plan för framtiden, som har remissbehandlats.

Regeringen gav vidare i maj 2022 en utredare i uppdrag att utreda och ta fram förslag till inriktning för statens ansvar för flygplatser i Sverige. Utredaren redovisade uppdraget i februari 2023 i promemorian Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – för tillgänglighet och beredskap, vilken har

remissbehandlats. Promemorian innehåller inga förslag eller bedömningar om Arlanda flygplats utöver dem som tidigare har redovisats i promemorian Arlanda flygplats – en plan för framtiden, från juni 2022.

I budgetpropositionen för 2024 konstaterade regeringen att den inte avser att vidta någon ytterligare åtgärd med anledning av tillkännagivandet och att punkten därmed är slutbehandlad.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2020/21:409 om utbyggnaden av laddinfrastruktur

Riksdagsskrivelse 2020/21:409 innehåller ett tillkännagivande om utbyggnaden av laddinfrastruktur. Tillkännagivandet innebär att regeringen snarast bör a) återkomma med ett finansierat förslag till en satsning på elektrifiering av transportsektorn med en fungerande laddinfrastruktur i hela Sverige, b) sätta tydliga mål för 2030 för utbyggnaden av laddinfrastruktur i anslutning till vägar, rastplatser, tankställen, hamnar, företag och bostäder samt c) arbeta aktivt inom ramen för EU för en harmonisering av elektrifieringen av all infrastruktur.

Finansieringsfrågor

Regeringen anger att den i budgetpropositionen för 2022 föreslog att det s.k. Klimatklivet skulle förstärkas kraftigt. Regeringen föreslog även att medel tillförs för att genomföra en elektrifieringsstrategi samt att tidigare aviserade stöd på 550 miljoner kronor tillförs insatser för att påskynda elektrifieringen av tunga vägtransporter inom de mest trafikerade områdena. Regeringen föreslog också ytterligare 50 miljoner kronor för stöd till publika stationer för snabbaddning av elfordon för tillgänglighet längs större vägar. Riksdagen beslutade om att flytta anslaget för dessa satsningar till utgiftsområde 20 och, inom det utgiftsområdet, skapa ett nytt anslag benämnt Laddinfrastruktur som uppgår till 600 miljoner kronor.¹

I budgetpropositionen för 2023 föreslog regeringen att 1,09 miljarder kronor skulle avsättas under 2023 för utbyggnad av laddinfrastruktur. Vidare beräknade regeringen att 1 miljard kronor ska avsättas för 2024 och 505 miljoner kronor för 2025 för samma ändamål. Enligt förslaget får medlen användas för utgifter för stöd till och investeringar i publika stationer för snabbaddning av elfordon för ökad tillgänglighet, redundans och kapacitetshöjning längs större vägar. Medlen får även användas som stöd till a) publik laddning på allmän platsmark, b) infrastruktur för elektrifiering av tunga transporter genom statiskstationär laddning eller tankning och c) utbyggnad av infrastrukturen för ellastbilar i regionala nätverk och sammanhängande stråk mellan Sveriges större städer.

¹ I och med budgetpropositionen för 2023 flyttades det aktuella anslaget tillbaka till utgiftsområde 21.

Därutöver föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2023 att 400 miljoner kronor skulle avsättas under 2023 för ytterligare investeringar i laddinfrastruktur på lokal och regional nivå genom Klimatklivet. I propositionen beräknade regeringen att 500 miljoner kronor ska avsättas för 2024 och 2025 för samma ändamål. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag.

I budgetpropositionen för 2024 föreslog regeringen förlängda och förstärkta satsningar på laddinfrastruktur för både lätta och tunga fordon. Regeringen anförde vidare i budgetpropositionen för 2024 att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Arbetet på EU-nivå

Regeringen påminner om att kommissionen i juni 2021 presenterade ett förslag till förordning om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa drivmedel, den s.k. AFIR-förordningen. Rådet antog en allmän riktlinje den 2 juni 2022. Europaparlamentet beslutade om sin position den 19 oktober 2022 och därefter inleddes trepartsförhandlingar mellan rådet, Europaparlamentet och EU-kommissionen som nu har avslutats. I juli 2023 beslutades förordningen formellt.²

Förordningen innebär bl.a. att medlemsstaterna ska säkerställa att publik laddinfrastruktur för vägfordon byggs ut när det gäller både omfattning och kapacitet till 2025, 2027 och 2030. I förordningen finns även fastställda utbyggnads mål för landström i hamnar och elförsörjning på flygplatser till parkerade flygplan. Förordningen innehåller också bestämmelser om gemensamma tekniska specifikationer, bl.a. för laddinfrastruktur för att säkerställa driftskompatibilitet.

Den nationella strategin för elektrifiering

Regeringen uppger att den i februari 2022 beslutade om en nationell strategi för elektrifiering – en trygg, konkurrenskraftig och hållbar elförsörjning för en historisk klimatomställning. Strategin tydliggör regeringens inriktning för det fortsatta arbetet i 12 punkter och omfattar totalt 67 åtgärder som ska genomföras under åren 2022–2024. För genomförandet av strategin har 20 miljoner kronor avsatts för 2022, 35 miljoner kronor för 2023 och 25 miljoner kronor för 2024.

Regeringen lyfter fram att strategins åtgärd 29 innebär att regeringen avser att ge Statens energimyndighet och Trafikverket i uppdrag att ta fram ett nationellt handlingsprogram för en snabb, samordnad och samhälls-ekonomiskt effektiv utbyggnad av ändamålsenlig publik och icke-publik laddinfrastruktur samt tankinfrastruktur för vätgas.

² Europaparlamentets och rådets förordning 2023/1804 av den 13 september 2023 om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel och om upphävande av direktiv 2014/94/EU.

Regeringen framhåller även att åtgärd 30 innebär att regeringen, som en del i framtagandet av det nämnda handlingsprogrammet, avser att initiera en översyn av befintliga uppdrag, regelverk, statliga stöd, avdrag och krav på laddinfrastruktur. Vid behov ska förslag lämnas på åtgärder som krävs för att användbarhet, tillräcklig kapacitet, redundans och tillförlitlighet i tank- och laddinfrastrukturen ska kunna säkerställas och upprätthållas över tid.

I enlighet med åtgärderna 29 och 30 i strategin gav regeringen i juli 2022 Statens energimyndighet och Trafikverket i uppdrag att ta fram ett handlingsprogram för laddinfrastruktur och tankinfrastruktur för vätgas. Inom ramen för detta ska myndigheterna genomföra en översyn av befintliga uppdrag, regelverk, statliga stöd, avdrag och krav i fråga om laddinfrastruktur och tankinfrastruktur för vätgas. Översynen ska inkludera en bedömning av om det finns förutsättningar för att samlat uppnå en snabb, samordnad och samhällsekonomiskt effektiv utbyggnad av en ändamålsenlig laddinfrastruktur för att möjliggöra elektrifiering av vägtransporterna i hela landet. Översynen ska också ta hänsyn till de olika förutsättningar för och behov av laddinfrastruktur som finns för lätta respektive tunga fordon. Den del av uppdraget som gäller frågan om översyn av styrmedel redovisades den 1 februari 2023. Uppdraget slutredovisades den 1 november 2023.

Elvägar

Regeringen påminner om att Elvägsutredningen den 1 september 2021 överlämnade betänkandet Regler för statliga elvägar. Betänkandet har remissbehandlats. Den 24 mars 2022 gav regeringen Transportstyrelsen i uppdrag att föreslå ett avgiftssystem för statliga elvägar som redovisades den 8 november 2022. Regeringen gav dessutom den 31 mars 2022 Trafikverket i uppdrag att fortsätta samordna innovationssamarbetet med Tyskland och Frankrike om elvägar. Myndigheten redovisade uppdraget den 1 november 2022.

I den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033 som regeringen beslutade den 7 juni 2022, får Trafikverket i uppdrag att fortsätta planeringen av elvägar och utifrån den tidigare utbyggnadsplanen identifiera lämpliga sträckor. En möjlig etapp ska redovisas senast december 2024.

Övriga åtgärder

Regeringen påminner om att Trafikverket i november 2021 redovisade ett förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033. I planen redogör Trafikverket för hur det fortsatta genomförandet av den plan för elektrifiering av delar av det statliga vägnätet som Trafikverket redovisade i februari 2021 bör ske. Förslaget har remissbehandlats.

Vidare beslutade regeringen i februari 2022 om förordningen (2022:107) om statligt stöd till regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter. Förordningen innehåller bestämmelser om statligt stöd för att bygga infrastruktur och utveckla regionala elektrifieringspiloter för tunga

godstransporter på väg. Stödet syftar till att påskynda elektrifieringen av regionala tunga godstransporter.

Den 10 februari 2022 gav regeringen även Statens energimyndighet i uppdrag att hantera ansökningar om och utbetalningar av statligt stöd till regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter samt att samordna arbetet med informationsspridning och informera om kopplingar till andra stöd inom området. Regeringen gav även Statens energimyndighet dispositionsrätt till 1 551 miljoner kronor. Vidare gav regeringen samtidigt länsstyrelserna i uppdrag att, utifrån sin roll som regionala samordnare av arbetet med energiomställningen och minskad klimatpåverkan, bistå Statens energimyndighet med en bedömning av om inkomna ansökningar är strategiskt viktiga för att påskynda elektrifieringen av regionala tunga godstransporter.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2021/22:229 om längre och tyngre tåg

Riksdagsskrivelse 2021/22:229 innehåller ett tillkännagivande om att regeringen bör säkerställa att längre och tyngre tåg skyndsamt tillåts på ett funktionellt och sammanhållet järnvägsnät i hela Sverige.

Regeringen påminner om att den i juni 2022 fastställde den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033. I planen finns 2,8 miljarder kronor reserverade för åtgärder som ska möjliggöra trafikering av tåg som är längre, tyngre och större. Av beloppet ska 736 miljoner kronor användas till åtgärder på sträckorna Hallsberg–Malmö och Hallsberg–Göteborg. Hur resterande medel ska användas har ännu inte preciserats.

Regeringen uppgav i budgetpropositionen för 2024 att tillkännagivandet med detta är slutbehandlat.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

BILAGA 2

Regeringens hantering av tillkännagivanden under fortsatt beredning

Riksdagsskrivelse 2004/05:178 om kompetensbevis och hastighetsbegränsning avseende fritidsbåtar

Riksdagsskrivelse 2004/05:178 innehåller trafikutskottets äldsta tillkännagivande som regeringen fortfarande bereder. I tillkännagivandet framför riksdagen att regeringen snarast bör låta utreda förutsättningarna för obligatorisk utbildning och förarbevis för att få framföra vissa fritidsbåtar.

Regeringen påminner inledningsvis om att frågan om kompetensbevis och hastighetsbegränsningar för fritidsbåtar behandlades i proposition 2005/06:160 Moderna transporter. Regeringen utarbetade och remitterade även under 2008 en departementspromemoria om behörighetsbevis för fritidsbåtar och fritidsskepp.

Under 2013 redovisade Havs- och vattenmyndigheten ett regeringsuppdrag om att kartlägga olägenheter från vattenskoter och andra mindre, motordrivna farkoster. Myndigheten skulle även analysera behoven av en särskild reglering för sådana farkoster. Under 2016 respektive 2018 remitterade regeringen dels en promemoria med förslag om obligatoriskt förarbevis för att få framföra vattenskoter, dels en promemoria med förslag om åldersgräns för att få framföra vattenskoter.

I april 2019 beslutade regeringen om en ändring i förordningen om användning av vattenskoter som innebär att en vattenskoter får framföras endast av den som har fyllt 15 år.

I april 2021 beslutade regeringen om propositionen Förarbevis för vattenskoter, vilken riksdagen antog i juni 2021. Lagen trädde i kraft den 1 maj 2022 och innebär att en vattenskoter endast får framföras av den som har ett förarbevis samt att förarbevis får utfärdas till den som har fyllt 15 år och har genomgått föreskriven utbildning med godkänt resultat.

Regeringen uppger att den avser att fortsätta analysera frågan om förarbevis för andra typer av fritidsbåtar, då flera remissinstanser som svarade på remissen om förarbevis för vattenskoter förordar detta.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2014/15:144 om en strategi för luftfarten

Riksdagsskrivelse 2014/15:144 innehåller ett tillkännagivande om att regeringen bör ta fram en luftfartsstrategi för stärkt konkurrenskraft för flyget inom en snar framtid.

Ärendets utveckling t.o.m. 2017

Regeringen påminner om att den i januari 2017 antog en svensk flygstrategi och därmed bedömde att tillkännagivandet var slutbehandlat, vilket redovisades i skrivelse 2016/17:75. Trafikutskottet menade dock att regeringens bedömning var otillfredsställande. Riksdagen riktade sedermera ett nytt tillkännagivande till regeringen om att regeringen snarast borde utforma en nationell flygstrategi som syftar till att säkerställa flygets konkurrenskraft (rskr. 2016/17:185).

Regeringen lämnade i budgetpropositionen för 2018 en närmare redogörelse för flygstrategin och anförde att det andra tillkännagivandet i ärendet i och med detta var slutbehandlat. Trafikutskottet motsatte sig regeringens bedömning under budgetberedningen, varpå riksdagen beslutade om ett nytt likalydande tillkännagivande (rskr. 2017/18:104).

Åtgärder under 2018

Regeringen uppger att infrastrukturministern i mars 2018 höll ett uppföljningsmöte med de aktörer som varit med i framtagandet av regeringens flygstrategi. Regeringen tillsatte under 2018 också en utredning om styrmedel för att främja användning av biobränsle för flyget. Vidare påbörjades den flygplatsöversyn som regeringen aviserat i flygstrategin.

I maj 2018 gav regeringen Luftfartsverket i uppdrag att genomföra en fördjupad studie om utformning av det svenska luftrummet, benämnt Luftrum 2040. Luftfartsverket redovisade i maj 2019 uppdraget i rapporten Fördjupad studie avseende utformning av det svenska luftrummet. I maj 2018 gav regeringen även i uppdrag åt Statens energimyndighet att främja hållbara biobränslen för flyg. Där ingick också ett uppdrag om att myndigheten ska verka för att inrikesflyget ställer om till fossilfria drivmedel och för att internationell bunkring vid svenska flygplatser i möjligaste mån ska avse sådana drivmedel.

Därtill gav regeringen i juni 2018 Transportstyrelsen i uppdrag att ta fram underlag om obemannade luftfartyg, s.k. drönare, vilket redovisades i juni 2019.

Åtgärder under 2019

Regeringen uppger att den under 2019 fortsatte att bedriva arbetet med luftfartspolitikerna inom ramen för de fokusområden och prioriteringar som beslutades i flygstrategin 2017. Regeringen framhåller bl.a. att Arlandarådets arbete avslutades den 31 mars 2019.³ Generalförsamlingen för den Internationella civila luftfartsorganisationen (Icao) ägde rum under hösten 2019, under vilken Sverige var mycket aktivt i både förberedelserna och EU-koordineringen och agerade i enlighet med flygstrategins prioriteringar.

³ För ytterligare information om hanteringen av Arlandarådets arbete hänvisar regeringen till redogörelsen under punkten LI 13 i regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 (skr. 2022/23:75 s. 455 f.).

Regeringen framhåller även att internationella förhandlingar ägde rum i syfte att liberalisera Sveriges bilaterala luftfartsavtal med tredjeländer. Exempelvis har ändringar i luftfartsavtalet med Japan nu möjliggjort tillträde för skandinaviska flygbolag till den japanska flygplatsen Haneda.

Åtgärder under 2020

Under 2020 påverkades luftfarten av covid-19-pandemin. Regeringen uppger att man vidtog en rad stödåtgärder för flygbranschen, såsom statliga kreditgarantier för svenska flygföretag, kapitaltillskott till SAS AB och Swedavia AB, tillskott till Luftfartsverket, extra driftsbidrag till icke-statliga flygplatser under 2020 samt införande av temporär allmän trafikplikt för flyglinjer mellan Arlanda flygplats och vissa regionala flygplatser. Riksdagen avsatte efter förslag från regeringen även 75 miljoner kronor för att förstärka ambulansflygets kapacitet och tillgänglighet under den pågående pandemin.

I regleringsbrevet för budgetåret 2021 gar regeringen vidare Statens energimyndighet i uppdrag att förlänga satsningen på att främja hållbara biobränslen för flyg. Regeringen vidgade uppdraget till att också omfatta satsningar på forskning och utveckling av dels elflyg, dels vätgasdrift, inklusive tanknings- och laddinfrastruktur. För 2021 skulle högst 50 miljoner kronor användas och för 2022 beräknades högst 50 miljoner kronor användas för uppdraget, varav minst 5 miljoner kronor årligen för den del av uppdraget som avsåg elflyg.

Regeringen informerar vidare om att man mottog redovisningar av tre olika regeringsuppdrag inom luftfartsområdet:

- Transportstyrelsen redovisade uppdraget om miljöstyrande start- och landningsavgifter.
- Trafikanalys redovisade uppdraget att samordna ett myndighets-gemensamt arbete med Statens energimyndighet, Konsumentverket, Naturvårdsverket och Transportstyrelsen om obligatoriska klimat-deklarationer i samband med marknadsföring och försäljning av långväga resor med buss, tåg, flyg eller färja.
- Trafikanalys redovisade ett kunskapsunderlag om eldrivna flygplan.

När det gäller arbetet på EU-nivå under 2020 framhåller regeringen att olika åtgärder vidtogs för att förhindra att flygbolagen skulle förlora oanvända start- och landningstider, bl.a. genom tillfälliga ändringar i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/459 om gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser. Utöver detta präglades EU-arbetet av förhandlingar om den fortsatta relationen mellan Storbritannien och EU samt ett uppdaterat förslag till det gemensamma europeiska luftrummet (SES2+) som kommissionen presenterade i september 2020.

Åtgärder under 2021

Under 2021 såg regeringen ett behov av att komplettera det nationella nätet av beredskapsflygplatser med ytterligare ett antal temporära beredskapsflygplatser för att tillgodose behovet av tillgänglighet för samhällsviktiga luftfartstransporter för hälso- och sjukvård, t.ex. ambulansflyg. Uppdraget förlängdes flera gånger, slutligen t.o.m. den 31 december 2021. I december 2021 gav regeringen även Trafikverket i uppdrag att förhandla och ingå överenskommelser om att flygplatser skulle vara beredskapsflygplatser under 2022.

För att tillgodose behovet av samhällsviktigt flyg beslutade regeringen om att förlänga uppdraget om införande av temporär allmän trafikplikt för flyglinjer mellan Arlanda flygplats och vissa regionala flygplatser. Regeringen gav därför i uppdrag till Trafikverket att upphandla flygtrafik på dessa linjer t.o.m. den 30 juni 2021. Regeringen beslutade därefter i juni 2021 att förlänga uppdraget ytterligare t.o.m. den 31 december 2021.

Efter förslag från regeringen fattade riksdagen under 2021 beslut dels om kreditgarantier eller en låneram till SAS-koncernen, dels om att stöd genom statlig medfinansiering tillfälligt bör lämnas till verksamheten för samordning av ankomst- och avgångstider för flygplatser i Sverige till följd av pandemin. Därtill framhåller regeringen att den i juni 2021 beslutade om ändring av förordningen om flygplatsavgifter så att start- och landningsavgifter ska differentieras i förhållande till luftfartygs klimatpåverkan.

Under hösten 2021 remitterade regeringen en promemoria med förslag till en ny lag och en ny förordning om klimatdeklarationer för resor, bl.a. flygresor. I regleringsbrevet för budgetåret 2021 gav regeringen även Statens energimyndighet i uppdrag att förlänga satsningen på att främja hållbara biobränslen för flyg. Uppdraget vidgades till att också omfatta satsningar på forskning och utveckling av dels elflyg, dels vätgasdrift, inklusive tanknings- och laddinfrastruktur.

Under 2021 ingick Sverige ett samförståndsavtal med Förenade kungariket om ytterligare trafikrättigheter för frakt. Avtalet innebär att lufttransportföretag från Förenade kungariket får rätt att landa i Sverige för att utföra reguljära och icke reguljära lufttransporttjänster med gods mellan punkter i Sverige och punkter utanför EU som en del i en transport som börjar eller slutar i Förenade kungariket, utan begränsning när det gäller rutt, kapacitet eller frekvens. Motsvarande rättighet ges till EU-lufttrafikföretag i förhållande till Förenade kungariket.

Åtgärder under 2022

Regeringen påminner om att luftfarten under inledningen av 2022 fortsatte att präglas av minskad efterfrågan på flygresor till följd av pandemin. Under året påverkades luftfarten också av kriget i Ukraina, inte minst i form av stängda luftrum och höjda bränslepriser. Regeringen menar att den under 2022

fortsatte att bedriva arbetet med luftfartspolitiken inom ramen för de fokusområden och prioriteringar som beslutades i flygstrategin 2017.

Efter regeringens förslag inrättades ett tillfälligt driftsstöd om 100 miljoner kronor under 2022 till regionala flygplatser. Därtill gav regeringen i maj 2022 en utredare i uppdrag att ta fram en plan för Arlanda flygplats. Denne presenterade i juni 2022 rapporten Arlanda flygplats – en plan för framtiden. Rapporten remissbehandlades t.o.m. den 31 oktober 2022. Den 30 maj 2022 fick en utredare även i uppdrag att utreda och ta fram ett förslag till inriktning för statens ansvar för flygplatser i Sverige. Utredaren redovisade uppdraget den 15 februari 2023 i promemorian Statens ansvar för det svenska flygplats-systemet – för tillgänglighet och beredskap. Promemorian har remitterats.

I december 2022 gav regeringen Trafikverket i uppdrag att förhandla och ingå överenskommelser om att flygplatser ska vara beredskapsflygplatser under 2023. Regeringen poängterar även att den i budgetpropositionen för 2023 konstaterade att Bromma flygplats ska bevaras.

På EU-nivå framhåller regeringen de fortsatta förhandlingarna om det s.k. Fit for 55-paketet, där en preliminär överenskommelse nåddes i december 2022 mellan rådet och Europaparlamentet i flygdelarna av EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS). Förhandlingar om ReFuelEU Aviation (hållbara flygbränslen) pågick också under 2022. Även förhandlingarna om förslaget om det gemensamma europeiska luftrummet har fortsatt. Vidare beslutade rådet och Europaparlamentet om ett förslag om tillfälliga lättnader från reglerna om utnyttjande av ankomst- och avgångstider vid unionens flygplatser.⁴

Bland övrigt internationellt arbete noterar regeringen även arbetet inom Icao. Som en förberedelse inför generalförsamlingens möte under hösten 2022 anordnades i juli ett högnivåmöte för att främja en global överenskommelse om ett långsiktigt mål för den globala luftfartens koldioxidutsläpp. Vid Icaos generalförsamling 2022 antogs sedan detta mål, då medlemsländerna bl.a. beslutade att kollektivt verka för att den internationella luftfartens utsläpp av koldioxid ska vara nettonoll 2050.

Åtgärder under 2023

När det gäller åtgärderna under 2023 framhåller regeringen särskilt arbetet på EU-området. Ändringen av EU:s utsläppshandelssystem antogs formellt i maj 2023, under det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd.⁵ Det nåddes även en preliminär överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet om hållbara flygbränslen (ReFuel EU Aviation) som beslutades formellt i

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2038 av den 19 oktober 2022 om ändring av rådets förordning (EEG) nr 95/93 vad gäller tillfälliga lättnader från reglerna om utnyttjande av ankomst- och avgångstider vid unionens flygplatser på grund av en epidemiologisk situation eller militär aggression.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/959 av den 10 maj 2023 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem.

september 2023.⁶ Vidare nåddes för första gången sedan trilogerna startade 2021 en preliminär uppgörelse mellan rådet och Europaparlamentet om ett kapitel i förslaget om SES2+, det gemensamma europeiska luftrummet.

Regeringen påminner även om att Icao under november 2023 anordnade en tredje konferens om alternativa bränslen inom luftfarten. Mötet enades om ett globalt ramverk och mål om 5 procents växthusgasreduktion till 2030 genom användning av alternativa flygbränslen.

I juli 2023 gav regeringen Transportstyrelsen i uppdrag att utreda frågeställningar som aktualiseras av användandet av drönare och dess roll i transportsystemet i Sverige. Syftet med uppdraget är att stärka förutsättningarna för en konkurrenskraftig drönarbransch i Sverige och EU samt främja en säker, hållbar och effektiv användning av drönare som tar hänsyn till nationella förutsättningar och eventuella allmänna och enskilda motstående intressen. Uppdraget ska redovisas senast den 30 augusti 2024.

I budgetpropositionen för 2024 aviserade regeringen att den avser att fortsätta det strategiska arbetet när det gäller flygets konkurrenskraft. I november 2023 höll infrastruktur- och bostadsministern ett dialogmöte med aktörer om hur luftfartens konkurrenskraft kan stärkas.

Regeringen anför att ärendet bereds vidare och konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2016/17:101 om regionala flygplatser

Riksdagsskrivelse 2016/17:101 innehåller ett tillkännagivande där regeringen uppmanas att värna de regionala flygplatserna i sin aviserade flygstrategi.

Ärendets utveckling

Regeringen påminner inledningsvis om att den i januari 2017 beslutade om en nationell flygstrategi som bl.a. underströk betydelsen av de regionala icke-statliga flygplatserna för att uppnå en god tillgänglighet i hela landet. I budgetpropositionen för 2018 angav regeringen att tillkännagivandet i och med detta var slutbehandlat.

Vid behandlingen av budgetpropositionen för 2018 motsatte sig trafikutskottet regeringens bedömning att tillkännagivandet var slutbehandlat (bet. 2017/18:TU1). I enlighet med utskottets förslag riktade riksdagen ett nytt tillkännagivande till regeringen om behovet av en nationell flygstrategi som värnar de regionala flygplatserna (se rskr. 2017/18:104).

Åtgärder t.o.m. 2020

Regeringen uppmärksammar att den i flygstrategin från 2017 underströk betydelsen av de icke-statliga flygplatserna i transportsystemet för att uppnå en god tillgänglighet i hela landet. Regeringen menade att de statliga bidragen

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2405 av den 18 oktober 2023 om säkerställande av lika villkor för hållbar lufttransport.

till de icke-statliga flygplatserna därför är betydelsefulla för finansieringen av driften av dessa flygplatser, men bör ses ur ett trafikslagsövergripande perspektiv. Detta innebär att stöd ska kunna lämnas till en flygplats om det saknas tillfredsställande kollektiva transportalternativ. Stödet ska ses som ett komplement till flygplatsernas egen finansiering genom rörelseintäkter. Samtidigt ska långsiktigt hållbara förutsättningar för statligt stöd till icke-statliga flygplatser eftersträvas. Regeringen anförde även att ökade möjligheter till effektivisering och användande av ny teknik på sikt bör kunna minska behoven av offentliga stöd till flygplatser.

Regeringen konstaterar därtill att EU-kommissionen i maj 2017 antog omarbetade regler för stöd till flygplatser. De nya reglerna är i linje med det förslag som Sverige har lämnat till kommissionen och innebär bl.a. att driftsstöd kan ges till flygplatser med färre än 200 000 resenärer årligen.

Regeringskansliets interna arbete med en översyn av de svenska icke-statliga flygplatserna påbörjades 2018 i enlighet med den nationella flygstrategin. Under 2020 gavs arbetet tillfälligt lägre prioritet på grund av behovet av akuta åtgärder för flygplatserna till följd av den pågående pandemin. Med anledning av pandemin inrättade regeringen tillfälliga driftsstöd om 100 miljoner kronor till regionala flygplatser under 2020.

Åtgärder fr.o.m. 2021

Regeringen menar att pandemin visat på ett behov av tillgänglighet för samhällsviktiga luftfartstransporter för hälso- och sjukvård. Regeringen har därför gett i uppdrag åt Trafikverket att förhandla och ingå överenskommelser om att flygplatser ska vara beredskapsflygplatser under 2021, 2022, 2023 och 2024. Den 23 november 2023 gav regeringen Trafikverket även i uppdrag att förbereda en funktion för att koordinera öppnande av beredskapsflygplatser. Uppdraget ska redovisas senast den 8 april 2024.

Under 2022 inrättade regeringen ett tillfälligt driftsstöd om 100 miljoner kronor till regionala flygplatser. Vidare gav regeringen i maj 2022 en utredare i uppdrag att ta fram ett förslag till inriktning för statens ansvar för flygplatser i Sverige. Utredaren redovisade uppdraget den 15 februari 2023 i promemorian Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – för tillgänglighet och beredskap. Promemorian har remissbehandlats.

Regeringen uppger även att det statliga bidraget för driftsstöd till regionala icke-statliga flygplatser har ökat med 107 miljoner kronor i och med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2024.

Regeringen konstaterar att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2016/17:185 om en strategi för luftfarten

Riksdagsskrivelse 2016/17:185 innehåller ett tillkännagivande om att en luftfartsstrategi för stärkt konkurrenskraft för flyget bör tas fram inom en snar framtid.

Ovanstående redovisning av tillkännagivandet om en strategi för luftfarten i riksdagsskrivelse 2014/15:144 innehåller en närmare redogörelse av ärendets utveckling och regeringens arbete med tillkännagivandet.

Regeringen konstaterar att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2017/18:104 om en strategi för luftfarten och regionala flygplatser

Riksdagsskrivelse 2017/18:104 innehåller två tillkännagivanden, dels om att en luftfartsstrategi för stärkt konkurrenskraft för flyget bör tas fram inom en snar framtid, dels om regionala flygplatser och behovet av en nationell flygstrategi.

Ovanstående redovisningar av tillkännagivandena om en strategi för luftfarten (rskr. 2014/15:144) respektive regionala flygplatser (rskr. 2016/17:101) innehåller närmare redogörelser för ärendenas utveckling och regeringens arbete med tillkännagivandena.

Regeringen konstaterar att tillkännagivandena inte är slutbehandlade.

Riksdagsskrivelse 2017/18:324 om självkörande fordon

Riksdagsskrivelse 2017/18:324 innehåller ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör utarbeta en strategi för självkörande fordon.

Åtgärder på internationell nivå

Regeringen framhåller att det pågår intensiva internationella processer inom både UNECE och EU om strategiska överväganden för införandet av automatiserad körning. I sammanhanget lyfter regeringen att EU-kommissionen har antagit både en strategi för automatiserad och uppkopplad rörlighet och en gemensam strategi för smart och hållbar mobilitet.

I december 2021 presenterade EU-kommissionen sitt förslag till nytt direktiv om ett ramverk för införande av intelligenta transportsystem på vägtransportområdet, det s.k. ITS-direktivet. Direktivet utgör en rättslig grund för framtagandet av gemensamma system och standarder för uppkopplade och automatiserade fordon. Förhandlingarna om direktivet avslutades i juni 2023 då en överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet slöts under svenskt ordförandeskap. Beslutet publicerades den 30 november i Europeiska unionens officiella tidning.

Regeringen uppger vidare att det finns regler och särskilda tekniska krav för fordon som är helt automatiserade och kan köras utan en förare i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1426 av den 5 augusti 2022 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2144 vad gäller enhetliga förfaranden och tekniska specifikationer för typgodkännande av automatiska körsystem i helautomatiserade fordon. Detta innebär att sådana fordon därmed kan sättas på marknaden. Hittills har inga sådana helt automatiserade fordon typgodkänts i Sverige.

Åtgärder på nationell nivå

Regeringen påminner inledningsvis om att den 2015 gav en särskild utredare i uppdrag att analysera vilka regeländringar som behövs för en introduktion av förarstödjande teknik och helt eller delvis självkörande fordon på väg. Utredaren överlämnade i mars 2018 slutbetänkandet Vägen till självkörande fordon – introduktion.

I augusti 2018 inrättade regeringen en kommitté för samordnad och accelererad policyutveckling kopplad till den s.k. fjärde industriella revolutionens teknologier. Arbetet inbegriper automatiseringen inom hela transportområdet, inklusive automatiserad körning på väg. I juni 2020 gav regeringen även en utredare i uppdrag att utreda och utvärdera vissa frågor, dels om ansvarsfördelning vid automatiserad körning av vägfordon, dels om främjandet av ökad användning av geostaket. Utredaren redovisade uppdraget i promemorian Ansvarsfrågan vid automatiserad körning samt nya regler i syfte att främja en ökad användning av geostaket, vilken har remissbehandlats.

Den 6 oktober 2023 remitterade regeringen promemorian Automatiserad körning som innehåller ett förslag till förordning som syftar till att underlätta att automatiserade fordon utvecklas och sätts på marknaden i Sverige. I förordningen föreslår regeringen att väghållaren får mandat att föreskriva var typgodkända och helt automatiserade fordon får föras, i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1426. Den nya förordningen föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

Regeringen anför att ärendet bereds vidare och konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2018/19:165 om fördjupad översyn av förarutbildningen

Riksdagsskrivelse 2018/19:165 innehåller ett tillkännagivande om dels behovet av en generell översyn av förarutbildningen, dels att antalet tillstånd som en handledare kan ha bör begränsas till tio stycken och att möjligheten att införa tillståndsplikt för innehav av fordon med dubbelkommando bör ses över.

Åtgärder t.o.m. 2020

Regeringen påminner om att Trafikverket och Transportstyrelsen har genomfört en översyn av förarutbildningen och i januari 2019 överlämnat en rapport med förslag om ett nytt förarutbildningssystem för personbil. Statens väg- och transportforskningsinstitut utvärderade även under 2018 begränsningen för handledare att handleda fler än 15 elever under en femårsperiod. Slutsatsen var att begränsningen troligen inte har haft avsedd effekt eftersom den som utför illegal verksamhet inte längre ansöker om handledartillstånd.

I september 2019 gav regeringen Transportstyrelsen i uppdrag att föreslå åtgärder mot fusk vid förarprov och illegal utbildningsverksamhet, där det

ingick att överväga ytterligare begränsning av antalet handledartillstånd som en person kan ha samt införande av en begränsning som innebär att endast Trafikverkets eller en godkänd trafikskolas fordon får användas vid prov. Uppdraget redovisades i oktober 2020 i rapporten Uppdrag att föreslå åtgärder mot fusk vid förarprov och illegal utbildningsverksamhet.

Åtgärder fr.o.m. 2021

Regeringen beslutade i juli 2021 en ändring i körkortsförordningen som innebär att endast fordon som ägs eller innehas av Trafikverket, en trafikskola med tillstånd eller en gymnasieskola får användas vid körprov för körkortsbehörighet B. Samtidigt beslutade regeringen att göra en ändring i vägtrafikdataförordningen som innebär ett krav på registrering av den elev som ett handledarskap avser. Detta har gjort det möjligt för Transportstyrelsen att begränsa antalet elever som en handledare kan ha till fem stycken. Förordningsändringarna trädde i kraft den 1 december 2021.

Den 21 juni 2022 antog riksdagen de lagändringar som regeringen föreslog i proposition 2021/22:190 Åtgärder mot fusk vid förarprov och mot illegal utbildningsverksamhet på transportområdet. Lagändringarna innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avstängning från prov på transportområdet, att illegal utbildningsverksamhet på transportområdet straffbeläggs i större utsträckning än tidigare samt att befintliga straffbestämmelser skärps. Som en följd av lagändringarna beslutade regeringen den 17 november 2022 ett antal förordningsändringar som bl.a. innebär att Trafikverket ska stänga av den som genom användning av otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid olika typer av trafikprov från deltagande i prov i antingen ett eller två år.

Regeringen gav den 23 februari 2023 Transportstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av förarutbildningssystemet och föreslå nödvändiga författningsändringar som följer av översynen. Transportstyrelsen ska redovisa uppdraget senast den 15 september 2024.

Regeringen anför att ärendet bereds vidare och konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2018/19:259 om mätarställningen på bilar

Riksdagsskrivelse 2018/19:259 innehåller ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör vidta lämpliga åtgärder dels för att kriminalisera manipulation av vägmätare som görs i syfte att sänka eller felaktigt ange uppgiften om fordonets kilometerställning, dels för att fordonets vägmätare ska kontrolleras mot föregående inrapporterade vägmätarställning vid besiktning och att informationen om tidigare mätarställningar ska redovisas i besiktningensprotokollet.

Regeringen påminner inledningsvis om att frågan om att fordonets vägmätare ska kontrolleras mot föregående inrapporterade vägmätarställning

vid besiktning samt att informationen om tidigare mätarställningar ska redovisas i besiktningsprotokollet hanteras av Transportstyrelsen på föreskriftsnivå.

Regeringen uppger att den i april 2021 gav Transportstyrelsen i uppdrag att utreda och, om lämpligt, föreslå författningsändringar så att manipulering av mätarställningar kriminaliseras. Inom ramen för uppdraget ska Transportstyrelsen även vidta åtgärder så att ett fordon's vägmätare ska kontrolleras mot föregående inrapporterad vägmätarställning vid besiktning. Informationen om tidigare mätarställningar ska redovisas i besiktningsprotokollet.

Transportstyrelsen redovisade uppdraget den 30 juni 2022 i rapporten Åtgärder mot manipulering av viss fordonsutrustning – avgasrening och vägmätare. I rapporten bedömer Transportstyrelsen att det inte finns skäl till någon särskild reglering som specifikt kriminaliserar manipulering av mätarställningar. Transportstyrelsen hänvisar till att det redan finns reglering som täcker bedräglig manipulation av mätarställningar. Rapporten har remissbehandlats.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2019/20:74 om instansordning vid överklagan

Riksdagsskrivelse 2019/20:74 innehåller ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör se över möjligheten för Säkerhetspolisen och Försvarsmakten att överklaga beviljande eller återkallande av tillstånd att använda radiosändare till regeringen när det är motiverat utifrån Sveriges säkerhet.

Regeringen framhåller att frågan har beretts inom ramen för genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation. Regeringen framhåller samtidigt att ytterligare överväganden i ärendet krävs. Frågan behandlades därför inte i proposition 2021/22:136 Genomförande av direktivet om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.

Regeringen uppger att den under 2023 initierade en närmare dialog mellan de berörda departementen i syfte att fastställa hur tillkännagivandet bör tillmötesgå.

Regeringen anför att ärendet bereds vidare och konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2019/20:223 om självkörande fordon och tunga transporter

Riksdagsskrivelse 2019/20:223 innehåller två tillkännagivanden.

I det första tillkännagivandet anför riksdagen att regeringen dels bör verka för att möjliggöra storskaliga tester av självkörande fordon i verklig miljö, dels bör ge Trafikverket i uppdrag att utreda hur stor del av vägnätet som kan

användas av självkörande fordon och ta fram en underhållsstrategi för vägmarkeringar.

I det andra tillkännagivandet uppmanar riksdagen regeringen att verka för att dispenshanteringen för tunga transporter underlättas och förenklas, bl.a. genom att Trafikverket erbjuder kommuner möjligheten att till Trafikverket delegera beslut om dispenser för tunga transporter på väg.

Tilkännagivandet om självkörande fordon

Arbetet på internationell nivå

Regeringen lyfter fram att företrädare för regeringen har deltagit aktivt i det internationella arbetet inom både UNECE och EU för att främja försök och genomförande av automatiserad körning av fordon på ett säkert sätt. Inom UNECE har arbetet bl.a. resulterat i förslag till ändringar i 1968 års vägtrafikkonvention som tillåter automatiserad körning i högre nivåer.

Regeringen framhåller även att omfattande arbeten pågår inom EU för att underlätta uppkopplad och automatiserad körning. Kommissionen har antagit regler i form av en genomförandeförordning som innehåller tekniska krav för fordon som är helt automatiserade och som kan föras utan en förare på plats i fordonet.⁷ Automatiserade fordon som uppfyller de tekniska kraven kan därmed sättas på marknaden. Regeringen uppger att inga sådana fordon hittills har typgodkänts i Sverige.

Arbetet på nationell nivå

Regeringen påminner om att storskaliga försök på väg, liksom andra försök med automatiserade fordon, redan tidigare har varit möjliga. I augusti 2020 beslutade regeringen om både fortsatt giltighet av och ändring i förordningen (2017:309) om försöksverksamhet med automatiserade fordon. Detta innebar att förordningen permanentades och att vissa förtydliganden gjordes när det gäller förutsättningarna för tillstånd till försöksverksamhet. Tillstånd kan därmed medges förutsatt att försöken genomförs på ett säkert sätt och utan att verksamheten medför någon väsentlig störning eller olägenhet för omgivningen.

I juni 2020 gav regeringen en utredare i uppdrag att utreda och utvärdera vissa frågor om dels ansvarsfördelning vid automatiserad körning av vägfordon, dels främjandet av ökad användning av geostaket. Utredaren redovisade uppdraget i promemorian Ansvarsfrågan vid automatiserad körning samt nya regler i syfte att främja en ökad användning av geostaket, som har remissbehandlats.

När det gäller de krav som kan ställas på infrastrukturen, data och uppkoppling pekar regeringen på att Trafikverket löpande tar fram

⁷ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1426 av den 5 augusti 2022 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2144 vad gäller enhetliga förfaranden och tekniska specifikationer för typgodkännande av automatiska körsystem i helautomatiserade fordon.

underhållsplaner för bl.a. markeringar och skyltar. I oktober 2021 gav regeringen Trafikverket i uppdrag att redogöra för vilka krav som ska ställas på den statliga väginfrastrukturens tillstånd samt bedöma och redogöra för behovet av åtgärder för att möjliggöra användning av automatiserade fordon med förarstödjande teknik. I uppdraget ingick bl.a. att ta fram en underhållsstrategi för vägmärkingar och annan viktig vägutrustning i syfte att främja och stödja automatiserade fordon. Trafikverket redovisade uppdraget under sommaren 2022 i rapporten Vägens stöd till automatiserade fordon.

Den 6 oktober 2023 remitterade regeringen promemorian Automatiserad körning som innehåller ett förslag till förordning som syftar till att underlätta att automatiserade fordon utvecklas och sätts på marknaden i Sverige. I förordningen föreslår regeringen att väghållaren får mandat att föreskriva var typgodkända och helt automatiserade fordon får föras i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1426. Den nya förordningen föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Tillkännagivandet om tunga transporter

När det gäller tillkännagivandet om att verka för att dispenshanteringen för tunga transporter underlättas och förenklas hänvisar regeringen till att Trafikverket har initierat och finansierar ett projekt kopplat till det som riksdagen anför i tillkännagivandet. Projektet omfattar utvecklandet av en digital undantagsprocess (dispenshantering), vars syfte är att med systemstöd ge ett bättre utnyttjande av undantagsfordon och infrastruktur i tid och rum. Detta ska leda till snabbare och flexiblere handläggning på lika villkor samt en bibehållen standard på väginfrastrukturen. Projektet utfördes av Reseach Institutes of Sweden AB (Rise) och redovisades i en rapport i oktober 2021.

Rapporten från Rise innehåller en rad förslag på åtgärder som riktar sig till ett flertal aktörer. Några exempel på åtgärder är informationskampanjer, gemensamma it-system för Trafikverket och kommunerna, översyn av Transportstyrelsens föreskrifter och att arbeta mot digital övervakning och uppföljning samt att genomföra en sanktionsväxling.

I december 2022 gav regeringen Trafikverket i uppdrag att utreda hur väghållarens handläggning av ärenden om undantag från kraven på mått, längd och vikt kan underlättas och förenklas. I uppdraget ingår att Trafikverket ska redogöra för hur de rättsliga och praktiska möjligheterna ser ut för Trafikverket att, helt eller delvis, sköta ärendehandläggningen och fatta beslut om de undantag från trafikförordningens (1998:1276) krav på mått, längd och vikt som i dag sköts av kommunala väghållare.

Regeringen gav även Trafikverket i uppdrag att a) utreda vilka möjliga förenklingar och effektiviseringar av undantagsprocessen som kan göras med bibehållen kvalitet i hanteringen, b) utreda om det krävs författningsförändringar, c) lämna nödvändiga författningsförslag och d) utreda vilka

kostnader som kan uppstå och hur dessa ska finansieras. Uppdraget ska redovisas senast den 17 juni 2024.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2019/20:323 om synfältsdefekter och dispens

Riksdagsskrivelse 2019/20:323 innehåller ett tillkännagivande om att möjligheten att använda ett simulatortest för att bedöma körförmågan hos personer som fått sitt körkort återkallat på grund av synfältsdefekter bör återinföras och att ett nytt system för körprov på väg för personer med synfältsdefekter bör utredas.

Regeringen uppger att Transportstyrelsen har analyserat användandet av simulator som grund för att bedöma om en person som inte uppfyller de medicinska kraven när det gäller syn ändå på ett säkert sätt kan framföra ett vägfordon och därför kan medges undantag från kraven. Enligt utvärderingen behöver metoden kunna valideras, vilket inte har skett.

I september 2021 gav regeringen Statens väg- och transportforskningsinstitut i uppdrag att, i samarbete med Transportstyrelsen och Trafikverket, analysera möjligheterna att utveckla metoderna för att kunna bedöma om ett undantag kan medges från de medicinska kraven för horisontellt synfält för körkort. I uppdraget ingick även att utreda förutsättningarna för att utveckla och validera simulatortester och praktiska körprov i bana eller i trafik. Uppdraget redovisades den 31 oktober 2022 och innehåller förslag om att vidta ytterligare utredningsåtgärder.

Den 17 oktober 2023 gav regeringen Transportstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna för att kunna använda körprov i verklig trafik för B-körkort som en del av bedömningen av undantag från de medicinska kraven för den som har synfältsbortfall. Transportstyrelsen ska redovisa uppdraget senast den 15 juni 2025. Regeringen menar att Transportstyrelsen bör redovisa uppdraget innan någon ytterligare åtgärd vidtas med anledning av tillkännagivandet.

Regeringen anför att ärendet bereds vidare och konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2020/21:379 om lagens omfattning och utfärdare av förarbevis

Riksdagsskrivelse 2020/21:379 innehåller tre tillkännagivanden som gäller förarbevis för vattenskoter. Det första och tredje tillkännagivandet är inte slutbehandlade.

Det första tillkännagivandet, om lagens omfattning, handlar om att införa ett nytt teknikneutralt obligatoriskt förarbevis kopplat till fart för vissa vattenfordon.

Det tredje tillkännagivandet, om utfärdare av förarbevis, handlar om att båtlivets befintliga utbildningsorganisation och andra externa aktörer som erbjuder utbildning och examination ska ges möjlighet att utfärda förarbevis.

När det gäller båda tillkännagivandena påminner regeringen om att lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter trädde i kraft fullt ut den 1 maj 2022. Regeringen anser att det är relevant att avvakta effekterna av regeländringarna om vattenskotrar innan en översyn av behovet av ytterligare regler görs.

Regeringen anför att ärendet bereds vidare och konstaterar därmed att de två tillkännagivandena inte är slutbehandlade.

Riksdagsskrivelse 2021/22:152 om miljökontroll i fordonsbesiktningen och vinterväghållning

Riksdagsskrivelse 2021/22:152 innehåller två tillkännagivanden.

Det första tillkännagivandet handlar om miljökontroll i fordonsbesiktningen och att Sverige bör utreda vilka konsekvenser de svenska kraven på miljökontroll har fått i jämförelse med miljökontrollen i andra länder i EU.

Det andra tillkännagivandet handlar om vinterväghållning och att regeringen bör se över hur Trafikverket utformar upphandlingar med entreprenörer så att det är möjligt att – inom rimliga tidsramar – utföra snöröjning, såväl åt staten som åt enskilda vägsamfälligheter.

Tilkännagivandet om miljökontroll i fordonsbesiktningen

Regeringen uppger att den i februari 2022 gav Transportstyrelsen i uppdrag att analysera vilka förutsättningar som skulle behöva ändras för att förbättra luftkvaliteten genom skärpt miljökontroll vid besiktning. Regeringen menar att uppdraget förutsätter att Transportstyrelsen analyserar konsekvenserna av de svenska kraven på miljökontroll i relation till relevanta och kända jämförelsepunkter. Transportstyrelsen redovisade uppdraget den 15 februari 2023.

Regeringen anför att ärendet bereds vidare och konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Tilkännagivandet om vinterväghållning

Regeringen uppger att Regeringskansliet har remitterat trafikutskottets betänkande till Trafikverket för att låta myndigheten få lämna synpunkter på hanteringen av tillkännagivandet. Som svar på remissen lämnade Trafikverket i augusti 2022 in en skrivelse. I skrivelsen redogör Trafikverket för hur vinterväghållning utförs och hur upphandlingar utformas och genomförs för att säkerställa en väl fungerande snöröjning av de statliga vägarna samtidigt som hänsyn tas till de enskilda vägarna.

Regeringen anför vidare att den i juni 2023 gav Trafikverket i uppdrag att ta fram inriktningsunderlag för infrastrukturplaneringen för planperioden 2026–2037. En del av uppdraget innebär att Trafikverket ska redogöra för det pågående arbetet med att stärka arbetssätt och metoder för underhållsverksamheten i syfte att förbättra genomförandet utifrån ett kostnads- och

kapacitetsperspektiv, samtidigt som verksamheten ska vara så lite trafikstörande som möjligt.

Trafikverket redovisade uppdraget den 15 januari 2024, och det bereds nu inom Regeringskansliet. Redovisningen kommer att ligga till grund för den kommande infrastrukturpropositionen med förslag till nya ekonomiska ramar och inriktning för en ny plan för transportinfrastrukturen.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2021/22:280 om elsparkcyklar och hyrcyklar

Riksdagsskrivelse 2021/22:280 innehåller ett tillkännagivande om behovet av förtydliganden av regelverket för hyrda cyklar och elsparkcyklar, inte minst för att minimera personsador och parkeringsproblem.

Regeringen framhåller att den har beslutat om regeländringar för elsparkcyklar genom ändringar i trafikförordningen (1998:1276). Ändringarna trädde i kraft den 1 september 2022 och innebär att elsparkcyklar inte längre får framföras på gångbanorna och att elsparkcyklar inte får parkeras på en gång- eller cykelbana annat än på en uppställningsplats eller anordning för parkering av cyklar.

Regeringen uppger att det inom Landsbygds- och infrastrukturdepartementet pågår en analys av hur den del av tillkännagivandet som avser hyrda cyklar kan omhändertas.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2021/22:369 om kostnadskontroll i infrastrukturprojekt

Riksdagsskrivelse 2021/22:369 innehåller ett tillkännagivande om att regeringen bör se till att Trafikverkets organisation utreds med inriktningen att få bättre kostnadskontroll i infrastrukturinvesteringar.

Regeringen påminner om att den i augusti 2022 gav Trafikanalys i uppdrag att genomföra en granskning och uppföljning av Trafikverkets arbete med kostnadskontroll i syfte att förbättra Trafikverkets rutiner och arbetssätt. Uppdraget innefattar en utvärdering av Trafikverkets arbete med planering och upphandling av verksamheten inom den nationella planen för transportinfrastrukturen. Planen innefattar såväl större namngivna investeringar som reinvesteringar och underhåll. Vid genomförandet av uppdraget ska Trafikanalys samverka med Ekonomistyrningsverket.

I januari 2023 redovisade Trafikanalys en plan för hur myndigheten avser att genomföra uppdraget. Uppdraget ska redovisas årligen senast den 30 april med första redovisningsår 2024 och med slutår 2028.

I regeringens uppdrag till Trafikverket om byggstartsrapportering 2023 angav regeringen att Trafikverket skulle redovisa kronologisk information om bedömd objektskostnad och eventuella innehållsförändringar i de planeringssteg som objektet passerat för samtliga namngivna objekt där en förändring av

status från år 4–6 till år 1–3 alternativt från år 7–12 till år 4–6 föreslås. Utgångspunkten ska vara när det namngivna objektet för första gången ingick i en av regeringen beslutad nationell plan.

Den 26 september 2023 redovisade Trafikanalys en delrapport om Trafikverkets redovisning av kostnadsutvecklingen i investeringsverksamheten. Trafikanalys beskriver att kostnadsutvecklingen i avslutade objekt som funnits med i flera planer innan beslut om byggstart inte syns i årsredovisningen. Myndigheten menade att en konsekvens av detta är att den långsiktiga kostnadsutvecklingen i investeringsverksamheten inte förmedlas på något samlat och strukturerat sätt till regeringen. Trafikanalys redovisar vidare att Trafikverket i 2023 års byggstartsrapport, till skillnad från tidigare år, ger en kompletterande beskrivning av kostnadsförändringar från och med den plan respektive objekt för första gången ingick i. Trafikanalys menade att det ger en bild av kostnadsutvecklingen som underlättar förståelsen för omfattningen av problemet med kostnadsökningar.

Regeringen konstaterar att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2021/22:451 om tidsgräns och grunder för klampning och samordning av myndigheternas arbete

Riksdagsskrivelse 2021/22:451 innehåller två tillkännagivanden.

Det första tillkännagivandet handlar om att regeringen bör tillsätta en utredning som ser över möjligheten dels för klampning att kvarstå till dess att grunden för klampningen har åtgärdats, dels att klampa fordon för fler typer av lagöverträdelser.

Det andra tillkännagivandet handlar om behovet av att i större utsträckning samordna arbetet från olika myndigheter när det gäller kontroll av yrkestrafiken.

Tilkännagivandet om tidsgräns och grunder för klampning

Regeringen uppger att Regeringskansliet den 8 januari 2024 remitterade promemorian En effektivare och mer rättssäker klampning. I promemorian finns bl.a. förslag på att ta bort den tidsgräns om 36 timmar som gäller vid klampning i vissa fall.

Regeringen anför att ärendet bereds vidare och konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Tilkännagivandet om samordning av myndigheternas arbete

Regeringen framhåller att infrastruktur- och bostadsministern den 15 maj 2023 höll ett rundabordssamtal med företrädare för Kustbevakningen, Polismyndigheten, Transportstyrelsen och Tullverket. Syftet var att diskutera hur kontrollen av yrkestrafiken på väg kan förbättras.

Regeringen anför att ärendet bereds vidare och konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2022/23:137 om ett långsiktigt hållbart transportsystem och nya stambanor för höghastighetståg

Riksdagsskrivelse 2022/23:137 innehåller två tillkännagivanden.

Det första tillkännagivandet handlar om att a) etappmålet för inrikes transporter inom miljömålssystemet bör ligga fast, b) takten i transportsektorns omställning till fossilfrihet behöver öka kraftigt och c) de transportpolitiska målen är viktiga för genomförandet av Agenda 2030. Tillkännagivandet gör även gällande att ökad transporteffektivitet, effektivare fordon och farkoster, elektrifiering och en övergång från fossila till hållbara, förnybara drivmedel behövs för att bryta transportsektorns fossilberoende. Därtill uppmärksammar tillkännagivandet vikten av Trafikverkets arbete med att hantera förorenade områden samt innebär att Trafikverkets riktade miljöåtgärder i statlig infrastruktur måste fortsätta.

Det andra tillkännagivandet handlar om nya stambanor för höghastighetståg och att säga nej till att bygga höghastighetsjärnväg.

Tilkännagivandet om ett långsiktigt hållbart transportsystem

Regeringen påminner inledningsvis om att regeringen i december 2023 beslutade skrivelsen 2023/24:59 Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll. I skrivelsen presenterar regeringen åtgärder för att påskynda elektrifieringen av både lätta och tunga fordon och anger att det behöver bli praktiskt och ekonomiskt möjligt för fler att använda eldrivna fordon, oavsett typ av verksamhet och oberoende var och hur du bor. Skrivelsen innehåller även ett åtgärds paket för ladd- och tankningsinfrastruktur i hela landet, där regeringen framhåller att politiken ska fortsätta att främja utveckling och produktion av nya fossilfria bränslen men också för att fasa ut de fossila drivmedlen. I skrivelsen presenterar regeringen vidare åtgärder för att effektivisera transportsystemet som kan bidra till viktiga utsläppsminskningar samtidigt som tillgängligheten i samhället utvecklas.

Regeringen framhåller att Sverige i EU har verkat för ett långsiktigt hållbart transportsystem och att man, i egenskap av ordförande för EU:s ministerråd under det första halvåret 2023, har förhandlat fram flera överenskommelser med Europaparlamentet. Inom ramen för lagstiftningspaketet Fit for 55 har preliminära politiska överenskommelser nåtts med Europaparlamentet om förordningar för minskade utsläpp av växthusgaser från sjöfart och flyg samt utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen.

Regeringen uppger vidare att Trafikverkets riktade miljöåtgärder i statlig infrastruktur genomförs löpande inom ramen för den trafikslagsövergripande nationella planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033. En del av Trafikverkets arbete med riktade miljöåtgärder innebär att hantera förorenade områden, inklusive områden med historiska miljöskador.

I juni 2023 gav regeringen Trafikverket i uppdrag att ta fram inriktningsunderlag inför den långsiktiga infrastrukturplaneringen för planperioden 2026–2037. I uppdraget angav regeringen att utgångspunkten för

genomförande av uppdraget är att den statliga transportinfrastrukturen i hela landet ska utvecklas och förvaltas så att det övergripande transportpolitiska målet nås. Därtill angav regeringen att de jämbördiga funktions- och hänsynsmålen med tillhörande etappmål samt de miljömål som riksdagen beslutat ska nås. Vidare angav regeringen att de krav som klimatomställningen ställer på transportsektorn ska beaktas, att energiförsörjning är avgörande för transportsystemets utveckling och att den omfattande förändring av transportsystemet som elektrifieringen innebär bör vägas in särskilt. Utöver klimatomställningen ska även infrastrukturens påverkan på den biologiska mångfalden beaktas.

Inom ramen för uppdraget ska Trafikverket lämna in en redovisning av på vilket sätt myndigheten arbetar med introduktionen av nya tekniker, metoder och material som bidrar till substantiella utsläppsminskningar vid nyinvesteringar samt drift och underhåll. Trafikverket ska redovisa uppdraget den 15 januari 2024. Redovisningen kommer att utgöra underlag för regeringens infrastrukturproposition som regeringen planerar att lämna till riksdagen under 2024.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Tillkännagivandet om nya stambanor för höghastighetståg

Regeringen uppger att den i december 2022 gav Trafikverket i uppdrag att

- avbryta planeringen av nya stambanor för höghastighetståg, avbryta projektet Hässleholm–Lund samt pausa projektet Göteborg–Borås
- identifiera och vidta kostnadsreducerande åtgärder i genomförandet av projektet Ostlänken
- utreda åtgärder i järnvägssystemet i stråket Göteborg–Borås
- utreda kapacitetshöjande åtgärder i järnvägssystemet i Skåne.

Den 26 juni 2023 redovisade Trafikverket uppdragen att identifiera och vidta kostnadsreducerande åtgärder i genomförandet av projektet Ostlänken, att utreda åtgärder i järnvägssystemet i stråket Göteborg–Borås samt att utreda kapacitetshöjande åtgärder i järnvägssystemet i Skåne. Med anledning av Trafikverkets redovisning ändrade regeringen den 26 oktober 2023 den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033, som fastställdes av regeringen den 7 juni 2022. Regeringen gav även Trafikverket i uppdrag att dels planera för åtgärder i järnvägssystemet i stråket Göteborg–Borås, med en ny inriktning, dels planera för åtgärder i Skåne.

Mot bakgrund av det ovanstående uppger regeringen att den avser att under 2024 slutredovisa tillkännagivandet för riksdagen.

Regeringen konstaterar därmed att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

BILAGA 11

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2023/24:MJU4y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 21 mars 2024 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023. I skrivelsen redovisar regeringen de åtgärder som vidtagits med anledning av de riksdagsbeslut som meddelats regeringen genom riksdagsskrivelser.

I detta yttrande redovisar miljö- och jordbruksutskottet sina överväganden i fråga om behandlingen av de riksdagsskrivelser som gäller utskottets beredningsområde. Utskottet framhåller vikten av att regeringen gör ansträngningar för att undvika onödig tidsåtgång i sin behandling av riksdagens skrivelser och att regeringen redovisar en bedömning av när tillkännagivandena kan bli slutbehandlade.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av de beslut som den fattat med anledning av de riksdagsbeslut som meddelats i riksdagsskrivelser till regeringen. Redogörelsen omfattar huvudsakligen regeringsbeslut under tiden den 1 januari–31 december 2023.

Av de riksdagsbeslut som regeringen redovisar har miljö- och jordbruksutskottet haft beredningsansvaret för 60 riksdagsskrivelser. En del av dessa gäller lagstiftningsärenden som utskottet beredde under 2023 och där regeringens åtgärd har varit att utfärda den lagstiftning som riksdagen beslutade om. Dessa riksdagsskrivelser är därmed slutbehandlade.

Utskottet har ansvar för totalt 81 tillkännagivanden som redovisas i skrivelsen varav 41 under Klimat- och näringslivsdepartementet, 39 under Landsbygds- och infrastrukturdepartementet och 1 under Finansdepartementet. Av dessa anförs 7 tillkännagivanden vara slutbehandlade varav 3 under Klimat- och näringslivsdepartementet och 4 under Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Utskottets ställningstagande

I likhet med tidigare år konstaterar utskottet att det inom utskottets beredningsområde finns ett stort antal tillkännagivanden som fortfarande inte är slutbehandlade. Som utskottet har framfört tidigare är utskottet väl medvetet om att riksdagens uppmaningar till regeringen, beroende på tillkännagivandets omfattning, kan innebära betydande arbete för att regeringen ska kunna vidta de åtgärder som krävs. Utskottet är även väl medvetet om att Regeringskansliets resurser är begränsade, och utskottet har därför förståelse för att regeringens åtgärder kan ta tid. Utskottet har vid upprepade tillfällen under de senaste åren betonat betydelsen av att regeringen behandlar riksdagsskrivelser med den skyndsamhet som krävs. Utskottet har även framfört önskemål om att regeringen, särskilt när det gäller de äldre tillkännagivandena, ska redovisa en bedömning av när dessa kan bli slutbehandlade.

I ljuset av det betydande antalet icke slutbehandlade tillkännagivanden inom utskottets ansvarsområden finner utskottet det motiverat att ännu en gång påminna regeringen om vikten av att den dels vidtar tillräckliga åtgärder för att tillgodose riksdagens tillkännagivanden, dels gör de ansträngningar som krävs för att undvika onödig tidsåtgång.

Stockholm den 2 maj 2024

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Kjell-Arne Ottosson (KD), Martin Kinnunen (SD), John Widegren (M), Joakim Järrebring (S), Staffan Eklöf (SD), Malin Larsson (S), Helena Storckenfeldt (M), Tomas Kronståhl (S), Jytte Guteland (S), Marlène Lund Kopparklint (M), Kajsa Fredholm (V), Stina Larsson (C), Beatrice Timgren (SD), Elin Nilsson (L), Johan Löfstrand (S) och Rashid Farivar (SD).

Avvikande mening

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 (S, V, C, MP)

Emma Nohrén (MP), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Tomas Kronståhl (S), Jytte Guteland (S), Kajsa Fredholm (V), Stina Larsson (C) och Johan Löfstrand (S) anför:

Vi noterar att regeringen i skrivelsen bedömer att tillkännagivandet om konsekvensanalyser vid kontrollstation för reduktionsplikten 2022 (bet. 2020/21: MJU23 punkt 6, rskr. 2020/21:411) är tillgodosett och slutbehandlat. Vi delar inte denna bedömning.

Regeringen hänför i skrivelsen bl.a. till att det i propositionen Sänkning av reduktionsplikten för bensin och diesel (prop. 2023/24:28) lämnades en grundlig konsekvensanalys. Vi anser dock att det fortfarande finns stora brister i regeringens konsekvensanalys och har upprepade gånger efterfrågat konsekvensanalyser inför regeringens förslag om att sänka nivåerna i reduktionsplikten när det gäller till Sveriges uppfyllande av de egna klimatmålen, de nya gröna jobben och landets beredskap. Vi har även krävt att man redovisar vilka kompensationsåtgärder som planeras för att hantera de ökade utsläpp som blir en följd av minskade nivåer i reduktionsplikten. Vi har kallat klimat- och miljöministern till utskottet ett antal gånger för att redogöra för detta, bl.a. den 13 april 2023, den 15 juni 2023 och den 14 mars 2024. Vi har även ställt flera interpellationer (t.ex. ip. 2022/23:48, ip. 2023/24:34, ip. 2023/24:538, ip. 2023/24:539, ip. 2023/24:546 och ip. 2023/24:548) och skriftliga frågor (t.ex. fr. 2023/24:102, fr. 2023/24:132, fr. 2023/24:161 och fr. 2023/24:251) till ministern om att regeringen bör redogöra för konsekvenserna av sänkningen av reduktionsplikten och vilka andra åtgärder som ska vidtas för att uppnå våra klimatmål.

Vi anser att regeringen ska återkomma till riksdagen med en fullständig konsekvensanalys för hur sänkningen av reduktionsnivåerna för bensin och diesel påverkar hur vi ska uppnå våra politiska mål inom områden såsom klimatet, jordbruket och skogsbruket.

Mot denna bakgrund kan tillkännagivandet enligt vår mening inte anses vara slutbehandlat.

BILAGA 12

Näringsutskottets yttrande 2023/24:NU3y

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 21 mars 2024 att uppmana övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 och eventuella följdmotioner. Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

I detta yttrande redovisar näringsutskottet sina överväganden i fråga om behandlingen av de riksdagsskrivelser som gäller utskottets beredningsområde. Utskottet har inget att invända mot regeringens redovisning.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023

Skrivelsen

I skrivelsen Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 (skr. 2023/24:75) lämnar regeringen bl.a. en redovisning av vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av de riksdagsskrivelser som överlämnats till regeringen. Redovisningen omfattar huvudsakligen åtgärder under tiden den 1 januari–31 december 2023. Inom näringsutskottets beredningsområde finns totalt 35 riksdagsskrivelser redovisade, varav 12 anges som slutbehandlade och resterande 23 som inte slutbehandlade. Av de 35 riksdagsskrivelserna innehåller 18 skrivelser totalt 21 tillkännagivanden. Regeringen bedömer i skrivelsen att två av dessa tillkännagivanden är att anse som slutbehandlade medan 19 tillkännagivanden inte anses vara slutbehandlade (se tabell 1 och 2).

Tabell 1 Tillkännagivanden som anges som slutbehandlade

Bet.	Tillkännagivande	Rskr.
2019/20:NU18	Revidering av EU:s nya upphovsrättsdirektiv	2019/20:312
2021/22:NU27	Sveriges energiförsörjning och import av rysk energi	2021/22:311

Tabell 2 Tillkännagivanden som inte anges som slutbehandlade

Bet.	Tillkännagivande	Rskr.
2017/18:NU19	Reformering av strandskyddet	2017/18:359
2018/19:NU7	Genomförande av EU-lagstiftning	2018/19:166
2018/19:NU11	Tillståndprocesser för gruv- och mineralnäringen	2018/19:209
2018/19:NU12	Mål för leveranssäkerheten	2018/19:210
2019/20:NU14	Småskalig vattenkraft	2019/20:221
2019/20:NU15	Handel med sälprodukter	2019/20:222
2019/20:NU16	Digital samverkan	2019/20:287
2019/20:NU16	Solnedgångsklausuler	2019/20:287
2020/21:NU16	Natura 2000-tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession	2020/21:257
2020/21:NU18	Tillståndprocesser och handläggningstider	2020/21:228
2020/21:NU30	Kortare handläggningstider	2020/21:321
2020/21:NU30	Särskilda straffbestämmelser	2020/21:321
2020/21:NU30	Proportionalitet vid avstämning och återkrav	2020/21:321
2021/22:NU6	Effekter av försenat eller uteblivet stöd	2021/22:16
2021/22:NU13	Uppföljning och utvärdering	2021/22:131
2021/22:NU15	Värnande om vattenkraften	2021/22:214
2021/22:NU16	Solnedgångsklausuler	2021/22:191

Bet.	Tillkännagivande	Rskr.
2021/22:NU22	Kostnader i mål om patent	2021/22:440
2022/23:NU13	Myndigheternas roll vid tillståndsprocesser	2022/23:160

Utskottets ställningstagande

Som redovisats anger regeringen i skrivelse 2023/24:75 att två av de tillkännagivanden som riksdagen har fattat beslut om med anledning av utskottets förslag är slutbehandlade. Utskottet konstaterar att dessa tillkännagivanden redovisades som slutbehandlade i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg. omr. 21 och 24) och att utskottet inte hade några invändningar mot regeringens bedömningar (bet. 2023/24:NU1 och bet. 2023/24:NU3). Utskottet vidhåller denna uppfattning. Vidare noterar utskottet de åtgärder som regeringen vidtagit med anledning av riksdagens övriga tillkännagivanden inom utskottets beredningsområde. Sammantaget anser utskottet att regeringen har gjort rimliga bedömningar när det gäller om varje enskilt tillkännagivande bör anses vara tillgodosett och därmed slutbehandlat eller under fortsatt beredning. Utskottet delar därmed regeringens slutsatser och gör ingen annan bedömning än regeringen när det gäller de tillkännagivanden som redovisas i skrivelsen.

Stockholm den 2 maj 2024

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Elisabeth Thand Ringqvist (C), Fredrik Olovsson (S), Mats Green (M), Jessica Stegrud (SD), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Eric Palmqvist (SD), Elin Söderberg (MP), Louise Eklund (L), Aida Birinxhiku (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S), Lorena Delgado Varas (V), Lili André (KD) och Anette Rangdag (SD).

Avvikande mening

Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 (S, V, C, MP)

Elisabeth Thand Ringqvist (C), Fredrik Olovsson (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Elin Söderberg (MP), Aida Birinxhiku (S), Daniel Vencu Velasquez Castro (S) och Lorena Delgado Varas (V) anför:

Med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen förordade utskottet våren 2022 ett tillkännagivande om Sveriges energiförsörjning och import av rysk energi (bet. 2021/22:NU27). Riksdagen beslutade därefter i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2021/22:311). I tillkännagivandet underströk utskottet vikten av att regeringen tydligt och med kraft fortsätter att driva linjen i EU att det europeiska beroendet av rysk energi, inte minst fossil energi, snarast praktiskt möjligt ska upphöra. Utskottet framhöll även att regeringen bör driva frågan om att EU ska ta fram ett regelverk för ursprungsmärkning av fossil energi som i första hand avser den fossila energins geografiska ursprung. Slutligen ansåg utskottet att det behöver vidtas åtgärder så att Sverige upphör med import av rysk energi när det är möjligt, inte minst fossila bränslen som naturgas och olja. Utskottet framhöll att regeringen därför bör granska vilken import som förekommer för att därefter överväga olika alternativ som är juridiskt och praktiskt möjliga när det gäller både skyndsamma och mer långsiktiga åtgärder för att trygga Sveriges energiförsörjning.

Detta tillkännagivande redovisar regeringen som slutbehandlat i såväl budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 21) som skrivelse 2023/24:75. Som skäl anføres bl.a. att regeringen i förhandlingar inom EU har drivit och kommer att driva de frågor som omfattas av tillkännagivandet. Regeringen anför vidare att importen av rysk fossilgas till Sverige har minskat kraftigt och att man i arbetet inom EU har lyft frågan om att ursprungsgarantier ska kunna utfärdas för fossilgas. Regeringen uppger även att den genom arbetet i EU kommer att verka för att ta fram gemensamma åtgärder som kommer att stärka försörjningstryggheten, minska importen av fossil energi från Ryssland och sänka energipriserna.

I samband med beredningen av budgetpropositionen för 2024 redovisade vi en annan uppfattning än regeringen när det gäller huruvida tillkännagivandet kan anses som tillgodosett och därmed slutbehandlat (bet. 2023/24:NU3). Enligt vår mening är de insatser som regeringen lyfter fram inte tillräckliga för att vare sig säkerställa ett absolut stopp för import av rysk energi eller uppnå syftet med tillkännagivandet. Vi delar således inte regeringens bedömning att tillkännagivandet kan ses som slutbehandlat.

Utöver det anförda har vi ingen annan uppfattning än regeringen när det gäller om tillkännagivandena som redovisas i skrivelsen är slutbehandlade eller inte slutbehandlade.